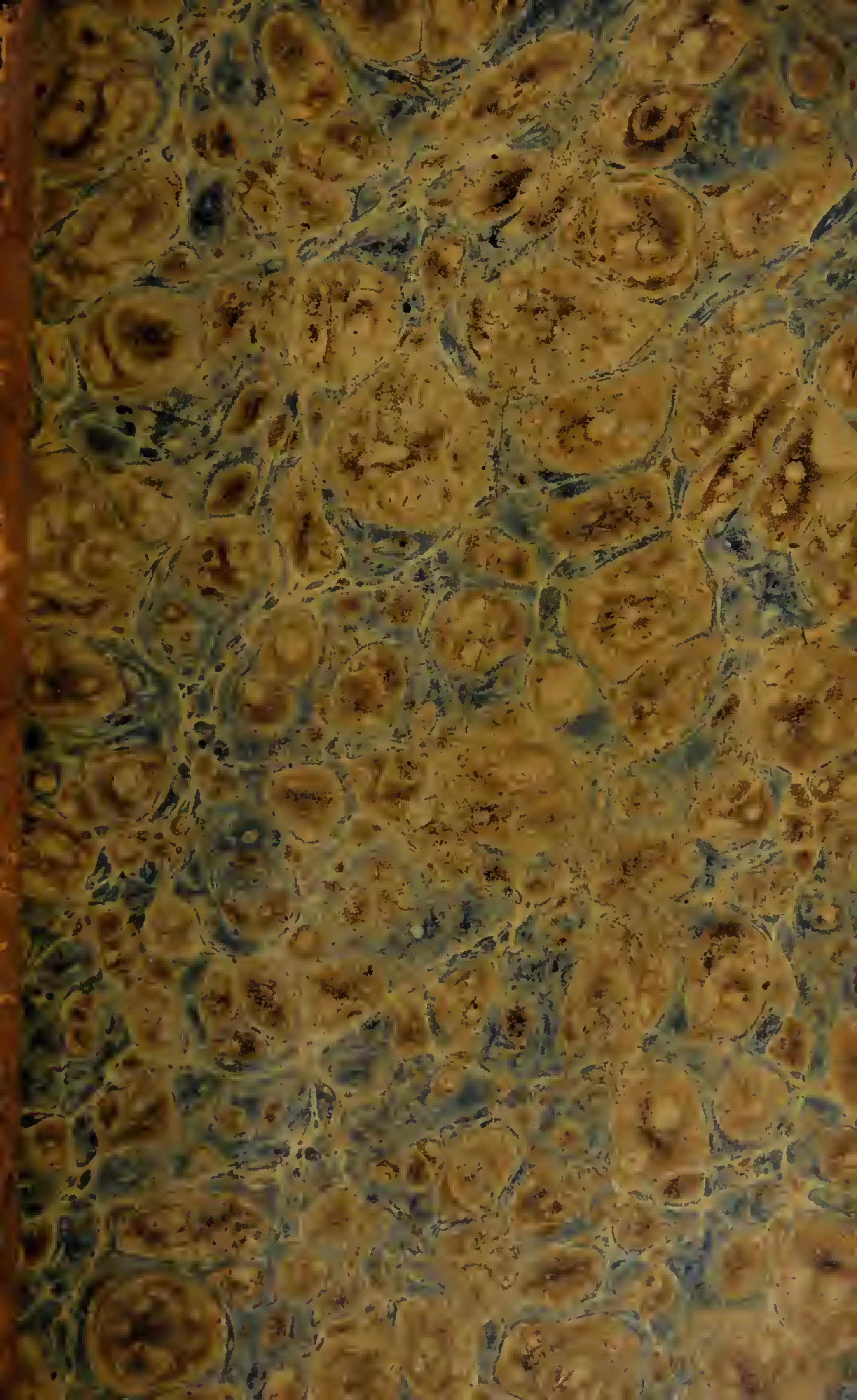

SYNOPSIS
NOSOLOGIAE METHODICAE,

CONTINENS

GENERA MORBORUM PRAECIPUA DEFINITA,
ADDITIS SPECIEBUS CUM HARUM
EX SAUVAGESIO SYNONYMIS

AUCTORE

GUILIELMO CULLEN,

MED. D., ET IN ACAD. EDINBURGENSI MED. PRACT. PROF.
MEDIC. REG. APUD SCOTOS PRIMARIO, ET COLL.
REG MED EDINB SOCIO;
NEC NON SOCIETATUM REG LONDIN REG. EDINB.
PHILOSOPH. PHILADELPH MED REG PARIS MED.
HAUNIENS. ET REG. MED. EDINB. SODALI.

EDITIO QUARTA

EMENDATA ET PLURIMUM AUCTA

EDINBURGI 1785.

Recudi curavit & praefatus est

JOANNES PETRUS FRANK

M. D. ET IN REG. TICINENSI ACADEMIA
MED. PRACT. PROF. &c.

TICINI REGII MDCCLXXXVII.

Sumptib. BALTHASSARIS COMINI *Bibliop. Pap.*
SUPERIORUM PERMISSU.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

AUDITORIBUS SUIS
JOANNES PETRUS FRANK
S. P. D.

Cum quartam hanc *Nosologiae methodicae* editionem curaret celeberrimus CULLEN, eidem, tum SAUVAGESII, LINNAEI, tum VOGELII, SAGARI & MACBRIDII syſtemata, qualia in plurimorum manibus jam erant, praemittere voluit, atque haec ſingula, prima hujus operis parte circumscripta, recudi curavit: proprium vero laborem, in secundum Volumen congeſſit & in multis locis ita mutavit & auxit, ut priori longe perfectior redderetur & discentium usui multo accommodatior.

Sed difficultas ab hinc nata eſt: ut, qui lectores hanc ipsam laboris partem ſibi propriam reddere cupiebant; his & primum Volumen, quamvis novi nihil contineret & jamjam a pluribus poſſideretur, eſſet comparandum.

Hanc igitur correctiorem denuo CULLENII *Noscologiam*, cujus noviſſima editio apud nos adhucdum ignota, vel saltem rariſſima eſſet,

 non

non absque magna utilitate communiorem reddi posse cogitavi, si sola ejusdem pars secunda, ut Auctori nostro propria, praefixa tamen caeterorum systematum generali tabella, uti fere a TISSOTO factum est *, tum *Italiae* Medicis quibuscunque, tum praecipue Vobis AUDITORIBUS optimis, pro minori longe pretio & maturius offerretur.

Novistis caeterum, o boni! quae mihi de laboribus ejusmodi *Nosologicis* sit opinio. Quamvis scilicet eò nos pervenisse necdum credam, ut, deficiente materialium copia, in erigendo morborum systemate versari queamus feliciter; multum tamen lucri pro recta morborum distinctione, ex ejusmodi, incompletis licet, lucubrationibus expectandum esse puto, quibus morborum, tum alienis, tum propriis oculis conspectorum, fideles imagines pinguntur, atque singula tali disponuntur ordine, ut quivis, si novum morbum a se visum opinetur, mox ejusdem, quasi in speculo, faciem cum illis comparare, atque si similem hujus ambitum detexerit, mox locum invenire queat, ubi plenius descriptum notatumque posteris hostem attentius possit studere.

Scientiam quidem immediate vix augent systemata *Nosologica*; sed longe faciliorem reddunt; indicem morborum adcuratiorem & practicis Medicis pernecessarium sistunt; in praecipua aut characteristica symptomata attentiores hos reddunt; paucissimis paginis saeculorum labores

bores

* Ad Cl. VOGELII opus de cognosc. & cur. corp. hum. aff.

bores certo ordine collocatos complectuntur; nomina certa rebus certis impertiuntur; linguam medicam, a polo ad polum, diversissimis gentibus intelligibilem, constituunt: a cujus tam longo neglectu & confusione vere *babylonica*, magna inter laborantes exorta est discordia, & vocum magna obscuritas.

Doleo vero, me, in ipso operis limine, CULLENIO vix posse consentire & in eo injustum fere antiquitatis Censorem invenire. Est certe in rebus medicis, quod in humanis aliis quotidie evenire videmus: panem cultro dividimus, comedimus bene tostum: nec primo cerealium satori, nec illi qui primus ferrum audaci manu e matris terrae visceribus, nostros in usus durissimo partu extraxit, elaboravit, benedicimus! felicior sit apud posteros, uti spero, CULLENII memoria! sed sermonem tanti Viri aliqua ingratitudinis nota carere non credam. Quod si locus hic esset, veterum medicorum, recentiorumque in artem merita ponderare & aequa bilance inter se comparare: facilis labor esse videretur, demonstrare, *infantem adhuc medicinam*, pro prima corporis sui nascentis constitutione, longe majora promisisse incrementa, quam in *adulta* nunc scientia conspicimus. Verum est, in definitione morborum scholastica, parum sudaverunt primi artis nostrae parentes; sed qui *pictores* fuisse negat quamplurimis hodiernis meliores, fideliores; vereor ne hic fallacissimam tueatur opinionem. Certe SYDENHAMUS, non aliter medicinae hodiernae *Restaurator* audit; quam quod *Hippocraticam*, tum observandi, tum de-

scribendi methodum, per plurium seculorum intervalla derelictam denuo introduxerit: & tantum abest, ut in his *Nosologorum*, quotquot sunt, tentamina, primorum Medicinae parentum laboribus palmam praeripuerint; ut saepius fateri debeant consummati in arte Viri, subtiliorem nimis morborum anatomen, artis nostrae incremento non parum obfuisse, & pro magna felicitate habendum esse, quod ipsa *natura*, veteribus fidelior, & in ipsum genus humanum, viris doctissimis, longe benignior, magnam systematum recentiorum partem, morborumque innumeras species, *pro suis necdum agnoverit*.

Sunt certe morbi, qui definitiones exactiores non admittunt; sed longiori sermone describi volunt, &, ut rectius dignoscantur, quoad singula sua symptomata in collectione & ab aliis non divulsa, veniunt considerandi. Solo hic *febris in genere* utar exemplo: cujus nullus adhucdum *Nosologus* naturam rite & exacte satis definire potuit: forte quod haec ipsa morborum saepius symptoma, quam morbum sistat; cum interim descriptiones veterum, minus anxie verbis quam rebus inhaerentes, de praesentia febris, quam sibi delineandam adsumpserunt, dubium vix unquam relinquant.

Quidquid autem tum in his, tum in ipsis morborum generibus ordinandis peccatum fuerit vel ab aliis, vel ab ipso forte CULLENIO (viro tamen, ob quadraginta annos ad aegrotantium lectos gloriose impensos, & in totius scientiae medicae ambitu adaugendo feliciter transactos, ad hos labores prae aliis omnino disposito)

cer-

certum nihilominus est, ad morborum sinceram promptamque diagnosin nihil magis conferre, quam Characterum, cuivis inter illos essentialium, & affinitatum, quibus ad eandem familiam pertinere docentur, succinctam expositionem: a qua, si aliquanto nimis adhuc distemus; fatendum tamen est, perfectionem in eundo, non sine vacillatione gressuum posse attingi.

Filum igitur hunc ariadneum ambabus manibus arripite Auditores! non quod ipsam sic scientiam pugno tenere confidatis; sed ut, in morborum vastissimo labyrintho, conductorem sequamini; faciem cognitarum aegritudinum & vobis perspectam reddatis; ad lectulos aegrotorum, si penicillus alienus morbum infelicius expressisse videatur, propria demum manu circuitus ambitumqne imaginis corrigatis; colorem hinc, illincque umbras vobis visas, collocetis, & ordinem tandem magis naturalem in morborum dispositione inveniatis. Quod si & nobis datum non fuerit invenire *quid sit*; — saltem *quid non sit*, quod certe in rebus medicis quamplurimum est, detegemus. Voluissem utique & ex meis aliquid hinc inde huic operi adjicere, quae, mihi, vel non ubique cum CULLENIO consentienti, vel de rebus ipsi dubiis per proprias experientias convicto, necessaria satis poterant videri; ast vero otium ad hosce labores necessarium mihi deest: ut in propriis potius praelectionibus practicis, & ad aegrotorum lectulos, haec mihi assumam supplenda. Vos interim, Commilitones, CULLENII opere egregio utamini feliciter.

Dabam Ticini Reg. die 1. Julii 1786.

SAUVAGES 1731.	LINNAEUS 1763
1 Vitia.	1 Exanthematici.
2 Febres.	2 Critici.
3 Phlegmasiae.	3 Phlogistici.
4 Spasmi.	4 Dolorosi.
5 Anhelationes.	5 Mentales.
6 Debilitates.	6 Quietales.
7 Dolores.	7 Motorii.
8 Vesaniae.	8 Suppressorii.
9 Fluxus.	9 Evacuatorii.
10 Cachexiae.	10 Deformes interni.
	11 Vitia externa.
Genera 315.	Genera 325.

VOGEL 1764.	MACBRID 1771.
1 Febres.	I. Morbi universales.
	1 Febres
	2 Inflammationes.
2 Profluvia.	3 Profluvia.
	4 Dolores.
	5 Spasmi.
3 Epischeses.	6 Debilitates & privationes.
	7 Anhelationes.
	8 Mentis morbi.
4 Dolores.	9 Cachexiae ſive morbi humorales.
	II. Morbi topici.
5 Spasmi.	1 Morbi ſingulorum sensuum internorum,
	2 Morbi ſingulorum sensuum externorum.
6 Adynamiae.	3 Morbi ſingulorum appetituum.
7 Hyperaeſthises.	4 Morbi ſingularum secretionum vel excretionum.
	5 Morbi ſingulorum motus organorum.
8 Cachexiae.	6 Morbi externi ſive superficiarii.
9 Paranoiae.	7 Morbi partium organicarum, loco suo motarum.
	8 Solutiones continuitatis & deſtructio contextus.
Vitia. Cutanei.	III. Morbi sexuales.
	1 Morbi generales, maribus proprii.
	2 Morbi topici, maribus proprii.
Deformitates.	3 Morbi generales, faeminis proprii
	4 Morbi topici, faeminis proprii.
	IV. Morbi infantiles.
	1 Morbi generales, infantibus proprii.
	2 Morbi topici, infantibus proprii.
Genera 560.	Ordines 23.
	Genera 18.

SAGAR 1776.	VILET 1778.
1 Vitia.	1 Febres.
2 Plagae.	2 Inflammationes.
3 Cachexiae.	3 Dolores.
4 Dolores.	4 Morbi convulſivi.
5 Fluxus.	5 Morbi mentis.
6 Suppreſſiones.	6 Debilitates.
7 Spasmi.	7 Evacuationes.
8 Anhelationes.	8 Errores loci partium organicarum
9 Debilitates.	9 Morbi ex materiebus retentis.
10 Exanthemata.	
11 Phlegmaſiae.	
12 Febres.	Ordines 48.
13 Vesaniae.	
Genera 351.	Genera 478.
Species 2500.	Species 1547.

PROLEGOMENA.

Res eſt inter medicos satis nota, morbos quosdam natura ſive causa proxima diversos, externa tamen facie, ſive symptomatis, adeo ſimiles esse, ut alii ab aliis difficillime internoscantur. Cum autem morbi natura diverſi remedia diversa, quandoque etiam contraria, poſtulent, summi eſt momenti ut medicinam facientes morbum quemque, a quovis alio, certo dignoscant.

Dum medici vero, in ipso artis usu versati, de morbis diſtinguendis saepe incerti ſint, merito queruntur, in scriptis de re medica, non semper inveniri quae hanc ambiguitatem solvere valeant. Saepe quidem observatum eſt, descriptiones, ſive hiſtorias, quas vocant, morborum, in scriptis medicorum reperiundas, plerumque mancas & imperfectas eſſe; & nemo eſt, ut opinor, qui non facile agnoscat, hiſtorias morborum pleniores, magis exactas, & characteribus melius diſtinctas, quam quas adhuc habuimus, deſideratas eſſe.

Putarunt quidem multi, medicos veteres Graecos & Romanos, in observandis & notandis morborum phaenomenis, diligentes & solertes fuiſſe, atque in horum scriptis hiſtorias morborum complures quae nobis utiles eſſe poſſint exſtare. Mihi vero videtur vel ineptam & su-

per-

perstitiosam antiquitatis venerationem, vel quandam eruditionis ostentationem, scriptis medicorum veterum in hac re aestimationem nimiam conciliasse. Minime quidem dissimulandum, in scriptis illis quaedam quae morborum characteres vere delineant subinde reperiri. Quae autem ejusmodi ibi occurrunt, quantumcunque a recentioribus aestimata, parum profecto nos docuissent, & attentionem nostram penitus fortassis effugissent, nisi res eaedem nobis ex propria observatione prius innotuissent. Revera, neoterici libros veterum raro, ad primam rerum notitiam comparandam, evolvunt, sed plerumque, ut propria tantum inventa & observationes horum autoritate suffulciant, perscrutantur. Mihi quidem persuasum est, vel historias morborum plerasque, quae in scriptis veterum jam inveniuntur, ad morbos regionis a nostra plurimum diversae pertinere, ideoque nobis parum utiles esse; vel scripta eorum adeo mutilata & corrupta ad nos pervenisse, ut ad usus nostros parum conferre queant. Fatendum saltem, notitiam morborum ex scriptis veterum hauriendam multo minorem esse, quam qua opus est ad illam, de qua diximus, ambiguitatem eximendam.

Nec nisi sero admodum & lente ad hanc rem expediendam progressi sunt recentiores. Seculo enim decimo sexto, Galeni sequaces, in instauranda veterum doctrina, tanta cum laude versati, in horum scriptis explicandis & illustrandis fere solum occupati; parum omnino ad emendandam vel amplificandam morborum historiam contulerunt. Nec

NEC ejusdem aevi medici chemici, Galenicorum adversarii acerrimi, in illa re plus fecerunt. Medicamentis enim inveniendis, & promiscue adhibendis, solum intenti, a morborum ſtudio hominum animos prorsus avertebant.

HINC quidem factum eſt, quod ab inſtauratis literis seculo decimo quinto, usque ad tempora Sydenhami, nullae fere morborum hiſtoriae plenae vel accuratae conscriptae ſint. SYDENHAMUS vero, sagacitate & judicio quibus maxime pollebat, majorem in notandis & describendis morborum phaenomenis diligentiam adhibendam eſſe protinus senſit, & in hunc finem ad sedulam observationem se accinxit, qua plures tandem & meliores, quam antea quisquam, morborum descriptiones protulit.

AD hujus exemplum, & ad normam methodi, per observationes & experimenta, philosophandi, tunc temporis invalescentis, evenit, ut ab eo tempore plures medici, in hiſtoriis morborum augendis & accuratius reddendis, operam collocaverint.

A tempore igitur Sydenhami in hac re multum laboris nec fruſtra impensum eſt; rem tamen minime adhuc absolutam eſſe censeo. Multa parum accurata, multa erronea, multa denique prorsus falsa, hiſtoriis morborum, quas jam habemus, ineſſe, novit quisque in his aliquantulum versatus; & novit etiam ex variis cauſis haec vitia subrepſiſſe. Scriptores enim, alii ad theo-

theorias ſibi placentes ſtabiliendas, alii ad fidem remediis ab ipſis ſive inventis, ſive multum laudatis conciliandam; vel veritatem, praeconceptis occaecati, non percipiebant, vel etiam fictis & falſis corrumpebant. Plures, re omni quovis modo mirabili capti, quod ipſi facile crediderunt, alios credere cupientes, rem omnem praeter modum amplificarunt. Plures denique, ut observationibus, hodie adeo expetitis, famam ſibi compararent, hiſtorias in museo fictas, pro veris tradiderunt. Haec omnia, ſi specialius indigitarem, de imperfecta hactenus morborum hiſtoria satis clare conſtaret; sed haec omnia impraesentiarum praetermitto, & unum solummodo, in hiſtoriis morborum conscribendis, vitium, ad rem noſtram maxime pertinens, indicatum volo.

Multi optimae etiam fidei medici, in morbis observandis diligenter versati, in hiſtoriis eorum conscribendis saepe nimium fecerunt. Non solum enim symptomata morbi cujusvis semper praesentia & inseparabilia, sed plura etiam, & cuncta quidem quovis tempore morbum comitantia, recensuerunt. Ita symptomata rarius, nec neceſſario cum morbo conjuncta, & plura omnino adventitia & fortuita, notarunt; dum ſimul illa inuſitata & fortuita ab uſitatioribus & inseparabilibus diſtinguere penitus neglexerunt. Hinc, hiſtoriam morborum pleniſſimam reddere conantes, quae ad diſtinctionem cujusque ab alio quovis conferre poſſent, omiserunt, immo difficiliorem reddiderunt.

De

De hacce in historiis morborum redundantia saepe conquesti medicinam facientes, pathognomonica quae dicuntur desiderarunt; hoc est, ut notentur symptomata illa pauca, quae cuique morbo adeo propria sunt, ut ab illis solis quisque morbus ab alio quovis illico & certo dignoscatur. Hujusmodi autem pathognomonica in scriptis medicis nondum data, neque unicuique morbo assignata sunt; nec quantum video nisi per Nosologiam methodicam, rite institutam, assignari queunt.

Dudum quidem Sydenhamus & solers Baglivius, quo facilius & certius morbi distinguerentur, morbos omnes, per normam methodi botanicae, ad genera & species, appositis characteribus idoneis, referri voluerunt: Id est, ut institueretur Nosologia methodica. Hoc etiam consilium alii summae famae medici comprobarunt, & quisque, ni fallor, in artis usu occupatus factum fuisse vehementer optaret. Nihil tamen hujusmodi protinus tentatum fuit; an quidem ex fructu inde capiendo parum perspecto, an vero ex difficultate operis praevisa, non constat; sed revera nihil omnino tentatum fuit, donec celeberrimus Franciscus Boissier de Sauvages, circa annum 1732. rem aggressus sit.

Quae quidem, exeunte seculo decimo sexto, Felix Platerus in morbis secundum symptomata ordinandis conatus est quodammodo huc referri possunt; conatus autem isti inconditi adeo & imperfecti erant, ut quenquam eosdem pro-

se-

secuturum esse vix expectandum fuit; & revera ante SAUVAGESIUM nemo, quantum novimus, ulla ex parte prosecutus est. Haud dissimulandum quidem, PLATERUM SAUVAGESIO quaedam suggessisse; pauca tamen, nec fausta admodum, & quae nemini usui fuissent, nisi SAUVAGESIUS cum meliore spe, opus multo longius provexisset.

IPSE quidem SAUVAGESIUS primum lente & titubanter progrediebatur; &, re iterum atque iterum tentata, non nisi post multam lectionem, & assiduam per triginta annos meditationem, Nosologiam methodicam suam, anno 1762. editam, protulit.

INTEREA, duo alia, in Nosologia methodica, tentamina facta sunt; alterum a celeberrimo viro, & in distributione rerum methodica plurimum exercitato, CAROLO A LINNE; alterum ab erudito Professore Gottingensi, RUDOLPHO AUGUSTO VOGEL. A neutro tamen, utpote vestigiis SAUVAGESII presse nimis insistente, opus multum promotum fuisse videtur.

CUM de utilitate hujusmodi tentaminum, jamdudum mihi persuasum sit, simulac ad medicinae praxin docendam in hac alma Academia admotus fui, mei officii esse putavi alumnos nostros ad Nosologiae methodicae studium allicere: &, quo facilius hoc efficerem, libellos quotquot ad id conferre possent, hic edendos, & in discipulorum manus tradendos, curavi.

Ex

Ex opere SAUVAGESII, aliis rebus non admodum utilibus referto, ea tantum quae ad genera & species morborum distinguendas pertinerent excerpsi, & cum his LINNAEI & VOGELII libellos integros conjunctos edidi.

AUCTORES hi aliquid laudis sine dubio merentur; quanquam enim eorum opera, rem ex toto confecisse minime videantur, nec multum utilitatis tyronibus inexpertis afferre queant; in arte tamen versatis, & in dignoscendis morbis aliquatenus exercitatis, nonnihil commodi exinde oriri possit.

DIFFICILE quidem erit, hanc rem protinus perfectam reddere, nec, ut opinor, nisi tentaminibus repetitis fieri potest. Non solum igitur mihi licitum, sed mei muneris esse, opus hoc Nosologicum, quantum possem, promovere arbitratus sum; eoque consilio methodum quodammodo novam tentavi, & una cum supra dictis edidi. Hanc, etsi nequaquam omnibus numeris absolutam, prioribus tamen in quibusdam magis accuratam inventam fore spero.

QUI ante nos huic studio operam dederunt, minus consulto, ut mihi videtur, rem aggressi sunt; morborum enim species parum perspectas habentes, ad suprema classium & ordinum genera constituenda illico se accinxerunt. A natura vero, species solum datae sunt; & generum constitutio est mentis humanae excogitatio, quae, donec species omnes bene notae & perspectae

 fue-

fuerint, fallax & incerta erit; & in generibus quidem constituendis, nisi ad species semper respiciamus, labor noster vanus & futilis evadet.

CONSTITUTIO generum supremorum, in quovis rerum systemate, neutiquam adhuc absoluta est. Classes enim vel etiam ordines, omnino naturales, vel in systemate vegetabili, vel in animali, nondum ubique constitutae sunt. De fossilibus methodus etiam difficilior, & de morbis fortassis omnium difficillima erit. Videamus igitur quomodo hanc rem quam optime tractare possimus.

CUM res distinguendae, numero quam plurimae sint, tum ad investigationem, tum ad reminiscentiam, utilissimum & necessarium esse videtur, ut ad genera quaedam suprema referantur; cum vero species rerum non admodum numerosae sint, & quarum sigillatim recensitarum reminisci, memoriae in plerisque hominibus vires non excedat, eas, summa solicitudine, ad classes & ordines referre vix opus esse videtur.

ITA Illustris DE BUFFON quadrupedia, quorum species numero paucae sunt, ad classes & ordines referre haud necessarium esse censuit, & quae in hunc finem alii tentarunt, frivola esse, & ad denominationem studiosos plurimum turbantem duxisse, putavit.

ILLUSTRI tamen & egregio viro prorsus assentire nequeo. Etiamsi enim institutio classium & or-

ordinum morborum, neque pro investigatione eorum satis perfecta reddi queat, neque pro numero valde necessaria sit; quodammodo tamen tentandam, & ad majorem accurationem diligenter perducendam esse, puto.

Enimvero, si ab illusione quae ex characteribus classium & ordinum oriri queat, cavemus &, ni fallor, cavere pleruinque licet, etiam classium & ordinum institutionem, in multis ad pleniorem & magis exactam specierum distinctionem conferre posse contendo. Etsi enim ejusmodi institutionem, ubique certam & accuratam semper assequi haud liceat, ipsos tamen conatus ad illam assequendam magnopere ex re fore putarem, quippe qui ad disquisitiones utiles, tum pathologia, tum in morborum historia, saepe obvenientes, subinde ducant. Certe, cum de natura morborum disquirere velimus, distinguendi sunt, tum per symptomata cuique propria, tum per illa cum aliis quibusdam communia, quod nihil aliud est, quam morbos, uti alia quaecunque in rerum natura distingui debent, per genera & species distinguere, & hujusmodi distinctio generum, tum supremorum tum proximorum, notationem necessario exigit.

Quantacunque tamen ex instituendis morborum classibus & ordinibus utilitas provenire possit, certe fatendum est, Nosologos, huic rei praecipue intentos, successus optatos nondum obtinuisse; & ex hujus studii adeo imperfecti conspectu, ni fallor, accidit, quod totam rem No-

ſologicam alii deſpexerint, alii vero impoſſibilem judicaverint.

Qui impoſſibilem putant, certe falluntur. Diſtinctionem morborum aliquando difficilem eſſe, fatentur omnes; poſſibilem autem in plerisque eſſe, fateri etiam oportet; nam, ſi quis hoc negaverit, idem fecerit, ac ſi nullam eſſe artem medicam dixiſſet. Si revera tamen medici morbos a se invicem dignoscere poſſint, certe quibus indiciis id faciant, etiam dicere queunt. Haec autem indicia nulla alia eſſe poſſunt, quam quae morbum quemque per genus & speciem definiant, quae rurſus per methodum Nosologicam, rite inſtitutam, solummodo exponi queant.

Distinctionem itaque morborum, hactenus saepe dubiam, per Nosologiam methodicam magis certam fieri poſſe, affirmare nullus dubito. Porro obſervandum, quoties hujusmodi diſtinctionem morborum exponere conati fuerimus, id commodi oriturum, quod hujus diſtinctionis vel defectus, vel errores, facillime percipientur, & cum percepti, vel ad obſervationes jam factas accuratius conſiderandas, vel ad obſervationes poſtea diligentius faciendas, ducent; quin & plurimum valebunt, tum ad Nosologiam methodicam, tum ad diſtinctionem morborum, tandem perfectiorem reddendam.

Quamvis morborum characteres hactenus propoſiti saepe erronei, saepe deficientes sunt; tentamina tamen omnia jam facta exhibere cupiens,

in

in tertia Synopsis editione ex systemate symptomatico Cl. MICHAELIS SAGAR, quae ad genera morborum definienda pertineant, excerpsi, & in hac quarta editione, Ingeniosi Davidis Macbride, Tabulas Nosologicas addidi, & caeteris supra memoratis subjunxi. Haec autem tentamina omnia simul edita sunt, ut juxta posita facilius conferri possint, & ut collata vel optimos & maxime idoneos characteres indicent, vel ad erroneos corrigendos, & ad distinctiones magis exactas obtinendas, lectores ducant.

HUJUSMODI studium plurimis medicis necessarium fore facile credo; nam morborum titulis inhaerentes, notiones parum accuratas & determinatas habent; & quantum video, ad magis exactas, nisi nosologiae methodicae studio, duci vix possunt.

Ex iis quae jam diximus, tum utilitatem tum necessitatem Nosologiae Methodicae manifestam fore spero; & simul patebit, quare antehac, & nunc etiam, eandem colere allaboravi. Proximum est, ut in hisce prolegomenis, quas in hoc studio regulas ipse observavi, & ab aliis observandas vellem, nunc exponam.

PRIMA & praecipua nostra cura fuit, ut morborum species in ipsis aegris praesentes detegerentur & dignoscerentur. Cum vero species nisi simul genus indicaretur, vix recte definiri possint; & cum genera plurima a Nosologis indicata unius tantum speciei sint, inde factum

eſt, quod noſtri etiam labores, in generibus praeſertim diſtinguendis, impenſi videantur. Ad species tamen semper respeximus; & ad eas dignoscendas, characteres generum a nobis datos ubique utiles fore speramus.

In generibus morborum recensendis, pauciora, quam in aliis ſyſtematibus dicta sunt, recensui, quod ſi recte feci, id ſtudioſis multitudine rerum contemplanda facile turbatis imprimis commodum eſſe puto. Etiamſi enim numerum generum minuens aliquando erraverim, id tamen tuto tentatum fuiſſe censeo; cum enim discipuli noſtri genera facile & satis certo diſtinguenda recte perspexerint, illos genera forte omiſſa facile poſtea agnituros eſſe, credo.

Genera morborum vero apud nos, quam apud alios Nosologos, neceſſario pauciora sunt; quia plura, pro diverſis ab aliis habita & recenſita, a nobis, utpote nulla, quantum nobis videtur, re diversa, sub uno titulo comprehensa sunt; & hujus rationes poſtea locis idoneis tradendae venient. Interea notandum, plura genera, quae primo intuitu omiſſa videantur, nequaquam ex oculis ſtudiosorum sublata eſſe, cum generis illius, ad quod pertinere nobis videntur, uti synonyma recenseantur, & locum suum in indice adhuc retineant.

Deinde, genera morborum a nobis, quam ab aliis enumerata & definita, pauciora sunt; quia nulla, niſi idiopathica & primaria notanda eſſe

esse duximus, dum plura ab aliis memorata, sympathica tantum sunt, sive symptomata nusquam per se existentia; & neutiquam igitur pro morbis primariis agnoscenda. Ita *Carphologia*, *Pandiculatio*, *Rigor*, *Sternutatio*, *Oscedo*, *Singultus*, *Stertor*, *Anxietas*, *Lassitudo*, *Stupor*, *Pruritus*, *Algor*, & *Ardor*, a SAUVAGESIO, & alia ab aliis, pro generibus recensita, a nobis penitus omittuntur; & recte, ni fallor, nisi quot symptomata, totidem genera morborum, ponere velimus.

DENIQUE, genera morborum apud nos pauciora sunt; quia, ex classibus VITIORUM & DEFORMITATUM, plura a nobis omittuntur; vel quod morbi adeo leves sint, ut medicorum attentionem & curam non mereantur; vel quod congeniti & immutabiles medicorum artem penitus eludant. Ita *Lentigo*, *Leuce*, *Cyasma*, *Seline*, & *Cicatrix*, ex classe VITIORUM; & *Phoxos*, *Gibber*, *Rhyssemata*, *Canities*, *Coloboma*, *Naevus*, *Monstrositas*, *Rhicnosis*, *Varus*, *Valgus*, *Leiopedes*, *Saniodes*, *Cripsorchis*, *Hermaphroditus*, *Dionysiscus*, *Galiancon*, *Galbulus*, & alia ex classe DEFORMITATUM apud VOGELIUM recensita, recte a nobis omissa putamus. Ejusmodi vitia & deformitates, fortassis in pathologia, sive historia generali, mutationum quas, quavis occasione, subit corpus humanum notari possent; Nosologiam autem methodicam iis adeo frivolis onerare, vel eandem tam multis novis & inutilibus appellationibus turbare, minime idoneum videtur.

tur. Judicet itaque lector, quam merito glorietur Cl. SAGAR, se generum numerum auxisse.

QUOD, modo memorata omiserim, venia forsitan mihi facile dabitur. Sunt autem alii morbi, memoratu quidem digni, quos omissos non adeo facile condonabit studiosus. Hujusmodi omissiones agnosco, & quidem doleo; sed variae rationes, ut quidam morbi hic omitterentur, effecerunt. Primo, fieri potest, ut quidam observationem nostram penitus effugerint; dein, sunt alii satis noti, quibus, in nostro systemate, locus idoneus nusquam inventus est; denique, sunt alii quorum historia apud medicos adeo sit imperfecta, ut nec locus nec character idoneus iis assignari queat. Ne tamen ejusmodi genera penitus omitterentur, ad calcem operis, omissorum, quotquot noverim, catalogum subjunxi, ut posteri perspicaciores, ea diligentius perpendentes, characteres & locum iis assignent.

EODEM consilio, ne scilicet tyronibus contemplanda praeter necessitatem multiplicarentur, non genera solum, sed species morborum etiam ad minorem numerum redegi. Hoc magis periculosum videri potest, cum nullam speciem, quae revera existat, recte omittere liceat. Ne quidem ad recensionem specierum ipse accederem, difficultas operis me dubium, & timidum antehac diu cohibuit; & id tantum tentare ausus sum, ut species, a SAUVAGESIO recensitas, serie paullo luculentiore & emendatiore traderem: Re autem amplius, & curatius perpensa, spe-

species jam recensurus, numerum earum, apud SAUVAGESIUM recensitarum, multum minuendum esse, arbitratus sum.

SOLUS quidem SAUVAGESIUS, nam SAGARUM nihil moror, in recensione specierum quicquid praestitit; & licet egregius vir, plurimis observationibus undique collectis, multum de re medica meritus sit; haud tamen dissimulandum, illum in multis graviter errasse, dum species revera easdem, sub diversa appellatione repetitas, pro diversis ponebat; & praesertim dum species sympathicas, tam saepe idiopathicis immiscebat, qua ratione earum numerum totum praeter modum auxit. Hos ut tollerem errores, quod potui feci, numerosis nempe apud SAUVAGESIUM speciebus, recte, quantum ego judico, ad pauciores redactis.

QUOD ut efficerem, primo species plures, ut diversas a SAUVAGESIO recensitas, pro una eademque habui, & sub uno titulo posui; atque hujus rei rationes locis suis idoneis posthac tradendae sunt.

DEINDE, cum species idiopathicas solum pro veris & genuinis enumerare velim, quotquot pro symptomaticis habere potui, totidem ex numero specierum apud SAUVAGESIUM sustuli. Cum autem, in recensione specierum symptomaticarum aliquis usus sit, earum recensionem, seorsum tamen, denuo apposui.

Denique, alia & praecipua ratio, qua specierum, a Sauvagesio recensitarum, numerum minuendum esse censui, ea est, qua plures ab eo pro diversis positas, pro specierum varietatibus, tantum habui & enumeravi.

Hoc autem est, quod in Nosologia Methodica maxime difficile videtur, dicere nimirum; quid pro ipsa specie morbi, quid pro ejusdem speciei varietate, tantum habendum sit. Cum autem criteria illa, quae in Zoologia & Phytologia, ad species a varietatibus certius distinguendas adhiberi possint, in Nosologia Methodica nequaquam invenienda sint; varietates morborum a speciebus distinguere ubique difficilius erit. Quamobrem varietates plures recensere, tutissimum & fere necessarium esse duxi: Ejusmodi vero distinctionem, in artis usu utilissimam fore ratus, illam adhiberi ubique annisus sum; quod si non in omnibus, cum aeque certa cognitione, cum aliqua saltem verisimilitudine, diligenter quae sequuntur pensitatis, saepe fecisse videor.

Cum morbus aliquis, quo plures homines laborant, symptomata cujusdam speciei characteristica omnia & solo, in unoquoque ostendit; quantumvis haec in alio minus, in alio magis vehementia sint, hoc speciem diversam exhibere non putamus; & in universum, morbos gradu solum differentes, non nisi ejusdem speciei varietates praebere censemus.

Tunc

TUNC igitur de varietate a specie distinguenda quaestioni tantum locus est, cum in diversorum hominum morbis, vel ex solitis cujusvis speciei symptomatis, quaedam absint, vel iisdem quaedam addita sint:

CUM ex symptomatis solitis quaedam absint; quoties inter symptomata, quae magis, & ea quae minus, essentialia sunt distinguere liceat; ex horum absentia non nisi varietatem adesse concludimus:

CUM vero symptomatis characteristicis alia quaedam addita sint, si addita pro symptomatis symptomatum, potius quam pro symptomatis causae haberi queant, varietatem tantum constituunt:

DENUO, cum symptomata addita, in specie data, prorsus insolita sint, & simul conditiones morbi praecipuas parum vel nihil mutari videantur, haec quoque varietatem tantum praebere censenda:

CUM morbi genus quoddam, ex principiis diversis oriri queat, idem, ex diversitate principii, specie diversum evadere potest, nec semper tamen; nam, quotiecsunque diversitas illa parva fuerit, & simul symptomata parum ab ea fuerint mutata, hoc etiam non nisi varietatem exhibere, putamus:

MOR.

Morbi genus itidem, pro diversa ejus sede, diversae speciei fieri potest; quotiescunque vero sedes diversa, neque partis structurae, neque functionis ratione differat, hujusmodi sedis diversitas etiam pro varietate tantum habenda est.

Porro, cum de morbis invicem distinguendis hic agatur, observari vellem, res duas esse, quae ad similitudinem & affinitatem morborum, in diversis hominibus indicandam, plurimum facere possint.

Altera est, quod principii quaedam similitudo, morborum inde in diversis hominibus genitorum similitudinem arguit; ita, quando morbi diversorum hominum, ex uno eodemque principio oriantur; quando, etiam principium illud, ad morbum gignendum, in unoquoque necessarium sit; denique, quando idem principium, ubique fere ejusdem qualitatis & vis esse videatur, tum demum morbos, ex ejusmodi principio genitos, ejusdem vel simillimae naturae esse judicare licet,

Hoc de morbis contagiosis plerisque valere mihi videtur. Ex his enim sunt, qui in pluribus hominibus ab eadem specifica contagione oriuntur; nec, in eorum aliquo morbus, nisi ab illa contagione applicata, oriri unquam observatur; & simul illius contagionis vires & qualitates, ubique fere, eaedem esse videntur. Quod ad proxime dictum spectat, id quibusdam dubium videri potest; sed, cum ejusdem contagionis effec-

effectus, per secula plura jam observati, semper & ubique, admodum similes sint, eam qualitate & viribus eandem esse, merito concludimus; &, ob hoc praesertim, quod effectus isti, quatenus diversi videantur, plerumque hominis infecti conditioni cuidam, potius quam contagioni, qualitate vel viribus diversae, tribui possunt.

MORBOS, itaque, eadem contagione specifica ortos, simillimae naturae esse credendum; ejusmodi morbos etiam vix, nisi unicam ejusdem generis speciem, praebere; immo, earum diversitatem quandam aliquando observatam, non nisi ejusdem speciei varietatem indicare, suspicandum est.

HAEC omnia, non solum de exanthematis contagiosis, sed etiam de plerisque febribus epidemicis, dicta velim. Hanc autem opinionem, de similitudine febrium epidemicarum proferens, a gravis auctoritatis viro SYDENHAMO, hujusmodi febres specierum plurium esse statuente, dissentire cogor. Recte quidem, an secus multum dubito; & posteris litem dirimendam relinquo, hoc simul praemonito, plurimum medicinam facientibus inter futurum, de alterutrius sententiae veritate sibi satisfacere, vel potius quas limites utrique sint ponendae, statuere.

ALTERA res, quae similitudinem morborum, in diversis hominibus, ostendere possit, est similitudo remediorum quibus sanantur. Similitudo quidem morborum in similitudine causae eo-

rum

rum proximae, qualiscunque ſit, revera conſiſtit; cum remedia vero morbis medeantur, tantum quatenus causas eorum proximas tollant, morbos, qui iisdem omnino remediis sanantur, ejusdem naturae eſſe oportet.

HUJUSMODI ratiocinatio, tum ad phlegmaſiarum miſſione sanguinis, tum ad febrium intermittentium cortice Peruviano sanatarum, ſimilem naturam indicandam, plurimum certe facere poteſt. Hanc autem doctrinam, utcunque in praxi medica, aliquando utilem, fallacem tamen, neque in praxi, neque in Nosologia methodica, niſi caute admodum, adhibendam eſſe censeo. Apud vulgus medentium quidem, remedia eadem quibusque fere ejusdem generis, speciebus, & harum varietatibus adhiberi, & hinc genera plura nullo modo specie differre, videantur. Sed peritiores norunt, morbos, aliquo modo diversos, rarius quam putatur, ab iisdem prorsus remediis sanari: Bene etiam norunt, ex promiscua remediorum adhibitione fieri, quod eadem remedia adeo saepe fruſtranea, sanationes saltem minus perfectae ſint. Porro, norunt experttiſſimi, ad recte medendum omnino opus eſſe, ut remedia, non solum generi sed speciei cuique, & saepe etiam varietatibus quibusdam, apprime ſint accommodata.

AD artem medicam breviorem, & exinde faciliorem, reddendam, species morborum quascunque, a varietatibus suis diſtinguendas eſſe, arbitratus sum. Hanc tamen diſtinctionem in plu-

pluribus quodammodo incertam esse fateor, & in Nosologia methodica, tutissimum fore puto, varietates morborum plerasque notare & recensere. Hoc itaque praestare ubique annisus sum, aliis sapientioribus, qui posthac huic opere se immiscere velint, relinquens, discriminationem magis certam statuere.

Exposita jam qua ratione morborum, tum generum, tum specierum, numerum minuere laboravi; superest, ut quo modo eorum, quae admisi, characteres constituendi sunt, nunc exponam.

Imprimis igitur, notas externas, sensibus nostris facile obvias, ubique selegi, neglectis, vel potius rejectis, de statu corporis interno conjecturis quibuscunque. Porro, ex notis quae sensibus sunt obviae, illas medici potius quam aegri sensibus percipiendas, semper praetuli; quum tamen has, utcunque fallaces, penitus negligere vel omittere non liceat.

Secundo, ea symptomata pro notis characteristicis praecipue seligenda putavi, quae perpetuo cum morbo praesentia sunt, & hoc quidem semper annitendum esse puto. Cum vero plurimi morbi sub eorum decursu, aliam atque aliam omnino formam capiant, in his, ex serie rerum, & symptomatum sibi invicem succedentium, character saepe necessario petendus est.

In hac re autem tractanda, duplex quaestio exoritur. Prima est, an ex morbi principio characteris partem desumere liceat?

Ad hanc responderi possit, quod, etiamsi de principiis morborum apud medicos judicium saepe fallax, & prorsus falsum sit, nec temere idcirco ad morbos distinguendos adhibendum; cum eadem tamen aliquando satis certe nota sint, & facile observanda, hujusmodi principia in Nosologia, pro notis characteristicis recte adhiberi posse censeo.

Alteera quaestio hic exoriens est, quatenus ex serie symptomatum, sub decursu morbi occurrentium, characterem ejus petere liceat? Ad hanc etiam possit responderi, quod cum plures morbi, uti exanthemata & febres intermittentes, nisi post decursum aliquot dierum, ex serie symptomatum sibi invicem succedentium, nullo modo dignosci queant; ut hujusmodi morbi distinguantur, ex serie illa character necessario sumendus est. Characteres autem, non nisi post longum morbi decursum, fortassis non nisi post morbum finitum, statuendi, nequaquam in Nosologia usurpari debent. Ita apud Ill. Linnaeum *Febrium continentium*, quas vocat, characteres a diuturnitate totius morbi desumpti prorsus inepti sunt.

In constituendis morborum characteribus, regula tertia est, quod, cum quisque fere morbus, ex plurium symptomatum concursu solum di-

dignoscatur, ex iis pro notis characteristicis quot sufficiant; nec plura tamen adhibenda sunt. Priores Nosologi mihi videntur, in characteribus quos dederint, plerumque nimis breves & deficientes fuisse; & forsan mihi vitio verti potest, quod aliquando sim in iisdem nimis longus & redundans, Nusquam quidem volens fui redundans; ut vero essem copiosus ubique me conatum fateor, prudentissimum fore ratus etiam ad redundantiam appropinquare, quippe posteris multo facilius erit, quod nimium est tollere, quam quod deficiat supplere.

In characteribus denique morborum constituendis, quaeritur etiam, an ex defectu functionis cujuslibet, quae in sano unoquoque exercetur, vel ex absentia symptomatum, in aliis generibus vel speciebus apparentium, notas quasdam desumere liceat? SAUVAGESIUS quidem defectus functionum, utpote nihil positivum indicantes, pro morbis noluit admittere; plures igitur, qui a LINNAEO sub ordine *constrictoriorum*, & a VOGELIO sub classe *epischesium*, recensentur, penitus omisit.

SED pace tanti viri, dixerim, quanquam defectus, si strictius loqui velimus, nihil positivum indicet; defectum tamen functionis, quam exercet quisque sanus, statum corporis humani exhibere, quem ut distinguamus utilissimum est, atque etiam necessarium, & ejusmodi status pro morbo recte haberi potest. Porro, etiamsi in quibusdam defectus isti aliquando sine molestia

vel

vel morbi symptomate observentur; in plerisque tamen magnam molestiam, & symptomata plurima pariunt. In his igitur, defectum functionum, saepe symptomatum causam manifestam, pro morbo haberi licet, & ex eiusmodi defectu, in plurimis morbis horum notas characteristicas petere licet, & oportet. SAUVAGESIUS ipse in hac re parum sibi constare videtur, *Debilitatum* classem instituens, & *Amnesiam*, *Agrypniam*, *Ischuriam*, & alia etiam tanquam genera recensens.

QUOD notas ex absentia symptomatum, in aliis congeneribus apparentium, spectat; eas nequaquam bonas, &, ubicunque fieri potest, evitandas censeo. In pluribus vero vitari, quantum video, non possunt; nec a quovis Nosologo adhuc fuerunt vitatae.

CUM, secundum has regulas, characteres morborum constituendi sint, plurimum refert, eosdem sermone accurato & luculento exprimere; nec minus, morbum quemque apto nomine insignire.

NORUNT eruditi, Ill. LINNAEUM methodum plantarum perfectiorem reddidisse, eo, quod botanices linguam, usurpatis ubique vocibus maxime idoneis & definitis, magis accuratam effecit; nec quidem dubito quin delineatio morbi, ad instar delineationis plantae, a LINNAEO exhibitae, in Nosologia multum profutura sit. In Nosologia autem, ac in botanice, non aeque

ne-

necessarium esse videtur; tum quod tam multae rerum circumstantiae, in Nosologia, ac in botanice, notandae non veniunt; tum quod symptomatologia, in quibuscunque fere Pathologiae generalis systematibus exhibita, plurimum in hac re jam praestitit. Fatendum quidem, symptomatologias vulgo prolatas, nec adeo plenas esse, nec adeo exactas, ac optandum esset; &, si pleniores fierent, atque ubique voces magis idoneae & accurate definitae usurpatae essent, ad Nosologiam perficiendam certe plurimum conferre posset. In hujusmodi vero tentamine cavendum est, ne distinctiones nimium subtiles & dubiae adhibeantur, uti ab auctore *Observationum Clinicarum*, quae Warsaviae annis 1767. & 1768. prodierunt, factum fuisse opinor. Ipse quidem hujusmodi nihil tentavi, tum quod plus exegisset, quam per longum tum quod mihi minus necessarium videtur, qui voces apud medicos usitatissimas, & in sensu vulgo recepto, ubique fere usurpandas curaverim.

Quod ad denominationem morborum attinet, in Classium, Ordinum, & Generum nominatione, eas, quantum potui, regulas observavi, quae in Linnaei *Criticis Botanicis*, & in ejusdem *Philosophia Botanica*, ab Ill. auctore traduntur.

Quando notiones novae sunt proferendae etiam nova nomina imponenda sunt, & ejusmodi aliquando, parcius licet, adhibuimus. Cum vero nomenclaturam medicam, diuturno usu confirmatam, sine gravi causa mutare non liceat;

ceat; ne factum esset ubique curavimus; quod tamen Ill. LINNAEUM saepe, nulla urgente necessitate, fecisse, & VOGELIUM appellationibus novis, frivolis, ineptisque, Nosologiam deturpasse, observavimus.

UT clarior & certior habeatur morborum notitia, appellationibus selectis, synonyma, tum aliorum Nosologorum, tum auctorum maxime celebrium, ubique apposuimus. Hoc diligentius feci, ut inde norint studiosi, ex quibus praecipue scriptis, morborum scientia optime obtineri possit.

IN recensendis specierum synonymis, appellationes, quibus SAGARUS usus sit, omisi, tum quod ipse aliorum auctorum synonyma ubique omittens, nos de speciebus, quas indicare voluit incertos, saepe reliquit; tum quod, in recensione specierum, illum profecto minus peritum fuisse, & regulas Nosologiae methodicae optimas quasque neglexisse, nobis videtur.

SYNONYMA veterum medicorum adhuc omisi, non quod eorum scripta prorsus negligenda esse putaverim, sed quod ego, neque satis certo, neque cum fructu, synonyma eorum indicare potuerim.

Se-

SERIES

CLASSIUM et ORDINUM*.

CLASSIS I. PYREXIAE.

ORDO I. FEBRES.
II. PHLEGMASIAE.
III. EXANTHEMATA.
IV. HAEMORRHAGIAE.
V. PROFLUVIA.

CL. II. NEUROSES.

O. I. COMATA.
II. ADYNAMIAE.
III. SPASMI.
IV. VESANIAE.

* Classium institutionem primo a SAUVAGESIO datam, LINNAEUS, VOGELIUS, & SAGARUS, in omnibus fere, secuti sunt. Cum vero ex eorum classibus plures sint, uti VITIORUM, ANHELATIONUM, DOLORUM, & FLUXUUM, neque naturales, nec quovis modo idoneae, eiusmodi institutionem sequi non potui. Aliam itaque simpliciorem, & in universum, ut mihi vi-

CL. III. CACHEXIAE.

O. I. MARCORES.
II. INTUMESCENTIAE.
III. IMPETIGINES.

CL. IV. LOCALES.

O I. DYSAESTHESIAE.
II. DYSOREXIAE.
III. DYSCINESIAE.
IV. APOCENOSES.
V. EPISCHESES.
VI. TUMORES.
VII. ECTOPIAE.
VIII. DIALYSES.

videtur, aptiorem, hic protuli. Haec fortasse etiam minus absoluta videri possit, quod inter morbos totius systematis, in primis tribus classibus recensitos, & illos partis singularis, sive LOCALES, in classe quarta collocatos, distinctio non ubique facilis erit. Hoc quidem, rarius licet, aliquando fieri posse concedimus. Sed nihil praestantius nobis nunc suppetit; &, ob rationes in Prolegomenis, pag. xii. allatas, de perfecta classium institutione non admodum solliciti sumus.

CL. I. PYREXIAE.

CHARACTER. Poſt horrorem pulsus frequens, calor major, plures functiones laesae, viribus praesertim artuum imminutis *.

SYNONYMA. Morbi febriles *Auctorum*.

* Quod hic, & pluribus quae sequuntur locis, nobis forſitan vitio verti poſſit, quodammodo hic obiter excusare liceat. Ita dici poteſt, pyrexias aliquando videri, quas nullus praeceſſerat horror, & pyrexias in quibus neque pulsus frequentior, neque calor major, quam in sanis eſſe solet; characterem ideo datum neque verum, neque ubique adhibendum. Iſtiusmodi pyrexias, rariſſime licet, aliquando videri negare nolo; sed in characteribus claſſium, ad species dignoscendas adhibendis, ut ſingulae claſſis notae in unaquaque specie conspiciantur, haud neceſſarium videtur, & ſufficit, ſi earum pleraeque in specie quavis adſint.

Character idoneus quisque, plurium notarum ſive symptomatum concursum notare debet, & male quidem cum veteribus VOGELIUS calorem auctum solum, & recentiores SYLVIUS & Cel. BOERHAAVIUS pulsuum velocitatem solam, pro charactere pyrexiae, ſive febris ut vocant,

ORDO I. FEBRES.

Praegreſſis languore, laſſitudine, & aliis debilitatis ſignis, pyrexia ſine morbo locali primario.

Febres *Auctorum* S. Cl. II. V. Cl. I. *Sag.* Cl. XII. Morbi febriles critici L. Cl. II.

cant, posuerunt. Certe, qui dicunt febrem adeſſe, etſi pulsus nihilo naturali frequentior ſit, ex aliis quam velocitate pulsuum ſignis febrem adeſſe judicant, quod etiam plurium symptomatum notationem, in quovis charactere neceſſariam eſſe, oſtendit.

Porro, hic obiter observari velim, pulsuum velocitatem solam, pyrexiam vel febrem adeſſe nequaquam semper indicare; cum a cauſis externis plurimis pulsus fit naturali velocior, ſine morbo, ſive quavis functionum laeſione. Hisce de pyrexiae charactere quaeſtionibus, in charactere a nobis hic dato, quantum potuimus, proſpectum eſt. Sed, in aliis claſſium & ordinum characteribus adeo felicem eſſe vix licet; & in characteribus plerisque, ſi ad species plerasque character recte adhiberi poſſit, paucas exceptiones non moror. Utilem plerumque fuiſſe mihi ſufficit, ubique perfectam fore non spero.

SECT. I. INTERMITTENTES.

Febres, miasmate paludum ortae, paroxysmis pluribus, apyrexia, saltem remiſſione evidente interpoſita, cum exacerbatione notabili, & plerumque cum horrore redeuntibus, conſtantes: Paroxysmo quovis die unico tantum *.

Intermittentes *Auctorum* S. Cl. II. O. III. L. Cl. II. O. II. V. Cl. I. O. I. *Sag.* Cl. XII. O. III.
Remittentes *Auctorum* S. Cl. II. O. II. *Sag.* Cl. XII. O. II. †.

* Qui perpenderit quae de febribus *remittentibus*, quae videntur continuae, a *continuis* ſtrictius dictis diſtinguendis, mox dicenda sunt, facile videbit quamobrem, tum intermittentium tum continuarum characterem antea datum, hic mutare neceſſarium habui.

† Febrium *remittentium*, quaſi a febribus *intermittentibus* exquiſitis prorsus differentium, ordinem separatum inſtituerunt Nosologi SAUVAGESIUS, LINNAEUS, & SAGARUS; minus recte tamen, ſi mihi judicare fas ſit. *Remittentes* enim, quae dicuntur, ex eodem principio, miasmate nem-

Exacerbantes L. Cl. II. O. III.
Continuae V. Cl. I. O. II. *.
Continuae periodicae *Sennert.* de febr. Lib. II. cap. 13.
Continuae remittentes, *Boerh.* Aph. 727.
Compoſitae ex acuta periodo, *Junk.* Tab. 82.
Continuae remittentes, proportionatae, *Torti.* Therap. Spec. L. V. cap. I.
Continentes *Mortoni*, Exerc. II.

Genus I. TERTIANA.

Paroxysmi ſimiles intervallo quadraginta octo circiter horarum: Acceſſionibus meridianis.

nempe paludum, ac *intermittentes*, oriuntur; iisdem in locis, & eodem anni tempore, utraque ſimul epidemice graſſatur; utraque iisdem prorsus remediis sanatur; & saepiſſime in eodem homine idem, qui videtur, morbus, nunc intermittentis, nunc remittentis typum exhibet. Morbi idcirco, cauſis, sanatione, & typo ſimillimi, nec ad ordinem, nec ad sectionem diversam diſtrahendi erant.

* Magis inconsulto adhuc VOGELIUS *remittentes* omnes cum *continuis* sociavit. *Continuae*, quas vocamus, omnes quidem remiſſiones & exacerbationes oſtendunt; ſed a *remittentibus* ad *intermittentes* merito referendis, plurimum aliis multis differunt, ut mox dicetur.

Tertiana *Auctorum*, S. G. 88. L. 16. V. 2. *Sag.* p. 704. *Hoffm.* Tom. II. pag. 11. *Stahl* de tertiana febris genium universum manifestante Halae 1706. Ejusd. Casual. magn. Cas. 21 Casual. min. Caſ. 96. *Cleghorn's* diseases of Minorca, cap. III. *Senac*, de recond, febr. natura. Edinb. Med. Eſſ vol. iv. art. 24.

TERTIANA eſt vel

I. Interpoſita apyrexia quae

1. Variat paroxysmi duratione.

A. Tertiana paroxysmis haud ultra horas duodecim extenſis.

Tertiana legitima, S. sp. 1. *Sennert.* de febr. L. II. cap. 18. *Hoffm.* Tom. II. p. 12.
Tertiana vera, *Clegh.* Min. p. 140.

B. Tertiana paroxysmis ultra horas duodecim' extenſis.

Tertiana notha ſive spuria, S. sp. 2. *Sennert.* de febr. L. II. c. 18. *Clegh.* Min. p. 140. *Hoffm.* Tom. II. p. 12.

2. Variat paroxysmorum recursu.

C. Tertiana quotidie revertens, paroxysmis inaequalibus, alternis ſimilibus.

Tertiana duplex, S. sp. 13. *Sennert.* de febr. L. II c. 21. V. G. 12. *Clegh.* Min. 141.
Duplicana L. 18.

D. Tertiana alternis diebus revertens, paroxysmis eodem die binis.

Tertiana duplicata, S. sp. 14. *Jones*, de febr interm. P. II. cap. 6. *River.* Cent. IV. obs. 16

E. Tertiana quotidie revertens, paroxysmis altero die binis, altero unico tantum.

Tertiana triplex, S. sp. 15. *Clegh.* Min. p. 142. Semitertiana *Hoffm.* II. p. 40.
Semitertiana primi ordinis *Galeni*. *Spig.* de semitertiana, L. II. cap. 4.

F. Tertiana quotidie revertens, interpoſita remiſſione inter diem imparem & parem magis, inter parem & imparem minus, notabili.

Hemitritaeus, *Celſi* L. III. cap. 3.

Semitertiana, *Clegh.* Minorc. p. 143. *.
Semitertiana secundi ordinis, *Galeni*, *Spig.* L. II. c. 5.
Amphimerina hemitritaeus, S. sp. 8.
Amphimerina pseudo hemitritaeus, S. sp. 9. *.

3. Variat symptomatibus.

G. Tertiana affectibus soporosis stipata.

Tertiana carotica, S. sp. 10. *Werlhof.* de febribus, & auctores ab eo allegati, p. 6.
Tertiana hemiplegica, S. sp. 20. *Werlhof.* ibid.
Quotidiana soporosa, S. sp. 8. *Car. Pis.* obs. 175. 176.
Febris caput impetens, *Sydenh.* Ep. ad R. Brady.

H. Tertiana spasmis & motibus convulsivis stipata.

Tertiana asthmatica, S. sp. 6. *Bonet.* Polyalth. Vol I. p. 250.
Tertiana hysterica, S. sp. 8. *Wedelli* A. N. C. Dec. I. A. II. obs. 193.
Hysteria febricosa, S. G. 135. sp. 8. A. N. C. Dec I. Ann. II. obs. 193.

* Fortassis hemitritaea quaevis ad remittentes relegari possit; &, licet affines separare nolui, limites non satis certe ponendos esse fateor.

Tertiana epileptica, S. sp. 16. *Calderae* Trib. med. p. 225. *Lautter* Hiſtor. med. bienn. Cap. II. cas. 2.
Quotid epileptica, S. sp. 3. *Edinb. Eſſays*, Vol. V. P. II. art. 49.
Ecclampſia febricosa, S. G. 133. sp. 17.
Epilepſia febricosa, S. G. 134. sp. 9.
Tertiana tetanodes *Medici* Beobachr. I. Band. p. 24.
Tetanus febricosus, S. G. 122. sp. 10. *Stork*, Ann. Med. II. p. 163.

I. Tertiana efflorescentia cutis ſtipata.

Tertiana petechialis, S. sp. 3. *M. Donati*, L. III. cap. 14. *Lautter*. Hiſt. Med. cap. II. cas. 10.
Tertiana scorbutica, *Wedel*. A. N. C. Dec. I. A. II. Obs. 193.
Tertiana urticata, S. sp. 22. *Planchon*. Journ. de med. 1765. *Clegh*. Minorc. p. 157.
Tertiana miliaris, S. sp. 21. *Walthieri* de med. German. apud *Roncalli* Europ. med. p. 151.

K. Tertiana phlegmaſia ſtipata.

Tertiana pleuritica, S. sp. 4. *Valeſii* in epid. L. I. Sect. 3. *Lautt*. hiſt. med. cap. II. cas. 5. 9.
Pleuritis periodica, S. G. 103. sp. 14.
Tertiana arthritica, S. sp. 5. *Morton* Exerc. I. cap. IX. hiſt. 22. *Lautt*. loc. cit. cas. 19.

4. Variat aliis morbis complicata.

Tertiana scorbutica, S. sp. 9. *Etmuller*, prax. L. I. Sect. XVI. cap. 2. *Timaei* L. VIII. cas. 15.
Tertiana syphilitica, S. sp. 17. *Deidier* de morb. vener Sect. IV.
Tertiana verminosa, S. sp. 18. *Stisser.* in act. Helmstad. *Lancis* de noxis palud. L. II. cap. 5. & 6. Illust. *Pringle* Diseases of the army, p. 98. *Ramazzini* const. epidem. rural. ann. 1690. Sect. XI. *Van den Bosch*. Const. epid. verminos. ann. 1760. &c.

5. Variat ratione principii *.

Tertiana accidentalis, S. sp. 12. *Sydenham*, cap. 5.
Tertiana a scabie S. sp. 11. *Juncher*, tab. 80. *Hoffm.* II. p. 12.

II. Interposita remissione tantum †.

* Nullum quidem febrium intermittentium principium sufficiens praeter miasma paludum agnoscimus; sed, cum miasma hoc non semper validum sit ad morbum arcessendum, nisi aliae potestates excitantes simul agere concurrant; has potestates excitantes pro parte principii hic admittimus, licet neutiquam morbum excitassent, si miasma paludum non antea applicatum fuisset.

† Tertianae Remittentes variant adeo, tum typi tum symptomatum ratione, & formae earum diversae adeo saepe in eodem homine inter se com-

Tritaeophya, S. G. 85. *Sag.* p. 695.
Tritaeus, L. 21.
Hemitritaea, L. 23.
Tertianae remittentes & continuae *Auctorum*.
Tertianae subintrantes, proportionatae, subcontinuae *Torti* Therap Special. Lib. III. cap. 1.
Tertiana subcontinua, S. sp. 19.
Quotidiana deceptiva, S. sp. 2.
Amphimerina semiquintana, S. sp. 24.
Tritaeophya deceptiva. S. sp. 10.

Ex Tertianis comitatis *Torti* loc. cit. praecipuae sunt:

A. Tertiana cholèrica ſive dysenterica, *Tort.* ibid. *Lautter,* Hiſt. med. cas. 6. 16. 17. 20. *Morton*, App. ad Exerc. II.
B. Tertiana subcruenta ſive atrabilaris *Tòrt.* ibid. Haec a *Cleghornio* nunquam visa eſt.
C. Tertiana cardiaca *Tort.* ibid. *Lautter,* Hiſt. med. cas. 15. 18. 23.

commutantur, ut in iis denominandis nihil fere quod perpetuum ſit efferri poſſit. Tertianas autem, quas comitatas dixit Torti, eas scilicet quae symptomate quodam peculiari & gravi comitantur, recensui; dein, ut caetera ad hanc rem pertinentia intelligantur, auctores plures qui de tertianis remittentibus optime scripserunt, & exempla earum praecipua exhibuerunt, enumeravi.

Amphimerina cardiaca, S. sp. 5.*.
Tritaeophya assodes, S. sp. 6.
Febris continua assodes, V. 27.
D. Tertiana diaphoretica, *Tort.* ibid.
Tritaeophya typhodes, S. sp. 4.
Tritaeophya elodes, S. sp. 5.†.
Febris continua elodes, V. 21.
E. Tertiana syncopalis *Tort.* ibid. *Lautter*, cas. 11. 12. 13. 15. 16.
Tritaeophya syncopalis, S. sp. 1.
Amphimerina syncopalis, S. sp. 4.
Amphimerina humorosa, S. sp. 6.
Febris continua syncopalis, V. 29.
F. Tertiana algida, *Tort.* ibid. *Lautter*, cas. 13.
Amphimerina epiala, S. sp. 3.
Amphimerina phricodes, S. sp. 7.
Tritaeophya leipyria, S. sp. 9.
Tertiana leipyria, S. sp. 23. *Valcarenghi* Med. Ration. p. 18.

* Amphimerinas inter & Tritaeophyas, uti inter quotidianas & tertianas duplices, distinctio saepe difficilis. Sed quotidianas tertianis multo rariores, & oeconomiam animalem in febres typi tertiani maxime proclivem esse norunt experti, hinc plures amphimerinas ad tertianas remittentes retuli. Iudicent autem autoptae.

† De typo febris sudatoriae *Boyeri Meth. a suivre dans les malad. epidem.* quam huc retulit Sauvagesius, ex ipsius Boyeri descriptione mihi non liquet, & ad Typhum referri mallem.

Febris continua epiala & leipyria. V. 19. & 24.

G. Tertiana lethargica, *Tort.* ibid.

Tritaeophya carotica, S. sp. 7. *Lautter*, 1. 7. 14.

Tertiana apoplectica *Morton.* Exerc. 1. cap. IX. Hist. 25.

Tertiana soporosa *Werlhof.* de febr. p. 6.

Febris epidemica Urbevetana *Lancis.* de noxis pal. effluv. l. II. c. 3.

Tertianarum remittentium exempla praecipua, nobis nota, sunt sequentia.

Causos *Hippocratis.* De Morb. Vulg. L. III. sect. 3. Tritaeophya causus, S. sp. 2.

Febris ardens *Boerhaavii*, Aph. 738.

Remittens ardens sive causis, *Macbride*, p. 360.

Tertiana perniciosa, quae simulata tertiani circuitus effigie lethalis, & mille accidentibus periculosissimis implicata, existit. *Lud. Mercatus* de febribus, Lib. VI.

Tertiana pestilens, *P. Sal. Diversus* de febri pestilent. cap. X.

Tertiana maligna pestilens *Riverii*, L. XVII. Sect. II. c. 1. & Sect. III. c. 3.

Morbus Hungaricus *Lang. Lemb.* L. I. Ep. 4. *Sennert.* de febr. L. IV. cap. 14. *Jordan.* de pestis phaen. cap.

Languor Pannonicus *Cober.* obs. castr. Hung. 1. obs. 6. &c.

Amphimerina Hungarica, S. sp. 10.

Vide postea, notas ad Typhum.

Hemitritaeus peſtilens, *Schenck* obs. L. VI. ex *Corn. Gemma.*

Febres peſtilentes Aegyptiorum, *Alpin.* de med. Aegypt. L. 1. cap. 14.

Febris tertiana epidemia, *Bartholin.* Hiſt. anat. cent. II. 56.

Febres epidemicae Autumni ann. 1657. & 1658. *Willis* de febr. cap. 16.

Febris synoches epidemica ab ann. 1658 ad 1664, & poſtea ab ann. 1073 ad 1691. *Morton.* App. ad *Exerc.* II.

Febres Autumnales incipientes, *Sydenh.* de morb acut. ad ann. 1661—1664, & in epiſt. ad *H. Paman* ad 1678, & seq.

Affectus epidemicus Leidenſis, *Fr. Sylvii* Prax. med. app. tract. X. & oratio de affectus epidem. cauſis.

Morbus epidemius Leidenſis 1669, *Fanois*, Diſſ. apud *Haller.* Disp. tom. V.

Tertianae perniciosae & peſtilentes & febres caſtrenses epidemiae *Lanciſi* de nox. palud. effluv.

Febres intermittentes anomalae & mali moris, *Hoffm.* II. p. 38.

Febris cholerica minus acuta. *Hoffm.* II. p. 112.

Febris epidemica Leidens. ann. 1719. *Koker* apud *Haller*, Disp. tom. V.

Amphimerina paludosa, S. sp. 19.

Febris paludum Illuſtr. *Pringle* Diseases of the army, Ed. 4ta, 8vo, p 179.

Bononienſis conſtitutio hiemalis 1729, *Beccari* in A. N. C. Vol. III. Obs. 48.

Amphimerina biliosa, S. sp. 22.

Remittens biliosa *Macbride*, p. 360.
Febris Castrensis, Illustr. *Pringle* loc. cit. p. 174.
Febris putrida epidemica, *Huxham* de aëre ad ann 1729.
Febris biliosa Lausanensis, Cl. *Tissot*. de febr. bilios.
Tritaeophya Wratislaviensis, S. sp. 3. *Hahn.* Epidemia verna Wratislav. in app. ad A. N. C. vol. X.
Tritaeophya Americana; S. sp. 12.
Febris anomola Batava, *Grainger* de febr. anomala
Morbus Naronianus *Pujati* de Morb. Naron.
Febris continua remittens, *Hillary's* Dis. of Barbadoes, variis annis, Lond. Med. Obs. IV.. 24 V. 2.
Febris A. 1772 & seq. ad urbem novam Avenionensem, Soc. Royale de Medicine I. Histoire, p. 213.
Febris intermittens irregularis Tolosae 1772. Soc. Royale I. Mem. p. 14
Febris intermittens & remittens a l' Isle Jourdain, A. 1777. Soc. Royale II. Hist. p 145.
Febris remittens Indiae Orientalis, *Lind.* Med. Edin. Diss. Inaug. 1768. Lond. Med. Obs. Vol. IV. art. 12.
Febris critica & febris biliosa aestatis, *Rouppe* de morb. navig.
Febris remittens regionum calidarum, Cl. *Lind.* Med. Haslar. Essay on the diseases of hot climates.

Tertiana remittens symptomatica est.

Tritaeophya lactea, S. sp. 8.
Febris lactea, *Etmulleri* Coll. consult. cas. 57.

G. II. QUARTANA.

Paroxysmi ſimiles intervallo septuaginta duarum circiter horarum: Acceſſionibus pomeridianis.

Quartana *Auctorum* S. G. 89. L. 17. V. 3. *Sag.* 711. *Hoffm.* II. p. 23. *Junck.* tab. 81.

Eſt vel,

I. Interpoſita apyrexia.

1. Variat typo.

A. Quartana paroxysmis quarto quoque die ſingulis; aliis diebus nullis.

Quartana legitima, S. sp. 1. *Sydenham* de morb. acut. cap. V.

B. Quartana paroxysmis quarto quoque die binis; aliis diebus nullis.

Quartana duplicata, S. sp. 4. *Bonet.*

C. Quartana paroxysmis quarto quoque die tribus; intermediis diebus nullis.

Quartana triplicata, S. sp. 16.

D. Quartana quae ex quatuor diebus tertium tantum a febre vacuum habet, paroxysmis quarto quoque die ſimilibus.

Quartana duplex, S. sp. 3. V. 13.

E. Quartana quotidie accedens, paroxysmis quarto quoque die ſimilibus.

Quartana triplex, S. sp. 5. V. 14. *Barthol.* H. anat. c. 1. 95.

2. Variat symptomatibus.

Quartana cataleptica, S. sp. 7. *Bonet.* Polyalth. vol. 1. p. 805.
Quartana comatosa, S. sp. 15. *Werlhof.* de febr. *C. Pisonis* Observ. de morbis a colluvie seros. obs. 166. 167. 168. 169. 171. 172. 173. 174.
Quartana epileptica, S. sp. 8. *Scholzii* Cons. 379. 380.
Quartana hyſterica, S. sp. 10. *Morton.* Pyret. Exerc. I. cap. IX. H. 10. 11.

Quartana nephralgica, S. sp. 9.
Quartana metaſtatica, S. sp. 17.
Quartana amens, S. sp. 12. *Sydenham* de morb. acut. cap. V.
Quartana splenetica, S. sp. 2. *Etmuller.* Coll. consult. cas. 25.
Quartana hepatica, *Macb.* p. 354.

3. Variat aliis morbis complicata.

Quartana syphilitica, S. sp. 6. *Plateri* obs. L. III. p. 676. *Edinb. Eſſ.* art. XLVII. obs. 8.
Quartana arthritica, S. sp. 11. *Musgr.* de arthr. sympt. cap. IX. H. 4. & 5.
Arthritis febrisequa, S. sp. 10.
Arthritis febricosa, S. sp. 10. *Werlhof.* de febr. *Cockburn* de morbis navigantium, obs. 19.
Quartana scorbutica, S. sp. 14. *Barthol.* de med. Dan. diſſ. IV. *Tim.* L. VIII. cas. 18.

II. Interpoſita remiſſione tantum.

Tetartophia, S. G. 85. *Sag.* 323. L. 22.
Quartana remittens *Auctorum*.

Varietates sunt,

Tetartophya ſimplex, S. sp. 1. *.

* Quartanam continuam morbum rariſſimum eſſe,

Amphimerina semiquartana, S. sp. 23.
Tetartophya semitertiana, S. sp. 5.
Tetartophya maligna, S. sp. 6. *Lautter.* Hist. med. cas. 21. *M. Donat.* L. III. cap. 14. ex *M. Gatinaria.* *Horst.* L. 1. obs. 15.
Tetartophya carotica, S. sp. 4. *Werlhof.* de febr. *Bianchi* Hist. hep. pars III. const. ann. 1718. p. 751.
Tetartophya splenalgica, S. sp. 2. *.

esse, testantur scriptores medici omnes; sed illius exemplum ex *Franc. Joelis* operum tomo 3. citat SAUV. In loco autem citato, nihil ad rem pertinens inveni; sed tomi quinti pag. 63. haec verba proferuntur. Febris quartanae » Species veteres duas constituunt. *Quartanam continuam*, (quae mihi septuagenario nunquam visa est, & ideo eam aut rarissimam aut nullam esse judico) & *Interpolatam*, quae frequentissima est. »

* Huc febrem Fernelianam *Raym. Fortis* refert SAUV. & vult febrem ita a *Forte* dictam fuisse, quod ea mortuus sit ipse Fernelius: Sed quodammodo hic errasse SAUVAGESIUS mihi videtur. Nam febres quasdam Fernelianas vocat Fortis, Tom. II. cent. II. obs. 35. & 36. non quod e genere remittentium fuerint, sed quod visceris cuiusdam, hepatis praesertim, labe comitatae sint; & mortuus quidem est Fernelius ex inflammatione lienis. Sed quod hic morbus quartanae typum unquam exhibuit, non dicitur a *Plan-*

Tetartophya hepatalgica, S. sp. 3. *Car. Pis.* in praefat. p. 33.
Amphimerina spasmodica, S. sp. 16.

ERRATICAE.

Ad Tertianam vel Quartanam ERRATICAS S. pertinere putamus *; & hic ideo earum varietates subjunximus.

Erratica quintana, S. sp. 1. *Tulp.* L. III. 52. *Forest.* L. III. obs. 43. ex quartana ill. *Van Swieten*, Comm. p. 505.
Erratica septana, S. sp. 2. *Boerh.* apud ill. *Van Swieten* ibid. *M. Don.* L. 3. 14.
Hebdomadaria *Schenckii* ex *Gibalto*.
Septimana, ill. *Morgag.* XLIX. 36.
Erratica octana, S. sp. 3. *Etmuller* prax. L. I. Sect. XV. cap. 2. Cyrilli in *Etmuller*, p. 187. 188. 365. *Valles* Controv. L. V. c. 25. *P. Sal. Div.* in not. ad D. A. de *Altomari*, cap. XII. *Zacut. Lus.* P. M. L. III. obs. 34. *Schultzius* in E. N. C. D. I. ann. IV. & V. ob. 70. *Arnold.* de febr. Stomach. epid. §. IV. apud *Plantio*, qui in vita Fernelii, operibus eius praefixa, de eo morbo narrat.

* Vide Senacum de recondita febrium natura, L. I. Cap. 1.

Haller. Diff. Pract. Vol. V. *De Haen.* de divis. febr. div. iv. p. 9.
Hemicrania lunatica, S. sp. 10.
Erratica nonnana, S. sp. 4. *Zac. Lus.* ibid.
Erratica decimana, S. sp. 5. *Zac. Lus.* ibid.
Ephemera dichomene, S. sp. 11. *M. Don.* L. III. 14. ex *Gentili*.
Erratica vaga, S. sp. 6. *River.* cent. III. obs. 32. *Etmuller*, L. I. S. XV. c. 2.

G. III. QUOTIDIANA.

Paroxysmi similes intervallo viginti quatuor circiter horarum: Paroxysmis matutinis.

Quotidiana *Auctorum*, S. G. 87. L. 15. V. 1. *Hoffm.* II. 33. *Junck.* tab. 79.

I. Interposita apyrexia.

1. Variat solitaria.

A. Universalis.

Quotidiana eadem hora matutina rediens.

Quotidiana simplex, S. sp. 1.
Quotidiana legitima, *Sennert* de febr. cap. 18.

B. Partialis.

Quotidiana partialis, S. sp. 10. *Cnoffel.* E. N. C. D. I. A. III. obs. 205. *Edinb. Med. Eff.* vol. I. art. 31. vol. II. art. 19.

Quotidiana cephalalgica, S. sp. 6. *Morton* Pyret. exerc. I. Hift. 27. *Van Swieten in Boerh.* p. 534. Soc. Royale, II. Mem. p. 38.

Cephalalgia intermittens, S. sp. 7.

Cephalaea febricosa, S. sp. 4.

Quotidiana ophthalmica, *Morton*, ibid. hift. 17. *Van Swiet.* ibid.

Ophthalmia febricosa, S. sp. 23.

2. Variat comitata.

Quotidiana ischiadica, S. sp. 5. *Edinb. Eff.* vol. V. art. 49.

Ischias intermittens, S. sp. 1.

Quotidiana nephralgica, S. sp. 7. *Morton*, ibid. hift. 28.

Nephralgia febricosa, S. sp. 13.

Quotidiana uretico-sputatoria, *B. Scharf.* E. N. C. D. II. A. II. obs. 104.

Quotidiana epileptica, S. sp. 4. *Edinb. Eff.* loc. cit.

Hyfteralgia, febricosa, S. sp. 9.

Vespertinae vel symptomaticae videntur sequentes.

Quotidiana hyſterica, S. sp. 3.
Quotidiana catarrhalis, S. sp 9.
Quotidiana ſtranguriosa, S. sp. 11.

II. Interpoſita remiſſione tantum.

Amphimerina, S. G. 84. L. 20. Sag. G. 321.
Quotidiana continua, V. 15.
Quotidianae remittentes & continuae *Auctorum*.
Amphimerina latica, S. sp. 1.
Febris continua lymphatica, *Etmuller* Coll. cons. cas. 32. *River.* obs. cent. I. obs. 57.
Amphimerina ſingultuosa, S. sp. 14.
Febris continua Lyngodes, V. 26.

Amphimerinae S. caeterae vel ad tertianas pertinere, quorsum plures supra retuli, vel symptomaticae & vespertinae eſſe videntur. Huiusmodi sunt,

Amphimerina catarrhalis, S. sp. 2.
Amphimerina anginosa, S. sp. 12.
Amphimerina tuſſiculosa, S. sp. 13.
Amphimerina peripneumonica, S. sp. 15.
Amphimerina variolosa, S. sp. 20.
Amphimerina miliaris, S. sp. 11.
Amphimerina arthritica, S. sp. 21.
De Amphimerina mimosa *Bontii* & phrenitica ejusdem, S. sp. 17. 18. non liquet.

SECT. II. CONTINUAE*.

Febres, sine intermissione, nec mia-

* *Quae sine exacerbatione partiali, & sine accessu, non pluries quam semel vel bis in mense revertens, ad usque finem aegritudinis perseverat*, Febrem Continuam esse, dixit SAUVAGESIUS; & huiusmodi febres, cum scholis medicis plerisque, *Continentes* vocat LINNAEUS. Huiusmodi autem febrem in quadraginta annorum praxi satis frequenti, vix unquam certo vidi, & fere semper in febribus, maxime continuis, exacerbationes & remissiones, etiam quotidie, satis manifestas observavi. Mecum quidem sentire videtur VOGELIUS, uti ex ejus continuarum charactere satis patebit; nec dissentit expertissimus DE HAEN, uti videre est in libro ejus de divisione febrium, Divis. IV. Schol. I.; & apprime sententiam nostram confirmat BRENDELIUS, verbis sequentibus: » *Omnes namque febres nostrae, acutae, & inflammatoriae, & exanthematicae, & malignae, reliquaeve hujus generis, sunt continuae remittentes, & luculenta intensionum remissionumque spatia integrant.* » *Brendel.* Opuscul. P. II. Diss. XI. sect. 5.

Porro, etsi in febribus quibusdam exacerbationes & remissiones parum notabiles, & perinde observatu difficiles sint, easdem tamen revera fieri censeo; & ob hoc presertim, quod in febribus quibuscunque, ex paroxysmis pluribus ma-

smate paludum ortae, sed cum remissionibus & exacerbationibus, parum licet notabilibus, perstantes: Paroxysmis quovis die binis *.

manifesto constantibus, paroxysmus quisque, inter nycthemerae spatium, cursum suum, ex exacerbatione & remissione constantem, semper absolvat, ita ut in his rebus oeconomiam animalem circuitus diurni legi cuidam subiici videatur. Huic etiam in sanitate parere solet, & huic in febribus hecticis quibusque ad amussim subjicitur. Verisimillimum itaque videtur, eundem circuitum, quem toties observavimus, in febribus quibuscunque locum habere; nec febrem quamcunque continentem revera in rerum natura dari.

* Cum continuam quamque ex paroxysmis repetitis consistere ponimus, saepe ambiguum fieri possit, utrum febris data ex continuarum sit, an ex remittentium ordine, & ut rite determinetur, tum intermittentium, ad quas omnes auctorum remittentes pertinere putamus, tum continuarum, definitionem aliam quam antea nunc dedi. In plerisque casibus, ut opinor, definitiones nunc datae satis facile & certo adhiberi possint. Sed sagacioribus quibusvis examinandum relinquo, an vel definitiones nostrae recte dentur, vel si quid rectius dari queat. Febrem quamque continuam

Continuae, S. Cl. II. O. I. V. Cl. I. O. II. *Sag.* 666. *Macb.* p. 303. *Boerh.* 727.
Continentes, L. Cl. II. O. I. *Stahl.* Cas. magn. 35. Cas. min. 87. *Junck.* 58. *Sennert.* de febr. L. II. cap. 2. & 10.

G. IV. SYNOCHA*.

Calor plurimum auctus; pulsus fre-

tinuam ex paroxysmis quovis die binis conſtare credimus; cum autem in quibusdam, tum intermittentibus tum remittentibus, itidem paroxysmi duplicati videantur, ex illa nota sola febres continuae dignosci non poſſunt. Ex illa nota sola quidem ut dignoscantur nequaquam volui; nam in casu quovis ambiguo, vel a pincipio, vel a typo, vel ortu ab intermittentibus, remittentem quamvis cognosci poſſe puto. Videant porro in his rebus versati, annon a principio, saepe manifeſto & maxime frequenti, contagione nimirum humana, febres continuae saepe certe cognosci poſſint.

* Febrium continuarum diviſio, a GALENI temporibus, in hunc usque diem, eadem fere uſitata eſt, & vel ex putredinis gradu parum accurate definito, vel ex duratione morbi, desumpta fuit; utraque tamen nota, poſterior praesertim, qua praecipue uſi sunt Nosologi SAUVAGESIUS, LINNAEUS, & SAGARUS, manifeſto inepta eſt.
Vide

quens, validus, & durus; urina rubra; sensorii functiones parum turbatae.

Synocha, S. G. 80. L. 12. *Junck.* 58.
Synocha, ſive febris acuta sanguinea, *Hoffm.* II. 105.
Synochus, V. 16.
Continua non putris, *Boerh.* 729.
Ephemera, S. G. 79. *Boerh.* 728. Iunck. 57.
Diaria, L. 11.
Febris inflammatoria *Auctorum*.

Varietates sunt,

Synocha plethorica, S. sp. 1.

Vide *Prolegomena*, pag. XXV. & pag. XXXIII. & XXXIV. Aliam itaque diviſionem a differentia symptomatum, & a natura morborum, quantum de ea judicare liceat, desumptam, inſtitui; secutus ſimul illam apud Britannos nunc maxime uſitatam diviſionem febrium continuarum in *Inflammatorias* & *Nervosas*. Has autem appellationes, utpote quodammodo theoreticas, vitavi. Nomina quibus usus sum apud medicos dudum recepta sunt; & ſi forſitan sensu vulgo recepto, in quo medici ipſi parum conſtantes fuerunt, iis non usus sum, parum curo, dum definitiones subjunctae ab errore quovis praecavere poſſint.

Synocha sanguinea, *Sennert.* de febr. L. II. cap. 11.
Ephemera plethorica, S. sp. 1.
Ephemera a frigore, S. sp. 3.
Ephemera a calore, S. sp. 4.
Synochus pleuritica, S. sp. 5.
Febris pleuritica Ann. 1765. *Sydenh.* sect. V. c. 1. 5.
Synochus reumatisans, S. sp. 7. *Sydenh.* sect. V. c. 2.
Synochus hiemalis, S. sp. 8. *Sydenh.* in P. S. ad tractat. de hydrope.

Symptomaticae sunt,

Ephemera nauseativa, S. sp. 2.
Ephemera a phlogosi, &c. S. sp. 6.
Synocha dolorum, S. sp. 7. M. Tab. O. I. G. 1. Sp. 1. Var. D.
Ephemera lactea, S. sp. 5.
Ephemera menstrua, S. sp. 8.
Sinocha catarrhalis, S. sp. 5. M. Tab. O. I. G. 1. Sp. 1. V. E.
Synocha scorbutica, S. sp. 6.
Synochus scorbutica, S. sp. 13.
Synocha cephalalgica, S. sp. 8. M. Tab. O. I. G. 1. Sp. 2. V. A.

G. V. TYPHUS.

Morbus contagiosus; calor parum auctus; pulsus parvus, debilis, plerum-

que frequens; urina parum mutata; sensorii functiones plurimum turbatae; vires multum imminutae.

Typhus, S. G. 82. *Sag.* 677.

Species sunt,

1. Typhus (*petechialis*) plerumque cum petechiis.

Variat gradu *.

* Morbos gradu solum differentes nominibus diversis insignire nequaquam convenit; cum autem nuperis temporibus apud medicos usitatum sit, febrem quandam, quasi ab aliis quibusvis differentem, nomine Febris *Nervosae* appellare; huic opinioni quodammodo morem gerens, sub titulo *Typhi Mitioris*, variorum auctorum febres ad recentiorum nervosas aliquomodo referendas recensui. In hac re autem, cum limites neutiquam accurate ponendi sunt, me accuratum fuisse non dixerim.

Minus adhuc placuit, ad mentem vel veterum vel recentiorum inter febrium genera aliquod sub nomine Febris *Putridae* recensere. In omni *typho* humorum in putredinem proclivitatem adesse puto;

1. Typhus mitior.

Febris maligna hectica sive lues νευρωδης convulsiva *Willis* de morb. convulsiv. cap. 8. *.
Febris pestilens *Fracastor.* de morb. contag. L. II. cap. 4.
Febris pestilens sine charactere veneni *Forest.* L. VI. obs. 26
Febris hectica pestilens *Forest.* L. VI. obs. 32.
Febris nova ann. 1685. *Sydenham.* Sched. monitor.
Febris putrida nervosa Wintringh. Comm. Nosolog. ad ann. 1720., 1721.
Febris lenta nervosa. *Huxham* on fevers, chap. 8. Ed. Med. Eff. II. 18. IV. 23. V. 48. *Macb.* p. 304. Soc. Royale I. Mem. p. 23.
Febris contagiosa. *Lind.* on fevers and infection *passim*.
Typhus nervosus, S. sp. 2.
Typhus comatosus, S. sp. 3.

to; sed vario tantum gradu adest, ita ut major minorve putredo speciem variare, nequaquam mutare, potest. Sufficiat sub titulo *Typhi gravioris* eas, quae praesertim putridae adpellatae sunt febres indigitasse, uti ex appositis variorum auctorum appellationibus satis patebit.

* Hoc est exemplum, ni fallor, primum appellationis Νευρωδης, vel nervosae, febribus quibusvis datae; quam protinus Angli, non tamen nisi nuper admodum aliarum regionum medici, usurpati sunt.

Tritaeophya typhodes *Mangeti*, S. sp. 11. *Raym. Fort.* de febribus, p. 24. M. 304.

2. Typhus gravior.

Febris pestilens, *P. Sal. Divers.* de febre pestilenti,
Febris pestilens Ægyptiorum *Alpin.* de med. Ægypt. L. 1. cap. 14.
Typhus Ægyptiacus, S. sp. 6.
Cephalitis Epidemica, ann. 1510. S. sp. 6.
Febris pestilens maligna *Sennert.* de febribus, L. IV. cap. 10.
Febris maligna pestilens *River.* L. XVII. sect. III. cap. 1.
Febris pestilens maligna, ann. 1643. *Willis*, de febribus, cap. 14.
Febris Senegallensis, Lond. Med. Obs. II. 21.
Typhus carcerum, S. sp. 1.
Febris nautica pestilentialis *Huxham* de aëre ad ann. 1740.
Miliaris nautica, S. sp. g.
Febris putrida contagiosa in carceribus genita, *Huxham* de aëre ad ann. 1742.
Miliaris purpurata, S. sp. h.
Febris carcerum & nosocomiorum. Ill. *Pringle*, Diseases of the army, p. 294. Ill. *Van Swieten*, Maladies des armées, p. 136. Soc. Royale II. Mem. p. 53. Ibid. III. Mem. p. 45. and 55.
Typhus castrensis, S. sp. 5.
Febris castrensis, quam vulgo cephalalgiam epidemicam vocant *Henr. Maii* & *A. Ph. Koph.* Dis. apud *Hallerum*, tom. V.

Febris Hungarica ſive caſtrenſis *Juncker.* 74. & *plurium Auctorum* * .

Febris caſtrenſis Gallorum in Bohemia, ann. 1742. *Scrinci*. Diſſ. apud *Haller.* tom. V.

Febris petechialis. *Sennert.* L. IV. cap. 13. *River.* prax. L. XVII. sect. III. cap. I. *Hoffm.* II. p. 84. *Juncker.* 73. *Huxham* on fevers, chap. 8. *Ludwig.* Inſt. med. clin. No. 146. *Schreiber* von erkentness, und cur der Krankheiten. p. 126. *Monro*, Diseases of military hospitals, p. 1.

Febris catarrhalis maligna petechizans, *Juncker* 72. *Hoffm.* II. 75. *Eller* de cogn. & cur. morb. Sect. VI.

Febris putrida, *Macb.* p. 305.

Febris catarrhalis putrida 1768. *De Mertens* Obs. cap. 1.

Febris putrida biliosa 1769. *De Martens*, cap. 2.

* Morbum ſive febrem Hungaricam ad tertianas remittentes, cum SAUVAGESIO & Ill. PRINGLE, ſupra retuli; nec dubium eſt quin morbus Hungaricus dictus saepius sub forma remittentis apparuerit; sed ſimul conſtat febrem in caſtris Hungaricis primo ortam, & per milites inde redeuntes per totam fere Germaniam dispersam, ex genere continuarum fuiſſe (*Vide Ruland. de morbo Hungarico, cap.* VIII. *quaeſt.* 39.), & plerumque eandem eſſe quam nunc in Nosocomiis quibusvis saepe exorientem bene novimus. Ad hunc locum igitur etiam apponendam eſſe putavi.

Febris putrida nervosa 1770. *De Martens*, cap. 3.

Exempla febrium petechialium sunt sequentia.

Febris quae lenticulas, puncticula, aut peticulas vocant, *Fracastorius* de morb. contag. L. II. cap. 6.

Febris peticularis Tridenti, ann. 1591. *Roboretus*, de febr. peticul.

Febris petechialis epidemica Coloniae ann. 1672. *Donckers*, Idea febris petechialis.

Febris petechialis epidemica, Posonii 1683., *C. F. Loeu* in App. ad A. N. C. Vol. II.

Febris petechialis epidemica Mutinae, 1692. *Ramazzini*. Const. Mutinensis, Oper. pag. 187.

Febris maligna petechizans, ann. 1698. *Hoffm.* II. p. 80.

Febris petechialis Wratislaviae, ann. 1699. *Helwich*, Ephem. Germ. D. III. A. VII. & VIII. obs. 132. p. 616.

Febris epidemica Lipsiae 1718. *M. Adolph.* A. N. C. III. Obs. 131. p. 296.

Febris endemica & epidemica Corcagiensis, ann. 1708., 1718., & seq. *Rogers*, Essay on epidemic diseases.

Febris continua epidemica Corcagiensis ann. 1719. & seq. *M. o Connel* Observ. de morbis.

Febris petechialis epidemica, Cremonae 1734. *Valcharenghi* Med. ration. Sect. III.

Febris petechizans Petropoli 1735., *Weitbrecht* Diss. apud Haller. tom. V.

Febris petechialis, ann. 1740., 1741., in Hassia, *Ritter*. A. N. C. vol. VII. obs. 4.

Febris petechialis epidemica Vigorniae & aliis Angliae locis. Wall's Works, p. 337.

Febris maligna petechialis Rintelii 1741. *Furstenau*. A. N. C. vol. VII. obs. 5.

Febris petechialis epidemica Silesiae 1741. & seq. *Brandhorst*. Diss. apud *Haller*. tom. V.

Febris petechialis epidemica Viennae 1757., *Hasenohrl*. Hist. med. cap. 2.

Febris petechialis epidemica Lipsiae 1757. *Luduvig*. Adversar. tom. I. pars 1.

Febris petechialis epidemica variis Germaniae locis ab ann. 1755. ad 1761. *Strack* de morbo cum petechiis.

Febris epidemica maligna a Coutances 1772. & 1773. Soc. Royale I. Mem. p. 23.

Febris petechialis nervosa a Dijon 1760. & 1761. Mem. par Maret 1775.

II. Typhus *(icterodes)* cum flavedine cutis.

Typhus icterodes, S. sp. 7.

Febris flava Indiae Occidentalis *Warren*, Malignant Fever of Barbadoes. *Hillary's* Diseases of Barbadoes. *Linning* on the Yellow Fever of South Carolina. *Edinb.* Phys. Litter. Essays, Vol. II. *Mackittrick* de febre flava Indiae Occidentalis, Edinb. 1766.

Typhi etiam species esse videtur.

Ephemera sudatoria, S. sp. 7.
Ephemera Britannica, *Caius* de ephem. Brit.
Sudor Anglicus, *Sennert.* L. IV. cap. 15.
Hydronosus, *Forest.* L. VI. obs. 8.

An eodem pertinet,

Miliaris sudatoria, S. sp. c.
Febris sudatoria, *La Suette* Gallorum, *Meyserey* Meth. aisé, &c. *Ejusd.* Maladies des Armèes 250. *Boyer* Methode a suivre dans les maladies epidemiques. Tessier, Soc. Royale II. Mem. p. 46.
De Typho hysterico verminoso, S. sp. 4.
Typho exhaustorum, S. sp. 8.
Typho a manipuera, S. sp. 9.

Nobis non liquet.

G. VI. SYNOCHUS *.

Morbus contagiosus. Febris ex syno-

* Cum plures febres nec inflammatoriae nec nervosae ex omni parte sint, neque idcirco vel ad Synocham vel ad Typhum facile referendae; genus Synochi, cuius typus hisce regionibus frequens conspicitur, hic inserui. Inter Typhum tamen

cha & typho composita, initio synocha, progressu & versus finem typhus.

Synochus, S. G. 81. L. 13.
Lenta L. 14.
Phrenitis, V. 18.
Febris continua putrida, *Boerh.* 730.

Varietates ex Sauvagesio sunt.

Synochus sanguinea, S. sp. 1.
Febris depuratoria, ann. 1661. ad 1664. *Sydenh.* de morb. acut.
Synochus sudatoria, S. sp. 2.
Febris continua epidemica, ann. 1665. ad 1667. *Sydenh.* ibid.
Synochus soporosa, S. sp. 12.
Febris continua epidemica, ann. 1673. *Sydenh.* ibid.
Febris continua putrida annor. variorum. *Wintringham* Com. Nosologicum.

tamen & Synochum limites accuratos ponere non possum; & an revera pro diversis generibus habenda, vel positis diversis, utri eorum Synonyma auctorum referenda sunt, dubito. Quae vero hic subjunguntur, a SAUVAGESIO species dictae, ad Synochum satis recte, ut mihi videtur, referri possunt.

Synochus ardens, S. sp. 6.
Synochus miliaris, S. sp. 14.
Synocha miliaris, S. sp. 6.
De synocho variolode, S. sp. 3. & Synocha dysenteriode, S. sp. 4.

Nobis non satis liquet, & minus adhuc de

Synocho anniversaria, S. sp. 9.
Synocho spermatica, S. sp. 10.
Synocho tarantata, S. sp. 11.

Complicata eſt

Synochus scorbutica, S. sp. 13.

Et symptomatica eſt

Synochus a scabie, S. sp. 15.

HECTICA.

Febris quotidie revertens; acceſſionibus meridianis & vespertinis; remiſſione, rarius apyrexia, matutina; plerumque sudoribus nocturnis,

& urina sedimentum furfuraceo-lateritium deponente *.

Hectica, S. G. 83. L. 24. V. 80. Sag. 684. Med. Trans. II. 1.

Ex Sauvagesio species sunt,

Hectica chlorotica, S. sp. 3.
Hectica syphilitica, S. sp. 4.
Hectica scrophulosa, S. sp. 5.
Hectica a calculis, S. sp. 6.
Hectica hydropum, S. sp. 7.
Hectica verminosa, S. sp. 9.
Hectica cachectarum, S. sp. 10.
Hectica fluxuum, S. sp. 11.
Hectica infantilis, S. sp. 1. Charactere caret; & nobis vel rachitica, vel scrophulosa, vel verminosa videtur.

* Cum febrium in numerum, hecticam receperint Nosologi omnes, eam etiam cum charactere hic apponendam duxi. Ejusmodi autem febrem, cum nunquam nisi symptomaticam observaverim, in numerum idiopathicarum, quas solas enumerare licet, admittere nolui. In plerisque exemplis, hecticam revera symptomaticam esse, ex SAUVAGESII speciebus, quas vocat, hic recensitis, satis manifestum fiet. Vide ipsius SAUVAGESII Scholium. Tom. I. pag. 319.

Hectica vespertina, S. sp. 2. vix pro morbo haberi poteſt.

De hectica lymphatica, *Baglivi* S. sp. 12. & Hectica nervea, Cl. *Lorry*, S. sp. 13.

Nobis non liquet.

O. II. PHLEGMASIAE.

Febris synocha; phlogoſis; vel dolor topicus, ſimul laesa partis internae functione; sanguis miſſus, & jam concretus, superficiem coriaceam albam oſtendens.

Phlegmaſiae membranosae & parenchymatosae, S. Cl. III. O. I. II. *Sag.* 605. *.

* Haec phlegmaſiarum in membranosas & parenchymatosas diviſio prorsus inepta eſt; primo enim, quod de ſtatu partium internarum ſtatuit, de quo in Nosologia ſtatuere non licet; dein, quod partes membranosae & parenchymatosae non satis certo diſtinguuntur; & hinc Metritis, quam inter membranosas recenset Sauvagesius, a Linnaeo & Sagaro inter parenchymatosas collocatur; denique, quod phlegmaſiae quaedam, ut hepatitis, vel membranosae vel parenchymatosae eſſe poſſunt.

Nec

Morbi febriles phlogiſtici, L. Cl. III.
Febres continuae compoſitae inflammatoriae, V.
Morbi acuti febriles, *Boerh.* 770.
Febres inflammatoriae, *Hoffm.* II. 105. *Junck.* 61.

G. VII. PHLOGOSIS*.

Pyrexia, partis externae rubor, calor, & tenſio dolens.

Species sunt,

I. Phlogoſis (*Phlegmone*) rubore vivido; tumore circumscripto, in faſtigium plerumque elevato, saepe

Nec magis idonea eſt ordinis phlegmaſiarum musculosarum apud LINNAEUM & SAGARUM inſtitutio, in qua neuter quidem satis accuratus eſt. Male enim phlegmone a LINNAEO musculosa dicitur, nec bene Cynanche plerumque membranosa, rarius musculosa, a SAGARO ad musculosas in universum refertur.

* Pro nomine generis cujus species eſt Erythema, minus recte in priore editione usurpatum fuit phlegmone. Novum nomen neceſſarium nobis videbatur, & nihil aptius quam Phlogoſis suppetebat.

in apoſtema abeunte; dolore saepe pulsatili.

Phlegmone *Auctorum*, S. G. 15. L. 39. V. 351. *Sag.* 299. *Macb.* p. 418.
Inflammatio, L. 231. *Boerh.* 370. *Junck.* 20.

1. Variat forma.

Furunculus, S. G. 18. V. 352. *Sag.* 23. *Macb.* p. 422.
Therminthus, V. 381.
Papula, L. 275. S. p. 6.
Varus, V. 436. L. 269. S. p. 7.
 Bacchia, L. 270.
 Gutta rosea, S. G. 4.
 Gutta rosacea, V. 437.

2. Variat sede *.

Hordeolum, S. G. 27. L. 276. V. 434.
Otalgia, S. G. 197. L. 44. V. 148.
 Dolor otalgicus, *Hoffm.* II. 336.
Parulis, V. 362.
Maſtodynia, S. G. 210. V. 153.
Paronychia, S. G. 21. L. 258. V. 345.
Arthrocace, S. G. 78. L. 256.
 Paedarthrocace, V. 419.
 Spina ventosa, *Boerh.* 526.

* An sequentes pro totidem speciebus recenseri poſſint, judicent peritiores.

Phimofis, S. G. 22. L. 297. V. 348.
Paraphimofis, V. 349.
Proctitis, L. 30.
Proctalgia, S. G. 214.
Clunefia, V. 167.

II. Phlogofis (*Erythema*) colore rubicundo, preffione evanescente; ambitu inaequali, serpente; tumore vix evidente, in cuticulae squamulas, in phlyctaenas vel veficulas abeunte; dolore urente.

Erythema, S. G. 11. *Sag.* 16.
Eryfipelas *Auctorum*, V. 343. *Macb.* 421.
Hieropyr, V. 344.

2. Variat vehementia.

Anthrax, S. G. 19. L. 272. V. 353. *Sag* 24.
Carbo & carbunculus *Auctorum*. *Macb.* p. 423.
Erythema gangraenosum, S. sp. 7.

2. Variat causa remota.

Erythema a frigore.
Erythema pernio, S. sp. 4.
Pernio, L. 259. V. 350.

Erythema ambuſtio, S. sp. 2.
  Eryſipelas ambuſtio, S. sp. 4.
  Combuſtura, L. 245.
  Combuſtio, *Boerh.* 476.
  Encauſis, V. 347.
Erythema ab acri alieno applicato,
  Eryſipelas Chinense, S. sp. 7.
Erythema ab acri inquilino,
  Erythema intertrigo, S. sp. 5.
  Intertrigo, L. 247. V. 502.
Erythema a compreſſione,
  Erythema paratrima, S. sp. 6.
Erythema a punctura, S. sp. 9.
  Eryſipelas a vespis, S. sp. 19.
Psydracia a vespis, S. sp. 2.

3. Variat complicata.

Erithema cum phlegmone,
  Eryſipelas phlegmonodes *Auctorum*.
Erythema cum oedemate,
  Eryſipelas symptomaticum, S. sp. 6.

Phlogoſis sequelae sunt.

APOSTEMA.

Poſt phlogoſin, remittentibus dolore & pulsatione, tumor albescens, mollis, fluctuans, pruriens.

Apoſtema, S. G. 39. *Sag.* 55.
Absceſſus, L. 132. V. 354. *Boerh.* 387. 402. *Macb.* p. 414.
Puſtula, L. 274.

GANGRAENA.

Poſt plogoſin, pars livens, mollis, parum senſibilis, saepe cum veſiculis ichoroſis.

Gangraena, S. G. 314. L. 233. V. 327. *Sag.* 203. *Boerh.* 388. 419. *Macb.* p. 415.

SPHACELUS.

Poſt gangraenam pars nigricans, flaccida, facile lacerabilis, ſine sensu vel calore, & cum foetore carnis putridae; vitio celeriter serpente.

Sphacelus, L. 234. V. 328. *Boerh.* 419. 457.

G. VIII. OPHTHALMIA.

Rubor & dolor oculi; lucis intolerantia; plerumque cum lachrymatione.

Ophthalmia, S. G. 196. L. 43. V. 341; *Sag.* 231. *Junck.* 24. *Macb.* p. 423.
Chemoſis, V. 46.
Ophthalmites, V. 47.
Inflammatio oculorum, *Hoffm.* II. 165.

Ophthalmiae species & varietates sunt.

I. Idiopathicae.

1. Ophthalmia (*membranarum*) in tunica adnata, & ei subjacentibus membranis, ſive tunicis oculi.

A. Variat gradu phlogoſis externae.

Ophthalmia Taraxis, S. sp. 1.
Ophthalmia humida, S. sp. 8.
Ophthalmia chemoſis, S. sp. 12.
Ophthalmia Eryſipelatosa S. sp. 7.
Ophthalmia puſtulosa, S. sp. 6.
Ophthalmia phlyctaenodes, S. sp. 21.

B. Variat affectis tunicis internis.

Ophthalmia choroideae, S. sp. 13.
Ophthalmia tenebricosa, S. sp. 10.

2. Ophthalmia (*Tarſi*) cum tumore,

erosione, & exudatione glutinosa tarsi palpebrarum.

Ophthalmia trachoma, S. sp. 4.
Ophthalmia sicca, S. sp. 5.

II. Symptomaticae.

1. A morbo ipsius oculi.

Ophthalmia angularis, S. sp. 14.
Ophthalmia tuberculosa, S. sp. 3.
Ophthalmia trichiasis, S. sp. 2.
Ophthalmia cancrosa, S. sp. 15.
Ophthalmia a synechia, S. sp. 16.
Ophthalmia a lagophthalmo, S. sp. 17.
Ophthalmia ab elcomate, S. sp. 18.
Ophthalmia ab ungue, S. sp. 19.
Ophthalmia a corneae fistula, S. sp. 20.
Ophthalmia uveae, S. sp. 22.

2. A morbis aliarum partium vel totius corporis.

Ophthalmia metastatica, S. sp. 24.
Ophthalmia scrophulosa, S. sp. 9.
Ophthalmia syphilitica, S. sp. 11.
Ophthalmia febricosa, S. sp. 23.

G. IX. PHRENITIS.

Pyrexia vehemens; dolor capitis; rubor faciei & oculorum; lucis & soni intolerantia; pervigilium; delirium ferox vel typhomania.

Phrenitis, S. C. 101. L. 25. *Sag.* G. 301. *Boerh.* 771. *Hoffm.* II. 131. *Junck.* 63. *Macb.* p. 432.
Phrenismus, V. 45.
Cephalitis, S. G. 109. *Sag.* G. 310. *.
Sphacelismus, L. 32.
Siriasis, V. 34.

* Cum symptomata nulla dentur quae semper phlegmasiam cerebri a phlegmasia membranarum eius, sive meningum, certo distinguere possint; neque sectiones cadaverum distinctiones a SAUVAGESIO, LINNAEO, & SAGARO adhibitas confirment, *Cephalitidem*, S. G. 109. *Sag.* G. 310. & *Sphacelismum*, L. 32. pro generibus a *phrenitide* diversis admittere nolui, & ea hic ideo, uti synonyma, sub titulo Phrenitidis, posui.

Recte monet VOGELIUS signa phrenitidis, vel ut vocat phrenismi, hoc est, inflammationis cerebri aut membranarum eius, admodum ambigua esse.

Phrenitidis idiopathicae speciem unicam hic ponere licet, & cujus synonyma sequentia esse putamus.

Phrenitis vera, S. sp. 1. *Boerh.* 771.
Phrenitis idiopathica, *Junck.* 63.
Cephalalgia inflammatoria, S. sp. 9.
Cephalitis spontanea, S. sp. 3.
Cephalitis siriasis, S. sp. 4.
Siriasis, V. 34.
Cephalitis Littriana, S. sp. 5.

II. Phrenitides Symptomaticae sunt,

Phrenitis synochi pleuriticae, S. sp. 2.
Phrenitis synochi sanguineae, S. sp. 4.
Phrenitis calentura, S. sp. 11.
Phrenitis Indica, sp. 12.
Cephalitis Ægyptiaca, S. sp. 1.
Cephalitis epidemica, ann. 1510., S. sp. 6.
Cephalitis verminosa, S. sp. 7.
Cephalitis cerebelli, S. sp. 8.

Phrenitis miliaris, S. sp. 3.
Phrenitis variolosa, S. sp. 5.
Phrenitis morbillosa, S. sp. 6.

Phrenitis a plica, S. sp. 8.
Phrenitis aphrodisiaca, S. sp. 9.

Prenitis a tarantismo, S. sp. 14.
Phrenitis hydrophobica, S. sp. 15.

Phrenitis a dolore, S. sp. 13.
Cephalitis traumatica, S. sp. 2.

G. X. CYNANCHE.

Pyrexia aliquando typhodes; rubor & dolor faucium; deglutitio & spiratio difficiles, cum angustiae in faucibus sensu.

Cynanche. S. G. 110. L. 33. *Sag.* G. 300.
Angina, V. 49. *Hoffm.* II. 125. *Junck.* 30.
Angina inflammatoria, *Boerh.* 798.

Species sunt,

I. Cynanche (*tonsillaris*) membranam faucium mucosam, & praecipue tonsillas, tumore & rubore afficiens, cum febre synocha.

Cynanche tonsillaris, S. sp. 1.
Anginae inflammatoriae, sp. 5. *Boerh.* 805.

II. Cynanche (*maligna*) tonsillas & membranam faucium mucosam affi-

ciens tumore, rubore, & cruftis mucofis coloris albescentis vel cineritii, serpentibus, & ulcera tegentibus; cum febre typhode & exanthematis.

Cynanche maligna, S. sp. 3.
Cynanche ulcerosa, S. Var. a Journ. de Med. 1758.
Cynanche gangraenosa, S. Var. b. Journ. de Med. 1756.
Ulcera faucium & gutturis anginosa & lethalia.
Hispanis *Garotillo*, *Lud. Mercat.* consult. 24.
Angina ulcerosa, Cl. *Fothergill*, Account of the ulcerous sore throat Edit. 1751., *Huxham* on the malignant ulcerous sore throat, from 1751. to 1753.
Febris epidemica cum angina, ulcusculosa, *Douglas* Practical Hiftory, Bofton 1736. Lond. Med. Obs. I. 20.
Angina epidemica, *Ruffel* Oecon. natur. p. 105.
Angina gangraenosa, *Withering's* Diff. Inaug. Edinb. 1766.
Angina suffocativa, Bard's Inquiry, New-York, 1771.
Angina maligna, *Johnftone* on the malignant angina, &c. Worcefter. 1779. Wall's Works. p. 58.

III. Cynanche *(trachealis)* respiratione difficili, inspiratione ſtrepente, voce rauca, tuſſi clangosa, tumore fere nullo in faucibus apparente, deglutitione parum difficili, & febre synocha.

Cynanche trachealis S. sp. 5.
Cynanche laryngea *Auctorum*, *Eller.* de cogn. & curand. morb. sect. 7.
Anginae inflammatoriae, sp. 1. *Boerh.* 801.
Angina latens & difficilis, *Dodon.* obs. 18.
Angina interna, *Tulp.* L. 1. obs. 51.
Angina perniciosa, *Greg. Horſt.* Observ. L. III. obs. 1.

N. An haec Sauvageſii synonyma & sequentia ad eundem morbum pertinent, videant experti; sequentia autem ad morbum characteris dati manifeſto pertinere videntur.

Suffocatio ſtridula, *Scotis* the CROUP. Cl. *Home* on the Croup.
Aſthma infantum, *Millar* on the aſthma and chincough.
Aſthma infantum spasmodicum, *Rush*, Dissertation, London 1770.
Cynanche ſtridula, *Crawford*, Diſſ. Inaug. Edinb. 1771.

Angina epidemica. ann. 1743. *Molloy* apud *Rutty's* hiſtory of the weather.

Morbus ſtrangulatorius, *Starr*, Phil. Trans. No. 495. *.

Morbus truculentus infantum, *Francof.* ad Viadrum & in vicinia graſſans, ann. 1758. C. a Bergen. A. nova. N. C. tom. II. p. 157.

Angina inflammatoria infantum, *Ruſſel*, Oecon. nat. p. 70.

Catarrhus ſuffocativus Barbadenſis, ann. 1758. *Hilary's* Barbadoes, p. 134.

Angina polyposa, ſive membranacea *Michaelis*, Argentorati 1778., & *Auctores* ab ingenioso & erudito *Michaële* allegati.

Morbus anginae polyposae analogus, Soc. Royale II. Hiſt. p. 206.

IV. Cynanche (*pharyngea*) cum rubore in imis praesertim faucibus; deglutitione maxime difficili, dolentiſſima; respiratione satis commoda, & febre synocha.

Cynanche pharyngea, S. sp. 6. *Eller* de cogn. & cur. sect. 7.

* An hic morbus ad cynanchen malignam, an ad trachealem pertinet, mihi non certo conſtat, & saepius de eorundem morborum apud plures auctores descriptionibus itidem incertus sum.

Anginae inflammatoriae, sp. 4ta, *Boerh.* 804.

V. Cynanche (*parotidea*) cum tumore externo parotidum & maxillarum glandularum magno; respiratione & deglutitione parum laesis; febre synocha plerumque leni.

Cynanche parotidaea, S. sp. 14. Gallis OREILLONS & OURLES, *Tissot* Avis au peuple, No. 116. *Encyclopedie*, au mot OREILLONS.

Angina externa, ANGLIS the MUMPS, *Russel.* Oecon. natur. p 114. SCOTIS, the BRANKS,

Catarrhus Bellinsulanus, S. sp. 4.

Osservazioni di *Girol. Gaspari*, Venez. 1731.

Osservazioni di Targ. Tozzetti, Racolta 1ma, p. 176.

Cynanche purpuro-parotidaea, S. sp. 15. vel ad malignam, S. sp. 3. vel ad Scarlatinam pertinere videtur.

Cynanchae symptomaticae sunt,

a. A causis internis.

Cynanche epidemica, S. sp. 2.

Amphimerina anginosa, S. sp. 12.
Febris anginosa, *Huxham* de aëre.
Cynanche prunella, S. sp. 12.
Cynanche exanthematica, S. sp. 4.
Cynanche arthritica, S. sp. 10.
Cynanche hepatica, S. sp 8.
Cynanche a dysenteria, S. sp. 13.

b. A caufis externis.

Cynanche a deglutitis, S. sp. 9.
Cynanche mercurialis, S. sp. 11.

Cynanche thymica, S. sp. 7. raro inflammatoria eft, & vix hujus loci.

G. XI. PNEUMONIA*.

Pyrexia; dolor in quadam thoracis parte; respiratio difficilis; tuffis.

Febris pneumonica, *Hoffm.* II. 136. *Macb.* p. 435.

* Ab omni aevo, in hunc fere diem, scriptores medici, & eos secuti Nosologi omnes, phlegmafiarum pectoris interni duo effe genera, peripneumoniam scilicet & pleuritidem, ftatuerunt. Recentiores autem ex sectione cadaverum di-

Species sunt,

I. Pneumonia (*peripneumonia*) pulsu

didicerunt, veteres de sede, ideoque de differentia horum morborum saepe falso ſtatuiſſe, & quem in pleura coſtali sedem habere veteres putabant, saepius in pleura pulmonem inveſtiente ſitum fuiſſe invenerunt anatomici recentiores. Novimus, porro, quod, ſi quidem morbi illi diversam aliquando sedem habuerint, id tamen per symptomata vix certo cognosci poſſe; &, utcunque ſit, morbos illos quatenus, quovis modo diſtinctos, revera maxime eſſe affines, plerumque ſimul conjunctos, & eosdem diſtinxiſſe ad usus medicinae parum omnino contuliſſe. Hisce igitur perpenſis, phlegmaſias pectoris interni non niſi genus unicum conſtituere, cum HOFFMANNO expertiſſimo putamus; quamobrem hujusmodi genus hic sub nomine Pneumoniae posuimus. Symptomata, quae pro characteriſticis adhibuimus, cum quae in omni phlegmaſia pectoris interni semper adſint, & in qualibet praecipua ſint, ea recte characterem genericum conſtituere videntur.

An species diversae vere ſtatuendae ſint, anceps haereo. Sed, opinionibus & consuetudini medicorum aliquid concedere volens, peripneumoniae & pleuritidis quatenus, vel ex opinione medicorum vel ex propria observatione, eas diſtin-

non semper duro, aliquando molli; dolore thoracis obtuso; respiratione perpetuo difficili, saepe non nisi trunco corporis erecto exercenda; faciei tumidae colore purpureo; tussi plerumque humida, saepe cruenta.

Peripneumonia, S. G. 112. L. 34. V. 51. *Sag.* G. 311. *Boerh.* 820. *Juncker*, 67.

1. Peripneumoniae idiopathicae simplices,

Peripneumonia pura sive vera *Auctorum*, S. sp. 1.
Peripneumonia gastrica, S. sp. 11. *Morgàgn.* de caus. & sed. Epist. XX. art. 30. 31. *.

Variat gradu.

Peripneumonia catarrhalis, S. sp. 6.

stinguere liceat, characteres specificas dedi. Interim tamen observari velim, inter illos morbos, utcunque aliquando distinctos, limites accuratos plerumque non ponendos esse.

* Ad peripneumoniam, an ad pleuritidem, potius pertinet haec varietas, mihi non certo constat,

Peripneumonia notha *, *Sydenh.* sect. 6. cap. 4. *Boerh.* 867. *Morgagni* de caus. & sed. Epist. XXI. 11.—15.

* Peripneumoniam *notham* a *vera* gradu tantum differre opinor; ideoque uti varietas hic apposui. In eo quidem differre puto, quod in peripneumonia *notha* inflammatio sit lenior, & affluxus humorum in pulmones copiosior, quam in *vera*. Cum autem in *notha* symptomata pyrexiae, doloris, dyspnoeae, & tussis, vario gradu & varia ratione conjuncta, adesse possint, minime mirandum si hujus morbi apud diversos auctores descriptiones parum uniformes sint, & necne morbus sub titulo peripneumoniae nothae a diversis auctoribus descriptus idem revera sit, dubia quaedam moverit doctissimus MORGAGNI. Perpensis tamen omnibus de hac re dictis, & cum observationibus pluribus apud ipsos aegros factis collatis, nihil dubito quin morbus a SYDENHAMO & BOERHAAVIO, sub titulo *peripneumoniae nothae* descriptus, unus idemque sit, nec ab eo morbum a VALSALVA in FRANCISCO CORALIO, vel morbum in celebri ANTONIO VALISNERIO, ab ipso MORGAGNI observatum re ipsa diversum fuisse puto. Vide First Lines of the Practice of Physic, edit. 1784. §. CCCLXXVI.

2. Peripneumoniae idiopathicae complicatae febre *.

Peripneumonia putrida, S. sp. 2. †.
Peripneumonia ardens, S. sp. 3.
Peripneumonia maligna, S. sp. 4.
Peripneumonia typhodes, S. sp. 5.
Amphimerina peripneumonica, S. sp. 15.

3. Peripneumoniae symptomaticae.

Peripneumonia arthritica, S. sp. 7.
Peripneumonia exanthematica, S. sp. 9.
Peripneumonia phthisicorum, S. sp. 8.
Peripneumonia hydrophobica, S. sp. 10.
Peripneumonia rachialgica, S. sp. 12.

* Cum morbi diversi simul complicati sint, saepe quis illorum pro morbo primario habendus sit dubitari potest; nec in hac re me ubique recte judicatum iri spondeo. In quibusdam mei ipsius judicio usus sum; in plerisque vero SAUVAGESIUM secutus sum. Sufficere plerumque ratus ob oculos studiosorum complicationes istas quomodocunque ponere.

† SAUVAGESIUM, ut soleo, secutus, hanc & tres sequentes species quasi diversas recensui, cum tamen pro una eademque habere vellem.

II. Pneumonia (*pleuritis*) pulsu duro; dolore, plerumque lateris, pungente, sub inspiratione praesertim aucto; decubitu in latus molesto; tussi dolentissima, initio sicca, postea humida, saepe cruenta.

Pleuritis, S. G. 103. L. 27. V. 50. *Sag.* G. 303. *Boerh.* 875. *Junck.* 67.
Paraphrenesis, S. G. 102. L. 26. *.

* In morbo qui vulgo *paraphrenesis* vel *paraphrenitis*, & rectius a SAGARO *diaphragmitis*, appellatur, pleurae super diaphragma extensae inflammationem adesse, & in ea morbum consistere agnoscunt medici omnes; non recte igitur uti genus a pneumonia diversum recensuerunt Nosologi.

Nec quidem pro diversa a pleuritide specie recenseri potest; cum plerumque nulla alia praeter illa pleuritidis symptomata ostendit. Quae a plurimis huic morbo tributa sunt, risus nempe sardonicus, & delirium phreniticum, certe non semper adsunt. Primum, quod nunquam vidi, certe rarissimum est; & posterius, alias etiam pneumoniae species saepe comitatur, nec tantum a parte pleurae inflammata, quantum a gradu pyrexiae, vel diathesis phlogisticae, pendere videtur.

Paraphrenitis, V. 55. *Boerh.* 907.
Diaphragmitis, *Sag.* G. 304.

I. Pleuritides idiopathicae ſimplices.

Pleuritis vera, S. sp. 1. *Boerh.* 875. *Verna* princeps morb. acut. pleuritis, L. 1. cap. 2. 3. *Zeviani* della parapleuritide, cap. 3. *Morgag.* de sed. & caus. morb. Ep. XX. art. 56. XXI. 45. *Wendt.* de pleuritide, apud *Sandifort.* Thes. II.

Pleuritis pulmonis, S. sp. 2. *Zevian.* dell. parapleur. III. 28. &c.

Pleuripneumonia, plero-peripneumonia, peripneumo pleuritis *Auctorum.* *Baronius* de pleuripneumonia.

Ill. *Halleri* opuscul. patholog. ob. 13. *Morgagn.* de sed. & caus. Epiſt. XX & XXI. paſſim. *Cleghorn* Minorca, p. 247. *Triller* de pleuritide, aph. 1 2 3. cap. I. 8. *Huxham* Dis. on pleuriſies, &c. chap. I. III. *Pringle* Diſſ. of the army, p. 147.

Pleuritis convulſiva, S. sp. 13. *Bianch.* Hiſt. hep. vol. 1. p. 234.

Pleuritis hydrothoracica, S. sp. 15. *Morgagn.* de caus. & sed. XX. 34.

Pleuritis dorsalis, S. sp. 3. *Verna*, P. III. cap. 8.

Pleuritis mediaſtini, S. sp. 4. P. *Sal.* *Div.* de affect. part. cap. 6. *Friend*, Hiſt. Med. de Avenzoare.

Mediaſtina, V. 52.

Pleuritis pericardii, S. sp. 5. *Verna*, P. III. cap. 9.
Parapleuritis *Zeviani* della parapleuritide.
Pleurodyne, parapleuritis, S. sp. 19.
Paraphrenesis diaphragmatica, S. sp. 1. *De Haen*, Rat. med. l. 7. III. pag. 31.
Paraphrenesis pleuritica, S. sp. 2.
Paraphrenesis hepatica, S. sp. 3.

De inflammatione mediastini, pericardii, & diaphragmatis Vide *Morgagn.* de caus. & sed. VIII. 13. XXI. 35. 36. 46. XLV. 16. *Van Swieten* ad *Boerh.* 913.

II. Pleuritides complicatae.

1. Febre.

Pleuritis biliosa, S. sp. 7.
Pleuritis erysipelatosa, S. sp. 11.
Pleuritis biliosa, *Bianch.* Hist. hep. vol. I. p. 236.
Pleuritis putrida, S. sp. 9.
Synochus pleuritica S. sp. 5.
Pleuritis pestilens, S. sp. 16.
Pleuritis miliaris, S. sp. 20.

2. Catarrho.

Pleuritis catarrhalis, S. sp. 10.

Pleuritis lymphatica, *Bianch.* Hiſt. hep. I. p. 233.

III. Pleuritides symptomaticae.

Pleuritis traumatica, S. sp. 6.
Pleuritis verminosa, S. sp. 8. *Verna* pleur. p. I. cap. 1. P. III. cap. 11. *Morgagn.* de sed. & caus. XXI. 43. 44.
Pleuritis ſtomachalis, *Bianch.* Hiſt. hep. I. p. 232. Pleurodyne verminosa, S. sp. 2.
Pleuritis lactea, S. sp. 17.
Pleuritis Polonica, S. sp. 18.

IV. Pleuritides falsae.

Pleuritis hepatica, S. sp. 12. *Panarol.* Pentac. I. obs. 37.
Pleuritis splenica, S. sp. 19.

Pneumoniae sequelae sunt.

VOMICA.

Poſt pneumoniam, resolutione quadam non terminatam, dyspnoea & tuſſis perſtantes, cum decubitu in latus sanum difficili, & febre hectica.

Vomica *Boerh.* 835. *Junck.* 35. *.
Pleurodyne vomica, S. sp. 21.

EMPYEMA.

Poſt pneumoniam suppuratione terminatam, saepe poſt vomicam remiſſio doloris, dum perſtant dyspnoea, tuſſis, decubitus difficilis, & febris hectica, saepe cum sensu liquoris in pectore fluctuantis, & ſignis hydrothoracis.

Varietates ex SAUVAGESIO, licet non semper diſtinguendas, hic subjungimus.

Empyema a peripneumonia, S. sp. 1.
Empyema a vomica, S. sp. 2.
Empyema pleurae, S. sp. 3.
Empyema mediaſtini, S. sp. 4.
Empyema diaphragmatis, S. sp. 5.
Empyema intercoſtale, S. sp. 6.

* Vomicam vocamus quam vomicam clausam appellant medici, & inde character noſter. Characteres autem vomicae apud LINNAEUM & VOGELIUM vomicam apertam tantum respiciunt; ideoque ad illos auctores hic non referimus.

G. XIII. CARDITIS *.

Pyrexia; dolor in regione cordis, anxietas; spiritus difficilis; tussis; pulsus inaequalis; palpitatio; syncope.

Carditis, S. G. III. V. 54.
Pericarditis, V. 53.

I. Idiopathica.

Carditis spontanea, S. sp. 1. *Senac.* Traité de coeur L. IV. chap. 7. *Meckel*, Mem. de Berlin, 1756.
Erysipelas pulmonis, *Lomm.* Observ. Lib. II.

II. Symptomatica.

Carditis traumatica, S. sp. 2. *Senac.* ibid. chap. 6.

* Recte omnino dixit VOGELIUS *Carditidis symptomata fere eadem esse ut in peripneumonia, sed graviora*, & ita etiam sensisse videtur LINNAEUS, cum apud illum neque *Carditis*, neque *Pericarditis*, inter morbos phlogisticos recensetur. Certe novimus, pericardium saepe inflammatum fuisse sine aliis praeter peripneumoniae signis.

G. XIV. PERITONITIS.

Pyrexia: dolor abdominis, corpore erecto auctus; absque propriis aliarum phlegmasiarum abdominalium signis.

Si signa darentur quibus dignosci queant sequentes, pro speciebus peritonitidis recenseri possent.

I. Peritonitis (*propria*) in peritonaeo strictius dicto, sive in peritonaeo, abdomen intus succingente.

Peritonitis, V. 62. *Lieutaud.* Hist. anat. med. L. 1. obs. 3. *Raygerus* apud eund. L. 1. obs. 341. *Morgagn.* de sed. LVII. 20.

II. Peritonitis (*omentalis*) in peritonaeo per omentum extenso.

Epiploitis, S. G. 106. *Sag.* G. 308. *.

* Tum epiploitis, tum Mesenteritis, ut Peritonitidis species hic recensetur, non quam quod ejusdem continuae membranae sint affectiones, quam quod nulla fere signa dari possunt, quibus a peritonitide, strictius dicta, dignosci queant.

Omentitis, V. 61.
Omenti inflammatio, *Boerh.* 958. & III. *Van Swieten* Comm. *Stork.* Ann. med. I. 132. *Hulme* on the puerperal fever.

III. Peritonitis (*mesenterica*) in peritonaeo, per mesenterium extenso.

Mesenteritis, V. 60.
Enteritis mesenterica, S. sp. 4.

G. XV. GASTRITIS.

Pyrexia typhodes; anxietas; in epigaſtrio ardor & dolor, ingeſtis quibuslibet auctus; vomendi cupiditas, & ingeſta protinus rejecta; ſingultus.

Gaſtritis, S. G. 104. L. 28. V. 56. *Sag.* G. 306.
Ventriculi inflammatio, *Boerh.* 951.
Febris ſtomachica inflammatoria, *Hoffm.* II. 120.

I. Idiopathicae.

1. A cauſis internis.

A. Gaſtritis (*phlegmonodea*) dolore acuto, pyrexia vehementi *.

Gaſtritis legitima, S. sp. 1. *Eller*, de cogn. & cur. morb. Sect. XI. *Haller*, obs. 14. hiſt. 3. *Lieut.* Hiſt. anat. med. L. 1. 74.
Gaſtritis eryſipelatosa, S. sp. 4. †.
Cardialgia inflammatoria, S. sp. 13. *Tralles* de opio, sect. II. p. 231.

2. A cauſis externis.

Gaſtritis a veneno, S. sp. 3.

B. Gaſtritis (*erythematica*) dolore, & pyrexia lenioribus, rubore eryſipelatoso in faucibus apparente.

* Tum gaſtritis, tum enteritis duarum eſſe specierum, quarum una phlegmonodea, altera eryſipelatosa dici poteſt, mihi ex pluribus observationibus satis certo conſtat; & ejusmodi species itaque hic recensui, etſi fatendum ſit, gaſtritidis eryſipelatosae, & magis adhuc enteritidis eryſipelatosae, ſigna saepe obscura & incerta eſſe. De his vero monere volui ut diligentius inquirant poſteri.

† Quam hic gaſtridem eryſipelatosam dixit SAUVAGESIUS, omnino phlegmonodeam eſſe mihi videtur.

II. Symptomaticae.

Gaſtritis exanthematica, S. sp. 5.
Gaſtritis herniosa, S. sp. 7.
De gaſtritide ſternocoſtali, S. sp. 6. non liquet.

G. XVI. ENTERITIS.

Pyrexia typhodes; dolor abdominis pungens, tendens, circa umbilicum torquens, vomitus; alvus pertinaciter adſtricta.

Enteritis, S. G. 105. L. 29. V. 57. *Sag.* G. 307.
Inteſtinorum inflammatio, *Boerh.* 959.
Febris inteſtinorum inflammatoria ex meſenterio *Hoffm.* II. 170.

I. Idiopathicae.

Species sunt,

1. Enteritis (*phlegmonodaea*) dolore acuto, pyrexia vehementi, vomitu & alvo aſtricta.

Enteritis iliaca, S. sp. 1.

Enteritis colica, S. sp. 2. *Boerh.* 963.

2. Enteritis *(erythematica)* dolore & pyrexia lenioribus, ſine vomitu, & cum diarrhoea.

Species symptomaticae.

Enteritis flatulenta, S. sp. 3.
Enteritis enterocelica, S. sp. 5.

G. XVII. HEPATITIS.

Pyrexia; hypochondrii dextri tenſio & dolor, saepe pungens pleuritici inſtar, saepius obtusus; dolor ad claviculam & summum humeri dextri; decubitus in ſiniſtrum latus difficilis; dyspnoea; tuſſis ſicca; vomitus; ſingultus *.

* Inter symptomata hepatitidis, *colorem faciei flavescentem*, posuit tum SAUVAGESIUS, tum SAGARUS, & hic etiam addit, *urinas icteritias, biliosas, & serum sanguinis miſſi & cruſta subflava;* sed haec symptomata bilis regurgitantis vel resorptae rectius a LINNAEO & VOGELIO omiſſa fuiſſe censeo; nam ejusmodi symptomata non tantum non perpetua, sed etiam rariſſima sunt.

Hepatitis, S. G. 113. L. 35. V. 58. *Sag.* G. 312. *Boerh.* 914. *Hoffm.* II. 14. *Junck.* 66. *Macb.* p. 446.

Variat.

I. Acuta ſignis in charactere dictis dignoscenda.

II. Chronica. Haec saepe nulla quibus dignoscatur ſigna praebet; aliquando tamen eandem adeſſe suspicari poteſt, ex hepatiditis cauſis quibusdam praegreſſis, ex sensu quodam plenitudinis & gravitatis in hypochondrio dextro, ex doloribus plus minusve pungentibus in eadem parte subinde perceptis, ex dolore quodam a preſſo hypochondrio dextro vel a decubitu in latus ſiniſtrum sentito, & denique ex pyrexia leviori cum dictis ſignis subinde infeſtante.

Sauvageſii species sunt,

Hepatitis eryſipelatosa, S. sp. 1. *.
Hepatitis pleuritica, S. sp. 2. *Bianc.* Hiſt. hep. tom. I. p. 388
Pleuritis hepatica, S. sp. 12..
Hepatitis cyſtica, S. sp. 4. †.
Hepatitis obscura, S. sp. 5.

Pro specie male recensetur morbus secundarius.

* De erythemate vel eryſipelate, quod vocant, viscerum, minus recte senſiſſe medicos censeo; nam, me saltem judice, erythema non niſi superficies illas internas quas tegit epithelion & tunica villosa, epidermidi externae continua & analoga, afficere poteſt. Nullum igitur eryſipelas pulmonis, de quo scripſit LOMMIUS, Observ. lib. 2. agnosco; nec hepatitidem quandam a SAUVAGESIO hic eryſipelatosam recte dictam eſſe puto, & hepatitidem quidem ex AMATO hic descriptam revera phlegmonodeam fuiſſe credo.

† Quin ex contuſione vel aliis cauſis oriri poſſit inflammatio cyſtidis felleae, vel ductus choledochi, nullus dubito; sed quibus ſignis cognosci queat, niſi in uno casu, non novi. In ictero, scilicet, cum dolore in regione epigaſtrica acuto, a calculo, ut videtur, in ductu choledocho haerente, inflammationem ductus cyſtici saepe ortam fuiſſe, omnino censendum, & ne oriatur semper cavendum.

Hepatitis suppurans, S. sp. 6. *Cheston's* Pathol. Inq. Chap. III. Sect. 2. & app. Case 12.
Hepatalgia apostematosa, S. sp. 7.

G. XVIII. SPLENITIS.

Pyrexia; hypochondrii sinistri tensio, calor, tumor, & dolor pressu auctus; absque signis nephritidis.

Splenitis, S. G. 114. L. 36. V. 59. *Junck.* 67. *Sag.* G. 313. *Macb.* p. 448.
Lienis inflammatio, *Boerh.* 958. & ill. *Van Swieten.* Comm.

Una tantum species recensetur.

Splenitis phlegmonodea, S. sp. 1. *Forest.* L. XX. Obs. 5. 6. *De Haen* apud *Van Swieten.* p. 958.
Pleuritis splenica, S. sp. 19.
Splenalgia suppuratoria, S. sp. 3.

G. XIX. NEPHRITIS.

Pyrexia; dolor in regione renis, saepe ureteris iter sequens; mictio frequens urinae, vel tenuis decoloris, vel ruberrimae; vomitus; cruris stupor; testiculi ejusdem lateris retractio aut dolor.

Nephritis, S. G. 115. L. 37. V. *65*. *Sag.* G. 314.

Species

I. Idiopathica. Spontanea.

Nephritis vera, S. sp. 1.

II. Symptomaticae.

Nephritis calculosa, S. sp. 2.
Nephralgia calculosa, S. sp. 1.
Nephralgia arenosa, S. sp. 2.
Nephralgia purulenta, S. sp. 7. *Cheston's* Inq. Chap. II.
Nephralgia arthritica, S. sp. 3.

G. XX. CYSTITIS.

Pyrexia; hypogaſtrii tumor & dolor; mictio frequens dolorifica, vel iſchuria; tenesmus.

Cyſtitis, S. G. 108. L. 31. V. *66*. *Sag.* G. 309.
Inflammatio veſicae, *Hoffm.* II. 157.

Species sunt,

I. A. cauſis internis:

Cyſtitis spontanea, S. sp. 1.

II. A causis externis.

Cystitis a cantharidibus, S. sp. 2.
Cystitis traumatica, S. sp. 3.

G. XXI. HYSTERITIS.

Pyrexia; hypogastrii calor, tensio, tumor, & dolor; os uteri tactu dolens; vomitus.

Hysteritis, L. 38, V. 63.
Metritis, S. G. 107., *Sag.* G. 315.
Inflammatio & febris uterina, *Hoffm.* II. 156.

Species sunt,

Metritis puerperarum; S. sp. 1.
Metritis typhodes, S. sp. 2.
Metritis lactea, S. sp. 3.

G. XXII. RHEUMATISMUS.

Morbus ab externa, & plerumque evidente causa; pyrexia; dolor circa articulos, musculorum tractum sequens, genua & reliquos majores, potius quam pedum vel manuum articulos, infestans, calore externo auctus.

Rheumatismus, S. G. 185. L. 62. V. 138. *Boerh.* 1490. *Junck.* 19.
Dolores rheumatici & arthritici, *Hoffm.* II. 317.
Myositis, *Sag.* G. 301.
Lumbago, S. G. 212. V. 138. *Sag.* 169.
Ischias, S. G. 213. V. 138. *Sag.* 170.
Pleurodyne, S. G. 148. V. 138. *Sag.* 254. *Macb.* p. 511.

Species idiopathica,

Rheumatismus acutus, S. sp. 1.
Rheumatismus vulgaris, S. sp. 2.

Variat sede.

A. In musculis lumborum.

Lumbago rheumatica, S. G. 212. sp. 1.
Nephralgia rheumatica, S. sp. 4.

B. In musculis coxendicis.

Ischias rheumaticum, S. G. 213. sp. 10.

C. In musculis thoracis.

Pleurodyne rheumatica, S. G. 148. sp. 3.
Pleuritis spuria, *Boerh.* 878.

Species symptomaticae.

Lumbago plethorica, S. sp. 3.
Ischias sanguineum, S. sp. 2.
Pleurodyne plethorica, S. sp. 1.

Rheumatismus hystericus, S. sp. 7.
Ischias hystericum, S. sp. 3.
Pleurodyne hysterica, S. sp. 6.

Rheumatismus saltatorius, S. sp. 8.
Pleurodyne flatulenta, S. sp. 4.
Pleurodyne a spasmate, S. sp. 9.

Rheumatismus scorbuticus, S. sp. 4.
Lumbago scorbutica, S. sp. 5.
Pleurodyne scorbutica, S. sp. 11.

Ischias syphiliticum, S. sp. 7.
Pleurodyne venerea, S. sp. 5.
Lumbago sympathica, S. sp. 13.

a mesenterii glandulis induratis,
a pancreate tumido, purulento, schirroso, putri,
ab induratis pyloro, vena cava, pancreate,
a rene schirroso, putrefacto,
ab abscessu circa venae cavae bifurcationem,
a vermibus intra renes.

Lumbago a saburra, S. sp. 8.
Pleurodyne a cacochylia, S. sp. 7.

Rheumatismus saltatorius verminosus, S. sp. 8.
Ischias verminosum, S. sp. 8.
Pleurodyne verminosa S. sp. 2.

Rheumatismus matallicus, S. sp. 10.

Lumbago a hydrothorace, S. sp. 14.
Lumbago pseudoischuria, S. sp. 16.
Lumbago ex aneurismate, S. sp. 11.
Pleurodine ex aneurismate, S. sp. 10.
Pleurodyne a rupto oesophago, S. sp. 20.
Pleurodyne rachitica, S. sp. 13.

Ischias a sparganosi, S. sp. 5.
Pleurodyne catarrhalis, S. sp. 14.
Pleurodine phthisica, S. sp. 8.

Rheumatismus necroseos, S. sp. 14.
Rheumatismus convulsivus, S. sp. 15.

Ischias gravidarum, S. sp. 4.
Lumbago partus, S. sp. 7.
Lumbago a nisu, S. sp. 10.
Ischias a subluxatione, S. sp. 9.

Rheumatismus dorsalis, S. sp. 11.
Lumbago a satyriasi, S. sp. 15.

Rheumatismus febricosus, S. sp. 9.
Lumbago febrilis, S. sp. 4.
Pleurodyne febricosa, S. sp. 15.

Rheumatismus miliaris, S. sp. 12.
Lumbago miliaris, S. sp. 9.
Pleurodyne miliaris, S. sp. 16.

Rheumatismi sequela est,

ARTHRODYNIA *.

Post rheumatismum, nisum violentum vel subluxationem; dolores artuum vel musculorum, sub motu praesertim, aucti, plus minusve fugaces, calore lecti vel alio externo levati; artus debiles, rigidi, facile, & saepe sponte frigescentes; pyrexia nulla; tumor plerumque nullus.

Rheumatismus chronicus *Auctorum*.

Lumbago & ischias aliquando morbi

* Si, ut quidam statuunt, rheumatismus chronicus ab acuto, genere omnino diversus sit, nomen simplex, uti genus omne, habere oportet, & hujusmodi nec ineptum, ut puto, imposui. Porro, cum pro sequela rheumatismi acuti vel rheumatismi simpliciter dicendi, rheumatismum chronicum dictum semper habeo, & cum inter utrumque morbum saepe limites vix statuendi sint, ideoque pro diverso genere rheumatismum chronicum recensere vix potui; rheumatismus tamen chronicus exquisitus ab acuto natura adeo diversus evadit, & medelam adeo diversam exposcit, ut merito nomine prorsus diverso insigniri possit; & si quis pro genere etiam diverso ponere velit, per me profecto licet.

acuti, sed cum saepius chronici ſint, plerumque ad hunc locum pertinent.

Lond. Med. Obs. IV. 5.

G. XXIII. ODONTALGIA *.

* In priori Nosologiae methodicae noſtrae editione, Odontalgiam pro rheumatismi specie habui, ac recensui; sed, cum eam a rheumatismo alio quovis causam prorsus diversam, acre, scilicet, membranas senſibiles irritans, habere observaverim, pro genere, a rheumatismo diverso, etiam habere vellem, & hic itaque uti genus diversum posui.

Etiamſi odontalgiam a frigore & aliis irritamentis aliquando suscitari videtur, cariem dentium, diatheſin phlogiſticam inducentem, semper subeſſe puto. Sunt fortaſſis alii morbi, ab acri irritante orti, qui rheumatismum exacte satis referunt; sed de iis nobis non conſtat. Si tamen revera exiſteret, ad mentem Clariſſ. D. COTTUNNII, *Ischias nervosa*, rheumatismi ab acri nervos irritante orti exemplum aliud haberemus; sed neque phaenomena a Cottunnio relata, neque ratio medendi, neque sectiones cadaverum, ejusmodi morbum unquam extitiſſe mihi probant; ideoque neque hic, neque alibi, *Ischiadem nervosam Cottunnii* inter rheumatismi species recensui.

Rheumatismus vel arthrodynia maxillarum, a carie dentium.

Odontalgia, S. G. 198. L. 45. V. 145. *Sag.* G. 157. *Junck.* 25. *Macb.* 509.
Odontalgia, ſive rheumatismus odontalgicus, *Hoffm.* II. 330.

Varietates ex Sauvageſio sunt,

Odontalgia cariosa, S. sp. 1.
Odontalgia scorbutica, S. sp. 4.
Odontalgia catarrhalis, S. sp. 3.
Odontalgia arthritica, S. sp. 6.
Odontalgia gravidarum, S. sp. 2.
Odontalgia hyſterica, S. sp. 3.
Odontalgia ſtomachica, S. sp. 9.

G. XXIV. PODAGRA*.

Morbus haereditarius, oriens ſine causa externa evidente, sed praeeunte plerumque ventriculi affectione insolita; pyrexia; dolor ad articu-

* *Arthritis* nomen, utpote apud medicos ambiguum, rejeci, & *podagra* nomine, utpote typum morbi praecipuum notante, cum celebri BOERHAAVIO usus sum.

lum, & plerumque pedis pollici, certe pedum & manuum juncturis, potissimum infestus; per intervalla revertens, & saepe cum ventriculi, vel aliarum internarum partium, affectionibus alternans.

Podagra, V. 175. *Boerh.* 1254.
Febris podagrica, V. 69.
Arthritis, S. G. 183. L. 60. V. 139. *Sag.* G. 142. *Macb.* p. 487. Lond. Med. Obs. VI. 20.
Dolor podagricus & arthriticus verus, *Hoffm.* II. 339.
Dolores arthritici, *Hoffm.* II. 317.
Affectus spastico arthritici, *Junck.* 46.

Recte forsitan SAUVAGESIUS, more sibi insolito, hujus morbi non nisi unicam esse speciem affirmavit, sed varietates sequentes notari possunt.

I. Podagra (*regularis*) cum inflammatione artuum satis vehementi, per aliquot dies perstante, & paulatim cum tumore, pruritu, & desquamatione partis, recedente.

Arthritis podagra, S. sp. 1.

Arthritis rachialgica, S. sp. 11. *.
Arthritis aestiva, S. sp. 4.

II. Podagra (*atonica*) cum ventriculi vel alius partis internae atonia, & vel sine expectata aut solita artuum inflammatione, vel cum doloribus artuum lenibus tantum & fugacibus, & cum dyspepsia vel aliis atoniae symptomatis, subito saepe alternantibus.

Arthritis melanconica, S. sp. 6.
Arthritis hiemalis, S. sp. 2.
Arthritis chlorotica, S. sp. 5.
Arthritis asthmatica, S. sp. 9.

III. Podagra (*retrograda*) cum inflammatione artuum subito receden-

* Ut solitus sum, SAUVAGESII varietates, sive species quas vocat, hic appono; sed tum quod species ejus non semper bene definitae sint, tum quod podagra regularis & atonica a se invicem non semper prorsus disjungantur, in apponendis loco idoneo SAUVAGESII speciebus, me ubique accuratum fore non spondeo.

te, & ventriculi vel alius partis internae atonia mox insecuta.

IV. Podagra (*aberrans*) cum partis internae inflammatione, vel non praegressa, vel praegressa, & subito recedente, inflammatione artuum.

Conjungitur aliquando aliis morbis podagra.

Arthritis rheumatica, S. sp. 3.
Arthritis scorbutica, S. sp. 7.
Arthritis syphilitica, S. sp. 8.

Ad podagram nequaquam pertinere videntur sequentes.

Arthritis rachitica, S. sp. 13.
Arthritis Americana, S. sp. 14.
Arthritis Bahamensis, S. sp. 15.

G. XXV. ARTHROPUOSIS*.

* Cum neque rheumatismum neque podagram in apostema unquam abire credo, est hic morbus ab utroque certe diversus, ideoque pro genere peculiari recensendus. Utinam character ad eum a rheumatismo, arthrodynia, arthrocace, & phlogosi, distinguendum, ubique satis certo adhibendus, dari posset.

Dolores artuum vel partium musculosarum, saepe post contusionem profundi, obtusi, diuturni; tumor vel nullus vel modicus, & diffusus; phlogosis nulla; pyrexia primum lenis, tandem hectica, & simul partis apostema.

Lumbago psoadica, S. sp. 6. *Fordyce*, Practice of Physic, P. II. pag. 70. *Cheston*, App. Case 4. & 5.
Lumbago apostematosa, S. sp. 12.
Lumbago ab arthrocace, S. sp. 17.
Ischias ex abscessu, S. sp. 6.
Morbus coxarius, *De Haen*, Rat. Med. Vol. I. C. xxxii.

O. III. EXANTHEMATA.

Morbi contagiosi, semel tantum in decursu vitae aliquem afficientes; cum febre incipientes; definito tempore apparent phlogoses, saepe plures, exiguae per cutem sparsae *.

* Quo charactere recte definiri, & quibus limitibus circumscribi debeat hic ordo, admodum in-

incertum eſt. Si eruptiones enim a contagione specifica ortae, solae pro exanthematis, & morbis huius ordinis, habendae ſint; certe eruptiones a nulla contagione specifica, sed a quodam febris ſtatu solum, pendentes, inter exanthemata genuina nequaquam recensendae sunt. Ita *petechia* a nobis omittitur, & forſitan tum *miliaria* tum *aphtha* omittenda eſſet. Dein, cum exanthemata pleraque contagiosa ſint, & non niſi semel in decursu vitae aliquem afficiant, omnino idoneum videtur ut haec ab eruptionibus non contagioſis, quae saepe in decursu vitae aliquem afficiant vel afficere poſſint, rite diſtinguantur. Variola igitur & eryſipelas minus recte sub eodem ordine collocantur. Denique, cum eruptiones in morbo quodam non semper ejusdem ſint formae, nec semper, nec certo quovis morbi die, in illo morbo compareant, an ejusmodi morbus inter exanthemata recensendus ſit, merito dubitari poteſt; ideoque an peſtis ad exanthematum, an ad febrium ordinem, referri debeat, dubito.

De hisce omnibus utiliter fortaſſis disputari poteſt; de iisdem vero certo ſtatuere vix auſim; quod mihi tamen in Nosologia maxime idoneum eſſe videtur id ex charactere quem dedi satis patebit.

Cum autem ad characteres generum & specierum, ordinis character non omnino neceſſarius ſit, hunc quodammodo neglexi, & hic morbos

a

Phlegmasiae exanthematicae, S. Cl. III. O. I.
Morbi exanthematici, L. Cl. I. O. II.
Febres exanthematicae, V. Cl. I. O. II.

G. XXVI. VARIOLA.

Synocha contagiosa cum vomitu, &, ex epigastrio presso, dolore.

Tertio die incipit, & quinto finitur eruptio papularum phlegmonodearum, quae, spatio octo dierum, in suppurationem, & in crustas demum abeunt, saepe cicatrices depressas, sive foveolas in cute, relinquentes.

Variola, S. G. 92. L. 3. *Sag.* G. 290.
Febris variolosa, V. 35. *Hoffm.* II. 49.
Variolae, *Boerh.* 1371. *Junck.* 76.

Species sunt,

I. Variola *(discreta)* pustulis paucis, discretis, circumscriptione circulari-

a Nosologis pro exanthematis habitos plerosque recensui.

bus, turgidis; febre, eruptione facta, protinus cessante.

Variola discreta benigna, S. sp. 1.
Variolae regulares discretae, *Sydenh.* Sect. III. cap. 2.
Variolae discretae simplices, *Helvet.* obs. sp. 1.
Variola discreta complicata, S. sp. 2. *Helv.* sp. 2.
Variolae anamolae, *Sydenh.* Sect. IV. cap. 6.
Variola discreta dysenteriodes, S. sp. 4. *Sydenh.* Sect. IV. cap. 1.
Variola discreta vesicularis, S. sp. 5.
Variola discreta crystallina, *Mead* de variol. cap. 2.
Variola discreta verrucosa, S. sp. 6. *Mead* ibid.
Variola discreta siliquosa, S. sp. 7. *Friend* Oper. p. 358.
Variola discreta miliaris, S. sp. 8. *Helvet.* obs. sp. 3.

II. Variola *(confluens)* pustulis numerosis, confluentibus, circumscriptione irregularibus, flaccidis, parum elevatis; febre post eruptionem perstante.

Variola confluens, S. sp. 9.
Variolae regulares confluentes, ann. 1667. *Sydenh.* Sect III. cap. 2.
Variolae confluentes simplices, *Helvet.* obs. sp. 1.

Variola confluens cryſtallina, S. sp. 10.
Variola Japonica, *Kempfer*.
Veſiculae Divae Barbarae, *C. Pis.* obs. 149. *.
Variola confluens maligna, *Helvet.* obs. sp. 1.
Variola confluens cohaerens, S. sp. 11.
Variola confluens maligna, *Helvet.* sp. 2.
Variola confluens nigra, S. sp. 12. *Sydenh.* Sect. V. cap. 4.
Variola confluens maligna, *Helvet.* sp. 3.
Variola sanguinea, *Mead* de variolis, cap. 2.
Variola confluens corymbosa, S. sp. 13.
Variola confluens maligna, *Helvet.* sp. 4.

G. XXVII. VARICELLA.

Synocha.

Papulae poſt brevem febriculam erumpentes, in puſtulas variolae ſimiles, sed vix in suppurationem euntes; poſt paucos dies in squamulas, nulla cicatrice relicta, deſinentes.

Varicella, V. 42.
Variola lymphatica, S. sp. 1.

* Pro specie variolae, has veſiculas hic posuit SAUVAGESIUS. Sed veſiculae a Pisone descriptae potius ad pemphigum pertinere mihi videntur.

Anglis, the CHICKEN-POX, *Edinb. Med. Essays*, Vol. II. Art. 2. near the end. *Heberden.* Med. Transact Art. 17.

G. XXVIII. RUBEOLA.

Synocha contagiosa cum sternutatione, epiphora, & tussi sicca, rauca.

Quarto die, vel paulo serius, erumpunt papulae exiguae, confertae, vix eminentes, & post tres dies in squamulas furfuraceas minimas abeuntes.

Rubeola, S. G. 94. L. 4. *Sag.* 293.
Febris morbillosa, V. 36. *Hoffm.* II. 62.
Morbilli, *Junck.* 76.

I. Rubeola (*vulgaris*) papulis minimis, confluentibus, corymbosis, vix eminentibus.

Rubeola vulgaris, S. sp. 1.
Morbilli regulares, *Sydenh.* Sect. IV. cap. 5.
Lond. Med. Obs. IV. 19. 20.

Variat

1. Symptomatis gravioribus, & decursu minus regulari.

Rubeola anomola, S. sp. 2.
Morbilli anomali, *Sydenh.* Sect. V. cap. 3.

2. Comitante Cynanche.

Rubeola anginosa, S. sp. 4. *Edinb. Essays*, Vol. V. art. 2.

3. Comitante diathesi putrida, Clar. *Watson*, Lond. Med. Observ. Vol. IV. Art. XI.

II. Rubeola (*variolodes*) papulis discretis eminentibus.

Rubeola variolodes, S. sp. 3. *.

Scotis the NIRLES.

* SAUVAGESIUM secutus, hunc morbum hic indicavi, etsi multum dubito an recte ad rubeolam referendus sit. Non solum enim forma papularum plurimum differt, sed, quod majoris momenti esse videtur, est plerumque absque symptomatis catarrhalibus, rubeolae adeo propriis.

G. XXIX. SCARLATINA.

Synocha contagiosa.

Quarto morbi die, facies aliquantùm tumens; ſimul in cute paſſim rubor floridus, maculis amplis, tandem coalescentibus, poſt tres dies in squamulas furfuraceas abiens; superveniente dein saepe anasarca.

Scarlatina, S. G. 98. V. 39. *Sag.* G. 294. *Junck.* 75.

Species sunt,

I. Scarlatina (*ſimplex*) nulla comitante cynanche.

Scarlatina febris, S. sp. 1. *Sydenh.* sect. VI. cap. 2. Soc. Royale I. Mem. p. 10. *Macb.* p. 380.

II. Scarlatina (*cynanchica*) cum cynanche ulcerosa *.

* Spatio quadraginta annorum Scarlatinam sexies vel septies in Scotia epidemicam observavi, & in unoquoque exemplo morbus illius speciei

erat

Scarlatina anginosa, S. sp. 6. *Withering* on the scarlet fever.

erat quam Scarlatinam anginosam vocat SAUVAGESIUS. Nos Cynanchicam appellavimus, ex eo quod ulceribus faucium internarum fere semper comitata fuit. Cum in plerisque aegris morbus cynanchem malignam plurimum, aliquando satis exacte referebat, nec unquam scarlatinam epidemicam in omnibus aegris ſimplicem eſſe viderim, saepe dubitavi annon scarlatina omnis ſit cynanchica, & semper idem fere morbus ac cynanche maligna, supra inter Phlegmaſias relata. Plures autem rationes in hanc sententiam ire non ſinunt. Certe enim, teſtibus SYDENHAMO perspicaciſſimo & aliis, scarlatina ſimplex, ſive nulla comitante cynanche, aliquando observata fuit, & datur, itaque contagio quaedam specifica efflorescentiam cutis scarlatinam, & hanc absque affectione quadam cynanchica, gignens. Quod, ſi aliquando etiam contagio ſit, fauces afficiens, quae plerumque etiam scarlatinam gignat, hoc nihil praeterea mihi probare videtur, quam quod ſit contagionum quarundam natura, ejusmodi ut ſimul tum fauces, tum cutem, afficere valeat. Cum tamen contagiones iſtae ita differre poſſint, ut altera cutem, altera fauces magis & primario afficere proclivis ſit, hanc differentiam inter scarlatinae & cynanchis malignae contagionem semper ineſſe puto. In morbo epidemico, quem pro Scarlatina habui, aliquot aegrotantium ſine cynanche quacunque erant; & in iis fere omnibus;

De scarlatina porriginosa, S. sp. 3. Sydenh. Sect. VI. Cap. 6. & Scarlatina variolode, S. sp. 5. nobis non liquet.

G. XXX. PESTIS.

Typhus maxime contagiosa, cum summa debilitate *.

Incerto morbi die, eruptio bubonum vel anthracum.

Pestis, S. G. 91. L. 2. *Junck.* 78.

bus; quibus adfuit cynanche, haec benigna admodum, ulcera tonsillarum, parva tantum nec serpentia, & plerumque pus bonum fundentia, exhibuit, & morbus raro funestus fuit. In cynanche vero maligna aegrotantes omnes in ipso morbi ingressu, cynanche correpti sunt, & haec fere semper ulcera maligna, foeda, serpentia, grangraenosa, ostendebat. Morbus porro, putredinis & debilitatis indicia plurima prodens, plerumque exitialis evasit.

* De charactere pestis, lites inter medicos saepe ortae sunt, nec facile dirimendae, ita ut character quibuscunque pestis casibus adhibendus dari possit; sed sufficiat characterem dedisse qui in plerisque adhiberi queat.

Febris peſtilentialis, V. 33. *Hoffm.* II. 93.

Variat gradu.

Peſtis benigna, S. sp. 2. Peſtis Maſſilienſis Claſſ. 3. Traité de la peſte, pag. 41. Ejusdem peſtis, Cl. 5ta, Traité, p. 228.

Peſtis remittens, S. sp. 9.

Peſtis vulgaris, S. sp. 1. Peſtis Maſſil. Cl. 2. Traité, p. 38. Ejusd. Cl. 2. 3. & 4ta, Traité p. 225. &c. Waldschmidt. de peſte Holsatica, apud *Halleri*, Diſſ. pract. tom. V. Chenot de peſte Transylvanica 1755, 1759. *De Haen*, Rat. med. Pars xiv. Car de Mertens de peſte Moscovense 1771. Samoilowitz Memoire sur la peſte de Moscou 1771. Ejusd. lettre sur l'experiences des frictions glaciales pour la guerison de la peſte. Ejud. mem. sur l'innoculation de la peſte. Unterricht vors volk gegen dic peſt. Dantzig 1770. Muratorius Del Governo della peſte. Brescia 1721.

Peſtis Aegyptiaca, S. sp. 11. *Alpin.* de med. Aegypt.

Peſtis interna, S. sp. 3. Peſt. Maſſil. Cl. 1. Traité, p. 37. 224.

Species dubiae sunt,

Peſtis sporadica, S. sp. 4.
Peſtis carbunculosa, S. sp. 5.
Peſtis Siamaea, S. sp. 8.
Peſtis scorbutica, S. sp. 10.

G. XXXI. ERYSIPELAS*.

Synocha duorum vel trium dierum, plerumque cum somnolentia, saepe cum delirio.

In aliqua cutis parte, saepius in facie, phlogosis *erythema*, G. VII. sp. 2.

Erysipelas, S. G. 97. L. 10. *Sag.* G. 296.
Febris erysipelacea, V. 68. *Hoffm.* II. 98.
Febris erysipelatosa. *Macb.* p. 382.

Species sunt,

I. Erysipelas *(vesiculosum)* erythemate, rubedine serpente, latum spa-

* Vox Erysipelas tum pro phlogosi erythemate, tum pro febre erysipelacea, a scriptoribus medicis usurpatur, sed recte SAUVAGESIUS vitium cutaneum; quod nullam febrem, nisi symptomaticam, sibi junctam habeat, erythema appellari, & erysipelas, tantum febris illa exanthematica, quam erythema sequitur, vocari velit. Minus recte forsitan Ill. LINNAEUS erysipelas pro protypo exanthematicorum habuit; inter exanthemata enim, an recte, recensetur ipsum erysipelas dubitari potest.

tium occupante, & locis ejus quibusdam in veſiculas magnas abeunte.

Eryſipelas roſa, S. ſp. 1. *Sennert.* de febr. L. II. c. 15.
Febris eryſipelatosa, *Sydenham*, ſect. VI. cap 5.
Eryſipelas typhodes, S. ſp. 2. *.
Eryſipelas peſtilens, S. ſp. 5. **.
Eryſipelas contagioſum, S. ſp. 9.

II. Eryſipelas *(phlyctaenodes* ***) ery-

* Haec non niſi varietas eryſipelatis veſiculoſi, gradu ſolum differens, eſſe videtur.

** Haec & ſequens non niſi febres cum erythemate ſymptomatico videntur. Hic tamen notandum eſt, eryſipelas ſaepe aliquid putridae & gangraenoſae indolis prae ſe ferre; nec dubito quin eryſipelas, quod in hac regione, plerumque diatheſi phlogiſtica comitatur, aliquando, praeſertim in regionibus calidioribus, cum diatheſi putrida adſit; & forſitan duas eryſipelatis ſpecies, inflammatoriam nempe & putridam, indicare potuiſſemus; ſed de poſteriori nobis non ſatis conſtat.

*** An haec ſpecies ad idem cum eryſipelate veſiculoſo genus recte referatur, dubito; ſed judicent periti.

themate ex papulis pluribus, trunci corporis partes praecipue occupantibus, & protinus in phlyctaenas, sive vesiculas parvas, abeuntibus.

Erysipelas Zoster, S. sp. 8.
Zona, Anglis, The SHINGLES, *Russel* de tabe gland. p. 124. Hist. 35.
Zona ignea, *Hoffm.* app. tom. III. p. 426.
Herpes Zoster, S. sp. 9.

Symptomaticum.

Erysipelas a veneno, S. sp. 3.

Caeterae SAUVAGESII species ad erythema pertinent.

G. XXXII. MILIARIA *.

* Inter medicos, speciatim Viennenses, de indole morbi miliaris nuper acriter disputatum est; & imprimis an unquam idiopathicus, an vero semper symptomaticus sit, certatim quaeritur. Quod nunquam idiopathicus sit, praeter opinionem medicorum, a medio seculi decimi septimi in hunc fere diem, omnium, & contra sententiam medicorum hujus aevi quorundam spectabilium, affirmare non ausim; sed cum experientiam in hac re saepe fallacem, & medicos plerosque

Synochus cum anxietate, frequenti

rosque imitatorum servum pecus fuisse noverim, dubitare cogor; &, utcunque sit, morbum miliarem plerumque symptomaticum fuisse, ex observatione propria, per multos annos frequenti, certo novi. Nunquam contagiosum, nec manifesto epidemicum, quibusdam licet temporibus solito frequentiorem, vidi. Morbis febrilibus quibuscunque, tum inflammatoriis tum putridis, aliquando adjungitur; in nullis tamen, nisi regimine calido & sudoribus praeeuntibus, ortum, & in pluribus, regimine temperato, & sudoribus vitatis, morbum, alias expectandum, prorsus vitatum observavi. In quibusdam corporis partibus quasi arte excitatum aliquoties novi. Denique, cum contagionum specificarum plerarumque indolem materia, si qua datur, miliaris nequaquam imitetur, tum quod certo morbi die eruptionem non efficiat, tum quod non semel tantum, sed saepius in vitae decursu, hominem afficiat. De hujus igitur materiae natura specifica, vel ad morbum quemvis idiopathicum gignendum apta, valde dubito. In hac re mecum sentientem experientissimum & peritissimum CAROLUM WHITE habere mihi gratulor. Vide *White* on the Management of Lying-in Women.

Cum autem in hac re me falli potuisse, facile agnosco, ne tamen alios simul fallerem, miliariam inter exanthemata hic recensui, & characterem ejus, quem quivis, hunc morbum pro idio-

suspirio, sudore olido, & punctionibus cutis.

Incerto morbi die erumpunt papulae rubrae, exiguae, discretae, per totam cutem, praeter faciem, crebrae, quarum apices, post unum vel alterum diem, pustulas minimas, albas, brevi manentes, ostendunt.

Miliaria, L. 7.
Miliaris, S. G. 95. *Sag.* G. 295.
Febris miliaris, V. 37.
Febris purpurata rubra & alba miliaris, *Hoffm.* II. 68.
Febris purpurea seu miliaris, *Junck.* 75.
Germanis der FRIESEL. God. Welsch. Hist. med. de novo puerperarum morbo, qui der FRIESEL dicitur, Lips. 1655.

De hoc morbo scriptores praecipui sunt.

Hamilton, de febr. miliar. 1710. *Fantonus*, de febr. mil. 1747. *Allioni* de miliar. 1758. *Fordyce*, de febr. mil. 1748. *Fischer.*

idiopathico habens, dare voluerit, exhibui, peritis quibusvis hanc rem certius dijudicandam relinquens.

de febr. mil. 1767. *De Haen*, de divis. febr. 1760, & in Ratio med. passim. *Matt. Collin* ad *Baldinger* de miliar. 1764. Baraillon sur la fievre miliaire, Soc. Royale I. Mem. p. 193. ibid. II. Hist. p. 198.

Gastellier sur la fievre miliaire des femmes en couche Montargis 1779. Varnier sur la fievre miliaire de Normandie, Soc. Royale III. Mem. p. 281.

Ad Idiopathicam, si qua datur, pertinent.

Miliaris benigna, S. sp. 1.
Miliaris maligna, S. sp. 2.
Miliaris recidivans, S. sp. 3.
Miliaris Germanica, S. sp. 5.

Symptomaticae manifesto sunt,

Miliaris Boia, S. sp. *a*.
Miliaris Britannica, S. sp. *i*.
Miliaris nova febris, *Sydenh* Sched. monit. S. sp. *d*.
Miliaris sudatoria, S. sp. *e*.
Miliaris nautica, S. sp. *g*.
Miliaris purpurata, S. sp. *h*.
Miliaris lactea, S. sp. *c*.
Miliaris puerperarum, S. sp. *k*.
Miliaris scorbutica, S. sp. *l*.
Miliaris critica, S. sp. *b*.

G. XXXIII. URTICARIA *.

Febris amphemerina **.

Die secundo rubores maculosi, urticarum puncturas referentes, interdiu fere evanescentes, vespere cum febre redeuntes, & post paucos dies in squamulas minutissimas penitus abeuntes ***.

Febris urticata, V. 40.

* Est morbus ab Anglis, *The Nettle Rash* dictus, qui quibusdam Urticaria audit; sed morbus ille, *The Nettle Rash*, ut ab eruditissimo viro G. HEBERDEN, in Coll. Reg. Med. Lond. Actis describitur, & qualem saepius ipsi vidimus, est ab urticaria nosologorum omnino diversus, utpote sine febre chronicus; & ad Impetigines fortassis referendus.

** Hanc in priori editione contagiosam dixi; sed ex propria experientia cantagiosam fuisse non novi, & quo auctore contagiosam antea dixi, nunc non invenio.

*** Ad aliorum potius quam meipsius mentem hic character conscriptus est; nam hunc morbum raro vidi, & nunquam epidemicum, vel regulariter, ut hic describitur, decurrentem, observavi.

Uredo, L. 8.
Purpura urticata, *Junck.* 75.
Scarlatina urticata, S. sp. 2.
Eryſipelatis species altera, *Sydenh.* Sect. VI. cap. 6.
Febris scarlatina, & febris urticata, *Meyserey*, Mal. des armées, 291. & seq.

G. XXXIV. PEMPHIGUS.

Typhus contagiosa.

Primo, secundo, aut tertio morbi die, in variis partibus veſiculae, avellanae magnitudine, per plures dies manentes, tandem ichorem tenuem effundentes.

Pemphigus, S. G. 93. *Sag.* 291.
Morta, L. I.
Febris bullosa, V. 41.

Species ex SAUVAGESIO sunt *.

* Cum pemphigum, quem pro exanthemate habere poſſim, nondum ipse viderim, & in scriptis medicorum de eiusmodi morbo pauciſſima tantum invenerim, quae in Nosologia noſtra de eo dicenda eſſent, omnia fere ex SAUVA-

Pemphigus maior, S. sp. 1.
Exanthemata serosa, *C. Pison.* obs. 150.

VAGESIO necessario depromenda erant. Eum itaque secutus sum; sed hunc morbum lubenter ipse prorsus omisissem, cum omnia fere de eo dicta, dubia, obscura, & ambigua mihi videntur. Quae ex sui ipsius aut CAROLI PISONIS observatione habet SAUVAGESIUS, omnino credere fas est; quae autem ex CHRISTOPHORI SELIGERI, tenuis certe judicii hominis, observatione duxit, parum attentione digna mihi videntur. Quae porro ex D. THIERRY relatione adducuntur meam fidem omnino superant: Nimirum, *quod in morbo admodum exitiali acetum bezoarticum, a medico quodam datum, omnes salvos fecit, interea dum vix unus, aliis medicis commissus, mortem evadebat.* Denique, de morbo admodum ambiguo a D. LANGHANS, in Actis Helveticis descripto, donec aliae observationes rem elucidaverint, nihil concludere vellem. Nihil aliud fortassis, quam cynanche maligna fuit ille morbus, & ad summum quod pemphigus omnis morbus symptomaticus sit, satis verisimile videtur. Paulo postquam haec impressa sunt, Collega noster eximius Franciscus Home mihi hominem leviter febricitantem ostendit, cui primum in brachiis, & successive demum in toto corpore, vesiculae magnitudinis avellanae obortae sunt, & post duos tresve dies effuso humoris serosi pauxillo collapsae sunt. Haec febris autem nullam indolem vel typum peculiarem monstrabat & cito disparuit nequaquam contagiosa.

Febris pemphygodes, Ephem. Germ. D. I. A. VIII. obs. 56.
Pemphigus castrensis, S. sp. 2.
Febris syneches, cum vesiculis per pectus & collum sparsis, *Morton*. app. ad exerc. II.
Pemphigus Helveticus, S. sp. 3. *Langhans* in Act. Helvet. vol. 2. p. 260. & in *Beschreibuug* des Siementhals, Zurich 1753.
Febris Vesicatoria, *Mucb*. p. 389.
De pemphigo Indico, S. sp. 4. &
Pemphigo Brasiliensi, S. sp. 5. non liquet.

G. XXXV. APHTHA.

Synochus *.

Lingua tumidiuscula; linguae & faucium color purpurascens; escharae in faucibus & ad linguae margines primum comparentes, os internum totum demum occupantes, albidae,

* An aphtha inter exanthemata recensenda sit, dubito. Aphtha enim quaeque fere quam ego vidi sine febre fuit; & si quando cum aphtha infantum febris adfuit, haec fere semper aphthae supervenerat. Aphta adultorum quidem saepe febri supervenit. Sed, febribus diversarum specierum plerumque sub earum finem jungitur, nec, quantum novi, febris quaevis aphthae propria, a medicis nota, vel quidem dicta fuit.

aliquando discretae, saepe coalescentes, abrasae cito renascentes, & incerto tempore manentes.

Aphtha, S. G. 100. L. 9. *Sag.* 298. *Boerh.* 978. *Hoffm.* II. 478. *Junck.* 137.
Febris aphthosa, V. 44.

Speciem idiopathicam unicam tantum novi.

Aphtha *infantum*.

Aphtha lactucimen, S. sp. 1.

Symptomatica videntur,

Aphtha febrilis, S. sp. 2.
Aphtha maligna, S. sp. 3.

Manifesto symptomaticae sunt

Aphtha syphilitica, S. sp. 4.
Aphtha scorbutica, S. sp. 5.

Exanthema symptomaticum est,

Purpura, S. G. 96. *Sag.* G. 292. *.
Petechia, L. 5.

* Cum in quibusvis febribus, vel intermit-

O. IV. HAEMORRHAGIAE *.

Pyrexia cum profusione sanguinis absque vi externa; sanguis missus ut in phlegmasiis apparet.

tentibus vel continuis, in quibusvis etiam exanthematis & profluviis, modo in iis morbis sit quaedam ad putredinem proclivitas, appareant petechiae; has pro efflorescentia symptomatica; potius quam pro exanthemate idiopathico, habere volui.

* Classem Fluxuum apud SAUVAGESIUM & SAGARUM, vel Profluviorum apud VOGELIUM, vel morborum evacuatoriorum apud LINNAEUM; cum illa morbos, tum facie, tum natura, omnino dissimiles conjunxerit minime naturalem esse, nec proinde idoneam putavi: In nostram igitur Nosologiam ejusmodi classem admittere nolui, & morbos in ea recensitos aliorsum referendos esse censui. Illi quos pyrexia quaedam semper comitatur, sub classe Pyrexiarum certe recensendi sunt; & hic igitur haemorrhagias *activas* quas vocant posui. HOFFMANNUM sequor, qui mox post febres de eiusmodi haemorrhagiis tractavit, & in praefatione rationem reddidit; quod, scilicet, » *probe consideratis phaenomenis, & paulo pensiculatius subductis rationibus, sanguinis eruptiones iisdem propemodum, utut, non satis completis motibus quibus febres oriuntur, progignuntur.* »

Haemorrhagiae, V. Cl. II. O. I. *Hoffm.* II. 194. *Junck.* 5.
Sanguifluxus, S. Cl. IX. O. I. *Sag.* Cl. V. O. I.

G. XXXVI. EPISTAXIS *.

Capitis dolor vel gravitas; faciei rubor; profusio sanguinis e naribus.

Epiſtaxis, V. 82.

Haemorrhagia, S. G. 239. L. 173. *Sag.* G. 174.
Haemorrhagia narium, *Hoffm.* II. 196. *Junck.* 6.

I. Idiopathica.

Haemorrhagia plethorica, S. sp. 2. *Hoffm.* II. 198.

Variat ratione aetatis,

* Recte tum in Criticis Botanicis, tum in Philosophia Botanica, No. 233. monuit LINNAEUS, » *Nomina generica, cum claſſium & ordinum naturalium nomenclaturis communis, omittenda eſſe,* » Contra hanc regulam tamen ipse peccat, cum vocabulo haemorrhagia, claſſis vel ordinis naturalis appellatione satis frequenter uſitata, pro nomine generico utatur. Nec quidem, cum erraverit, ipse HIPPOCRATES imitandus ſit. Hujus generis itaque nomen mutandnm erat, & a VOGELIO quod hic usurpatum eſt desumpſi.

Epiſtaxis (*iuniorum*) cum ſignis plethorae arteriosae.

Epiſtaxis (*senum*) cum ſignis plethorae venosae.

II. Symptomaticae.

1. A cauſis internis.

Haemorrhagia febrilis, S. sp. 3.
Haemorrhagia critica, S. sp. 4. *Hoffm.* II. 198.
Haemorrhagia insalubris, S. sp. 5. *Hoffm.* ibid.
Haemorrhagia in chronicis, S. sp. 6.

2. A cauſis externis.

Haemorrhagia paſſiva, S. sp. 1.
Haemorrhagia a hirudine, S. sp. 7.

G. XXXVII. HAEMOPTYSIS.

Genarum rubor; moleſtiae aut doloris, & aliquando caloris, in pectore sensus; dyspnoea; titillatio faucium; tuſſis aut tuſſicula sanguinem floridum, saepe spumosum rejiciens.

Haemoptyſis, S. G. 240. L. 179. V. 84. *Sag.* G. 175. *Junck.* 8.

Haemoptoe, *Boerh.* 1198.
Sanguinis fluxus ex pulmonibus, *Hoffm.* II. 202.

Species idiopathicae sunt,

1. Haemoptysis (*plethorica*) nulla vi externa applicata, neque praegressa tussi aut evacuationis solitae suppressione.

2. Haemoptysis (*violenta*) a vi externa applicata.

Haemoptysis accidentalis, S. sp. 1.
Haemoptysis habitualis, S. sp. 2.
Haemoptysis traumatica, S. sp. 12.

3. Haemoptysis (*phthisica*) post tussim cum macie & debilitate diuturnam.

Haemoptysis phthisica, S. sp. 9.
Haemoptysis ex tuberculo pulmonum, S. sp. 10.
Haemoptoe, Lond. Med. Obs. IV. 16. 18.

4. Haemoptysis (*calculosa*) rejectis simul moleculis calculosis plerumque calcariis.

Haemoptysis calculosa, S. sp. 14.

5. Haemoptyſis (*vicaria*) poſt evacuationis solitae ſuppreſſionem.

Haemoptyſis catamenialis, S. sp. 4.
Haemoptyſis periodica, S. sp. 5.

Symptomaticae sunt,

Haemoptyſis *pneumonica*.
Haemoptyſis catarrhalis, S. sp. 8.
Haemoptyſis peripneumonica, *Laelii a fonte*.
Haemoptyſis *exanthematica*.
Haemoptyſis variolosa, S. sp. 7.
Haemoptyſis rubeolosa.

Haemoptyſis *hydropica*,
Haemoptyſis ascitica, S. sp. 15.
Haemoptyſis hydrothoracica.
Haemoptyſis *cacheƈtica*.
Haemoptyſis splenetica, S. sp. 16.

Ineptae & spuriae sunt,

Haemoptyſis a diapedeſi, S. sp. 3.
Haemoptyſis a sphacelo pulmonum, S. sp. 11.
Haemoptyſis scorbutica, S. sp. 6.
Haemoptyſis Helvigiana, S. sp. 17.
Haemoptyſis a hirudine, S. sp. 13.

Haemoptyscos sequela eſt

PHTHISIS.

Corporis emaciatio & debilitas, cum tuſſi, febre hectica, & plerumque expectoratione purulenta.

Phthiſis, S. G. 276. L. 208. V. 319. *Sag.* 101. *Junck.* 33.
Phthiſis pulmonalis, *Boerh.* 1196.
Affectio phthiſica, ſive tabes pulmonalis, *Hoffm.* III. 284. Lond. Med. Obs. IV. 18. 23. V. 33.
Simmons on consumptions 1780.

Species sunt,

I. Phthiſis (*incipiens*) ſine expectoratione puris.

Phthiſis incipiens, *Morton.* Phyſiolog. L. II. cap. 3.
Phthiſis ſicca, S. sp. 1.

II. Phthiſis (*confirmata*) cum expectoratione puris.

Phthiſis confirmata *Auctorum*.
Phthiſis humida, S. sp. 2.

Variat utraque species,

Ratione causae remotae.

Phthisis haemoptoica, S. sp. 6.
Phthisis a peripneumonia, S. sp. 11.
Phthisis asthmatica, S. sp. 5.
Phthisis calculosa, S. sp. 7.
Phthisis exanthematica, S. sp. 14.
Phthisis a febribus, S. sp. 13.
Phthisis rheumatico-arthritica, S. sp. 12.
Phthisis chlorotica, S. sp. 10.
Phthisis icteritia, S. sp. 15. *Schacht.* de phthisi icterit. 1724.
Phthisis hypochondriaca, S. sp. 16.
Phthisis scrophulosa, S. sp. 3.
Phthisis chylosa, S. sp. 17.
Phthisis scorbutica, S. sp. 4.
Phthisis syphilitica, S. sp. 8.
Phthisis a plica, S. sp. 19.
Phthisis a metastasi puris, S. sp. 9.

Variat ratione fontis purulentae.

Phthisis a vomica, S. sp. 18.
Phthisis cellularis, S sp. 20. *De Haen*, Rat. medendi, vol. I. cap. 7. 11. Ed. Leid. *.

G. XXXVIII. HAEMORRHOIS.

Capitis gravitas vel dolor; vertigo;

* Utrum, de hoc fonte puris, recte an secus judicaverit HAENIUS, hujusmodi species vix in Nosologia locum habere potest, cum a signis quibusvis externis dignosci non queat.

lumborum dolor; dolor ani; circa anum tubercula livida dolentia, e quibus plerumque profluit sanguis, qui aliquando etiam, nullo tumore apparente, ex ano ſtillat.

Haemorrhois, S. G. 217. L. 192. *Sag.* G. 182. *Macb.* p. 481.
Haemorrhoidalis fluxus, *Hoffm.* 219.
Haemorrhoides, *Junck.* 11. & 12.
Leucorrhois, V. 112.
Proctalgia haemorrhoidalis, *Macb.* p. 540.

Species sunt,

1. Haemorrhois (*tumens*) externa a mariscis,

Marisca, S. G. 35. *Sag* G. 37.

Variat,

A. Cruenta.

Haemorrhois moderata, S. sp. 1.
Haemorrhoides ordinatae, *Junck.* 11.
Haemorrhoides nimiae, *Junck.* 11.
Haemorrhois immodica, S. sp. 2.
Haemorrhoides excedentes, *Alberti* de haemorrhoid. pag. 179.
Haemorrhois polyposa, S. sp. 3.

B. Mucosa.

Haemorrhoides decoloratae, albae, & mucidae, *Junck.* 13. *Alberti*, pag. 248.
Proctalgia intertriginosa, *Macb.* p. 541.

2. Haemorrhois (*procidens*) externa a procidentia ani.

Haemorrhois ab exania, S. sp. 4. Med. Eff. Liter. & Phys. II. 27. *Morg.* de caus. Ep. XXXIII.

3. Haemorrhois (*fluens*) interna absque tumore externo, vel procidentia ani *.

* Stahlius, & ejus sequaces distinxerunt haemorrhoides in internas, quae sanguinem ex ramis venae portarum, & externas, quae sanguinem ex ramis venae cavae profundunt; sed, quantum video, scaturigo sanguinis profusi nullo modo dignosci queat. Huic itaque distinctioni nullus locus esse videtur, nec, si esset, quicquid ad distinguendam morbi naturam, vel effectum, conferre posset; nam arteriae & venae, ad inferiorem intestini recti partem pertinentes, ortu utcunque diversae, tam frequenter inter se invicem communicantur & conjungantur, ut uniuscujusvis affectio

4. Haemorrhois (*caeca*) cum dolore & tumore ani, ſine profuſione sanguinis.

Haemorrhoides caecae. *Junck* 12. *Alberti*, pag. 274. *.
Proctalgia inflammatoria, *Macb.* p. 540.

G. XXXIX. MENORRHAGIA.

Dorſi, lumborum, ventris, parturientium inſtar, dolores; menſtruorum

affectio ad alteram ſtatim communicari, & utriusvis effectus fere idem semper eſſe oporteat. Non ideo haemorrhoidem internam & externam ad mentem Stahlianorum diſtinxi, sed prout scaturigo sanguinis profluentis magis intra vel extra anum fuerit.

* Haemorrhois saepe corporis univerſi morbus eſt, ſive a quodam univerſi corporis ſtatu pendens; sed saepe etiam morbus eſt mere localis. Non tamen hujusmodi species ad morbos locales referre volui; quoniam haemorrhois quaevis, etiamſi initio mere localis ſit, ſi saepius, ut solet, redierit, tandem, ſicut haemorrhagia alia quaevis saepe rediens, neceſſario ſit univerſi corporis morbus. Affines itaque separare nolui, & haemorrhoidem quidem omnem hic inter morbos universales recensendam eſſe censui.

copiosior, vel sanguinis e vagina praeter ordinem fluxus.

Menorrhagia, S. G. 244. L. 202. V. 96.
Metrorrhagia, *Sag.* G. 179.
Uteri haemorrhagia, *Hoffm.* II. 224.
Haemorrhagia uterina, *Junck.* 14.
Leucorrhoea, S. G. 267. L. 201. V. 119. *Sag.* G. 202.
Cachexia uterina, sive fluor albus, *Hoffm.* III. 348.
Fluor albus, *Junck.* 133. *.
Abortus, S. G. 245. L. 204. *Sag.* G. 180. *Junck.* 92.
Abortio, V. 97.
Fluor uterini sanguinis, *Boerh.* 1303.
Convulsio uteri, sive abortus, *Hoffm.* III. 176.

* Leucorrhoeam, sive fluorem album *auctorum*, hic ad menorrhagiae genus retuli, & leucorrhoeam sine vitio locali omnem huc omnino referendam esse censeo. Plerumque enim, & fere semper, leucorrhoea vel cum menorrhagia conjuncta est, vel eam mox secuta, & a temporibus quando apparet leucorrhoea serum sub hac effusum ab iisdem vasis, quae menses profundunt, provenire, & saepe leucorrhoeam ab iisdem causis ac menorragiam rubram oriri, satis verisimile est.

Species sunt,

1. Menorrhagia (*rubra*) cruenta in non gravidis nec puerperis.

Menorrhagia immodica, S. sp. 3. a *Pasta*. Diss. sopra i mestrui.
Menorrhagia stillatitia, S. sp. 2.

2. Menorrhagia (*abortus*) cruenta in gravidis.

Menorrhagia gravidarum, S. sp. 6. *Pasta* intorno al flusso di sangue dall' utero nelle gravide.
Abortus effluxio, S. sp. 1.
a. Abortus subtrimestris.
b. Abortus subsemestris.
c. Abortus octimestris.
Abortus ab uteri laxitate, S. sp. 2.

3. Menorrhagia (*lochialis*) cruenta in puerperis.

Menorrhagia lochialis, S. sp. 8. *Pasta* diss. supra citat.

4. Menorrhagia (*vitiorum*) cruenta ex vitio locali.

Menorrhagia ex hysteroptosi, S. sp. 5.

Menorrhagia ulcerosa, S. sp. 9.

5. Menorrhagia (*alba*) serosa ſine vitio locali in non gravidis *.

Leucorrhoea, G ut supra.
Menorrhagia decolor, S. sp. 7.
Leucorrhoea Americana, S. sp. 5.
Leucorrhoea Indica, S. sp. 6.

6. Menorrhagia (*Nabothi*) serosa in gravidis.

* Hic fortaſſis lector eruditus mirari poſſit, quod ad clariſſ. medici Parienſis RAULIN, de fluore albo librum, *Traité des ſleurs blanches*, neque ſtudiosos relegaverim, neque species fluoris albi varias ab illuſtri auctore indicatas ipse recensuerim. Recte an secus fecerim, peritis dijudicandum relinquo; sed quod non fecerim haec causa fuit. Plura in libro illo ingenioso subtilius, quam verius dicta, mihi videntur; & vel quomodo fluor albus, ab aliarum praeter uteri partium affectione oriri poſſit, non intelligo, vel quod revera oriantur, ex meis saltem observationibus, forsan paucioribus, mihi nequaquam conſtat. Lectores itaque noſtros potius ad auctorem ipsum relegare, quam doctrinam ejus male intellectam, & forsan minus recte traditam, hic exhibere velim.

Leucorrhoea Nabothi, S. sp. 9.
Leucorrhoea gravidarum, S. sp. 8.

Menorrhagiam serosam, sive leucorrhoeam ex vitio locali, ad morbos locales referendam esse censeo.

Haemorrhagiae sequentes plerumque, si non semper, symptomaticae sunt.

STOMACACE, S. G. 241. L. 175. V. 85. *Sag.* G 176.

Vel scorbuti, vel vitii oris, vel injuriae externae, symptoma est. Cum autem species SAUVAGESII fere omnes recensere idoneum duco nunc sequenti serie recensitas velim.

Haematemesis plethorica, S. sp. 1.
catamenialis, S. sp. 5.
haemorrhoidalis,
ex splene, S. sp. 7.
ex hepate, S. sp. 13.
ex pancreate, S. sp. 6.

Haematemesis atra, S. sp. 12.
scorbutica, S. sp. 8.

ex aneurismate, S. sp. 2.
carnosis cruenta, S. sp. 11.

traumatica, S. sp. 3.
ab hirudine, S. sp 4.
cholerica, S. sp. 9.
a veneno, S. sp. 14.

Simulata, S. sp. 10.

Apud SAUVAGESIUM species sunt,

1. Stomacace scorbutica.
2. Stomacace universalis.
3. Stomacace ab haemorrhoo.
4. Stomacace purulenta.

HAEMATEMESIS, S. G. 242. L. 184. V. 89. G. 177.

Plerumque haemorrhagiae solitae vicaria eſt, vel vitii ventriculi localis, vel morbi nigri, vel denique vis externae, symptoma eſt.

1. Haematemeſis plethorica.
2. Haematemeſis ex aneurismate.
3. Haematemeſis traumatica,
4. Haematemeſis ab hirudine.
5. Haematemeſis catamenialis.
6. Haematemeſis ex pancreate.
7. Haematemeſis ex splene.
8. Haematemeſis scorbutica.
9. Haematemeſis cholerica.
10. Haematemeſis ſimulata.

11. Haematemesis carnoso cruente.
12. Haematemesis atra.
13. Haematemesis ab hepate.
14. Haematemesis a veneno.

HAEMATURIA, S. G. 243. L. 198. V. 92.
Sag. G. 178.
Edinb. Eff. V. 72.

Plerumque calculi renalis, aliquando febrium putridarum symptoma est.

Species secundum SAUVAGESIUM sunt.

Haematuria spontanea, S. sp. 1.
catamenialis, S. sp. 12.

calculosa, S. sp. 5.
nigra, S. sp. 11.
purulenta, S. sp. 4.

violenta, S. sp. 2.
traumatica, S. sp. 14.
haemorrhoidalis, S sp. 9.
ejaculatoria, S. sp. 7.

Haematuria stillatitia, S. sp. 8.

in exanthematicis, S. sp. 6.
Spuria, S. sp. 10.
deceptiva, S. sp. 3.

a transfusione, S. sp. 13.
a verme, S. sp. 15.

Cystirrhagia, V. 93.

Plerumque calculi vesicalis, rarius alius morbi vesicae, symptoma.

O. V. PROFLUVIA*.

Pyrexia cum excretione aucta, naturaliter non sanguinea.

Profluvia, V. GL. II.

G. XL. CATARRHUS.

Pyrexia saepe contagiosa; muci, ex glandulis membranae narium, faucium, vel bronchiorum, excretio aucta; saltem hujus excretionis molimina.

* Ob eandem rationem qua haemorrhagias, profluvia etiam febrilia quaedam hic in classe pyrexiarum collocavi. Catarrhus quidem, pyrexia & diathesi phlogistica, phlegmasiis maxime affinis est; & dysenteria non solum pyrexia semper comitatur, sed in multis etiam a fluxibus aliis quibusvis differt.

Catarrhus, S. G. 186 V. 98 *Sag.* G. 145.
Coryza, L. 174 V. 100. *Sag.* G. 196.
Rheuma, S. G. 149. *Sag.* G. 255.
Tussis, S. G. 142. L. 155. V. 205. *Sag.* G. 249. *Junck.* 30.
Tussis catarrhalis & rheumatica, *Hoffm.* III. 109.

Genera sequentia ad hunc titulum referenda, plerumque symptomatica sunt.

Anacatharsis, S. G. 262. *Sag.* 198.
Expectoratio, L. 178.
Raucedo, L. 146.
Raucitas, V. 252.
Gravedo, L. 42.

Sp. 1. Catarrhus a frigore.

Catarrhus benignus, S. sp. 1.
Catarrhus pectoreus, S. sp. 6.
Coryza catarrhalis, S. sp. 1.
Coryza phlegmatorrhagia, S. sp. 2. *Salmuth.* obs. cent. 1. 37. *Junck.* 28. *Morgagn.* de sed. XIV. 21.
Coryza febricosa, S. sp. 6.
Tussis catarrhalis, S. sp. 1. *N. Rosen* Diss. apud *Haller*, disput. pract. tom. II.
Rheuma catarrhale, S. sp. 1.
Amphimerina catarrhalis, S. sp. 2.
Febris remittens catarrhalis, *Macb.* p. 359.
Amphimerina tussiculosa, S. sp. 13.?
Cephalalgia catarrhalis, S. sp. 10.

Sp. 2. Catarrhus a contagio.

Catarrhus epidemicus, S. sp. 3.
Rheuma epidemicum, S. sp. 2.
Synocha catarrhalis, S. sp. 5.

Hujus exempla sunt.

Anno 1323. Cronica meteorologica della Toscana, apud *Targioni Tozzetti* Osservaz. Med. Raccolta I. pag. 175.
1328. Ibid.
1358. Ibid.
1387. Ibid.
Valescus de Taranta apud *Morgagn.* de sedibus XIII. 4.
Marchesi ibid.
1510. *Valleriola* append. ad loc. com. cap. 2.
1575. *Valleriola*, ibid.
Riverii Obs. in biblioth. vet. repert. obs. IX.
Foresti, L. VI. obs. 1.
1580. *Haenischius* in *Aretaeum*, pag. 315. 396.
Wieri, Obs. L. II.
P. Sal. Diversus, de febre pestilenti, cap. XI.
Forestus, L. VI. obs. 3.
Riverii Obs. in biblioth. vet. repert. obs. X.
Sennertus de febre, L. IV. cap. 17.
1591. *Sennertus*, ibid.
Pechlin, L. II. Obs. 17.

Anno 1658 *Willis* de febribus, cap. 16.
1675. *Sydenham*, Sect. V. cap. 5.
Raygerus in Ephem. Germ. D. I. A. VI. & VII. obs. 213.
P. de Sorbait.
1679. *Sydenham*, Ep. resp. ad *R. Brady.*
Zod. med. Gall. A I. Decemb. obs. 6.
1708. *Schroeckius* in Ephem. Germ. Cent. I. & II. in append. pag. 14.
1709. *Hoffm.* II. 47.
1712. *Camerarius* in Ephem. Germ. Cent. III. & IV. obs. 58.
Schroeckius, ibid. in append. pag. 26.
1729. & 1730. *Hoffm.* II. 109.
C. Fr Loew. in append. ad A. N. C. vol. III.
Scheuchzer, Obs. meteorol. in app. ad A. N. C. vol. IV.
Morgagni de sed. & caus. XIII. 3. 4.
Beccarius, A. N. C. III. obs. 48. pag. 142.
Hillary on weather and diseases, pag. 35.
Wintringham, Comm. Nosolog. pag. 319.
Rutty's hist. of weather, pag. 17.
Perkin's Soc. Royale I. Hist. p. 209.
1732. & 1733 *Commerc. lit. Norimb.* 1733. pag 6. 52. 108. 267.
Detharding de febr. Eyderostad. apud *Halleri* disputat. pract. vol. V.
Edin. Med. Ess. vol. II. art. 2.
Hillary of weather, &c. pag. 47.

Anno 1732. & 1733. *Winteringham*, Comm. Nosolog. p. 354.
Huxham de aëre, &c. 1733. M. Febr.
Rutty's hift. of weather, pag. 30.
1737. Jan. *Rutty*, ibid. pag. 60.
Octob. *Rutty*, ibid. 60.
Julio. *Comm. lit. Norimb.* 1737., pag. 347.
1742. 1743. *Comm. lit. Norimb.* 1743., pag. 106. 188. 313. 336.
Juch & *Zuberbuhler* de febre catarrhali, apud *Haller.* Disp. pract. tom. V.
Huxham de aëre, 1743. M. April.
Rutty, hift. of weather, p. 99.
Targioni Tozzetti. Racolt. I. di offervaz. Med. pag. 176.
1748. *Cleghorn*, Minorca, pag. 132.
Perkin's Soc. Royale I. Hift. p. 210. & suivans.
1758. *Rutty*, hift. of Weather, pag. 211.
Whytt, Lond. Med. Obs. vol. II. art. 13.
1762. *Baker* de catarrho, Lond. 1764.
Monro, Dis. of mil. hosp. pag. 137.
Macb. p. 333.
1767. *Heberden*, Med. transact. I. art. 18.
Macb. p. 334.
1775. Lond. Med. Obs. VI. 30.
1779. & 1780. Soc. Royale III. Mem. p. 16.
Saillant Tableau des Epidemies catarrhales 1780.

Inter catarrhi, coryzae, & tuſſis species apud SAUVAGESIUM, symptomaticae sunt,

Catarrhus rubeolosus, S. sp. 5.
Tuſſis exanthematica, S. sp. 20.
Coryza variolosa, S. sp. 4.
Coryza virulenta, S. sp. 3.
Coryza purulenta, S. sp. 5.

Tuſſis accidentalis, S. sp. 4.
Tuſſis gutturalis, S. sp. 8.
Tuſſis xerolaryngea, S. sp. 23.
Tuſſis verminosa, S. sp. 21.

Tuſſis ſicca, S. sp. 3.
Tuſſis calculosa, S. sp. 22.
Tuſſis phthiſica, S. sp. 17.
Tuſſis haemoptoica, S. sp. 15.
Tuſſis a polypo, S. sp. 16.

Tuſſis a dentitione, S. sp. 12.
Tuſſis ſtomachalis humida, S. sp. 6.
Tuſſis ſtomachalis ſicca, S. sp. 7.
Tuſſis hyſterica, S. sp. 2.
Tuſſis gravidarum, S. sp. 14.
Tuſſis hepatica, S. sp. 9.
Tuſſis rheumatica, S. sp. 18.
Tuſſis arthritica, S sp. 19.
Tuſſis metallicolarum, S. sp. 4.

XLI. DYSENTERIA.

Pyrexia contagiosa; dejectiones frequentes, mucosae, vel sanguinolentae, retentis plerumque foecibus alvinis; tormina; tenesmus:

Dysenteria, S. G. 248. L. 191. V. 107. *Sag.* 183. *Hoffm.* III. 151. *Junck.* 76.

Non nisi speciem unicam novi cujus nomina apud Sauvagesium sunt,

Dysenteria epidemica, S. sp. 6. *Sydenham*, sect. IV. cap. 3. *Helwich.* in hist. morb. Wratislav. ann. 1699. *Degner.* de Dysenteria Neomagensi 1736. *Huxham*, de aëre, &c. ad ann. 1743. *Cleghorn's* Minorca, chap. 5. *Grimm.* hist. dysenteriae malign. 1759. &c. in append. ad A. Nov. N. C. vol. III. *Baker* de catarrho & dysenteria, Lond. 1762. *Akenside* de dysenteria, Lond. 1762. *Stark*, Hist. & sectiones dysenteric. diss. inaug. L. B. 1766. *Zimmerman* von der Ruhr. *Zurich*, 1767. Soc. Royale. III. Mem. p. 32.

Dysenteria castrensis, S. sp. 7. *Rammazzini* de morb. artific. cap. 40. Illust. *Pringle*, Dis. of the army, pag. 224. Cl. *Monro*, Dis. of mil. hospitals, pag. 57.

Dysenteria aequinoctialis, S. sp. 14. *Bont.* de med. Ind. cap. 3.

Variat.

1. Vermibus comitata.

Dysenteria verminosa, S. sp. 15. *Huxham* de aëre, &c. ad ann. 1743. M. *Maio.* Ill. *Pringle*, pag. 225. *Monro*, pag. 62.

2. Rejectis moleculis carnosis, vel sebaceis.

Dysenteria carnosa, S. sp. 16.
Diarrhoea carnosa, S. sp. 5. *Wedelius* Ephem. Germ. D. II. A. II. obs. 182. *Wagner*, ibid. D. II. A. III. obs. 187. cum scholio *Schroeckii*. *Morgagn.* de sed. Ep. XXXI. 17—24. Ill. *Pringle*, pag. 237. *Monro*, pag. 62.

3. Febre intermittente comitata.

Dysenteria intermittens, S. sp. 17. *Morton* in append. ad Exerc. II. *Cleghorn's* Minorca, pag. 236. *Lautter.* hist. med. bienn. cas. 17. 20.

4. Sine sanguine.

Dysenteria alba, S. sp. 10. *Willis*, Pharm. rat. P. I. Sect. III. cap. 3. *Sydenham*, Ed.

Leid. pag. 179 *Morgagn.* de sed. Ep. XXXI. 11. III. *Pringle*, pag. 225. Cl. *Monro*, pag. 61. *Roederer* de morbo mucoso, Gotting. 1762.

5. Miliaria comitata.

Dysenteria miliaris Gruberi, S. sp. 2. Febris exanthematico dysenterica Tiguri epidemica, 1747.

Symptomaticae sunt,

Dysenteria benigna spontanea, S. sp. 1.
Dysenteria catamenialis S sp. 2.
Dysenteria gravidarum, S sp. 4.
Dysenteria atrabilaria, S. sp. 5.
Dysenteria syphilitica, S. sp. 13.
Dysenteria scorbutica, S. sp. 18.
Dysenteria Polonica, S. sp. 19.
Dysenteria mesenterii vomica, S. sp. 11.

Ad diarrhoeam pertinent,

Dysenteria Parisiaca, S. sp. 3.
Dysenteria a catharticis, S. sp. 12.

CL. II. NEUROSES *.

Sensus & motus laesi, sine pyrexia idiopathica, & sine morbo locali.

* A tempore celebris quondam apud Anglos medici THOMAE WILLIS, morbos quosdam ab aliis quibusvis, sub nomine Nervosorum, distinxerunt Britanni; sed, ni fallor, parum accurate, dum affectiones hystericas & hypochondriacas fere solas sub nomine Nervosarum indigitarunt. Quantum ego quidem video, motus morbosi fere omnes a motibus in systemate nervorum ita pendent, ut morbi fere omnes quodammodo Nervosi dici queant. Inter eos tamen distinctionem satis commode adhibere licet, & morbi isti qui nervorum systema fere solum, vel saltem primario, neque simul vel sanguinis circuitum, vel humorum naturam, nisi secundario afficiunt, Nervosi a nobis dicendi sunt. Classem itaque tam a classe pyrexiarum, quam a classe cachexiarum diversam, sub nomine Neurosium recte instituisse mihi videor.

O. I. COMATA.

Motus voluntarii imminuti cum sopore sive sensuum feriatione.

Comata, S. Cl. VI. O. II. *Sag*. Cl. IX. O. V.
Soporosi, L. Cl. VI. O. II.

Adynamiae, V. Cl. VI.
Nervorum resolutiones, *Hoffm.* III. 194.
Affectus soporosi, *Hffom.* III. 209.
Motuum vitalium defectus, *Junck.* 114.

G. XLII. APOPLEXIA.

Motus voluntarii fere omnes imminuti, cum sopore *, plus minus profundo, superstite motu cordis & arteriarum.

Apoplexia, S. G. 182. L. 101. V. 229. *Boerh.* 1007. *Junck.* 117. *Sag.* G. 288. *Wepfer.* hist. apoplecticorum.
Carus, S. G. 181. L. 100. V. 231. *Boerh.* 1045. *Sag.* G. 287. *Macb.* p 561. †.
Cataphora, S. G. 180. L. 99. V. 232. *Boerh.* 1048. *Sag.* G. 286.

* Apud LINNAEUM vocabulum Sopor, tam pro motuum, quam pro sensuum feriatione ponitur; sed sensu vulgari, tantum pro somno, vel pro statu somno simili, eodem utimur.

† Cum genera *carus*, &c. hic subiuncta non nisi apoplexiae leviores esse videntur, nec vel respiratione vel excitatione satis accurate distinguenda sint, ad unum genus omnia referenda esse censui.

Coma, V. 232. *Boerh.* 1048.
Haemorrhagia cerebri, *Hoffm.* II. 240.

Ab hoc genus pertinere mihi videntur.

Catalepsis, S. G. 176. L. 129. V. 230. *Sag.* G. 281. *Boerh.* 1036. *Junck.* 44.
Affectus cerebri spasmodico-ecstaticus, *Hoffm.* III. 44.
Ecstasis, S. G. 177. V. 333. *Sag.* G. 283.

Symptomatica esse videntur.

Typhomania, S. G. 178. L. 97. V. 23. *Sag.* G. 284.
Lethargus, S. G. 179. L. 98. V. 22. *Sag.* G. 285.

Apoplexiae idiopathicae species sunt,

1. Apoplexia (*sanguinea*) cum signis plethorae universalis, & praecipue capitis.

Apoplexia sanguinea, S. sp. 1. *Morgagn.* de causis, &c. II. III. LX. *Preysinger*, sp. 1.
Carus spontaneus, S. sp. 2 *Boerh.* 1045.
Asphyxia * spinalis, *Du Hamel*, Hist. Acad.

* Genus *asphyxiae* ad *syncopen* olim retuli, & ejusdem species quasdam non nisi gradu a syncope

ann. 1688. cap. 2. *Boerh.* Praelect. ad Instit. 401. *Morgagn.* de caus. &c. III. 3.
Cataphora coma, S. sp. 2.

2. Apoplexia (*serosa*) in corpore,

cope differre, adhuc censeo. Plures vero asphyxiae species ad apoplexiae genus pertinere olim & nunc etiam persuasum habeo; ideoque eas hic recensui. Asphyxia spinalis quidem hic apposita, utpote signis nullis externis dignoscenda, male inter species recensetur; si vero ad causas internas unquam respicere liceret, certe inter apoplexiae species recensenda esset. Cum autem ad causas externas & evidentes omnino respicere liceat, ab his satis perspectis plures asphyxiae species a SAUVAGESIO recensitas inter apoplexiae species enumeravi; nec huic obstare velim quod, in quibusdam asphyxiae speciebus, tum pulsus arteriarum tum respiratio, vita etiam superstite, tandem penitus cessant; nam in harum plerisque sub initio, cum motus & sensus fere penitus abolentur, superest adhuc motus quidam tum cordis tum pulmonum; & si tandem omnino cessant, idem aliquando apoplecticis ante mortem accidit. In apoplexia porro, cerebrum, in syncope autem cor, primario affectum esse opinor; & asphyxiae species itaque, prout cerebrum vel cor primario afficiant, quatenus id fieri, ex causis earum externis, conjicere liceat, ad apoplexiae vel syncopes genus refero.

plerumque senum, leucophlegmatico.

Apoplexia pituitosa, S. sp. 7. Apoplexia serosa, *Preyſinger*, Sp. 4. *Morg.* de cauſis, &c. IV. LX.
Carus a hydrocephalo, S. sp. 16.
Cataphora hydrocephalica, S. sp 6.
Cataphora somnolenta, S. sp. 1.
Lethargus literatorum, S. sp. 7. *Van. Swieten* in aph. 1010. 2 γ. & 3 α.

3. Apoplexia (*hydrocephalica* *) paulatim adoriens; infantes & impuberes, primum laſſitudine, febricula & dolore capitis, dein pulsu tardiore, pupillae dilatatione, & somnolentia afficiens.

* In opere nosologico, morbos qui sub suo decursu variam induunt formam, rite collocare, ideoque apoplexiae hydrocephalicae locum maxime idoneum aſſignare, difficile eſt. Hunc morbum autem sub apoplexiae potius quam hydrocephali titulo ponere vellem; primo, quia hydrocephalus, qui hic subeſt, nequaquam senſibus evidens eſt; dein quia hic morbus symptomatis ab hydrocephalo evidente plurimum differt; denique, quia causa proxima & tandem symptomatis, apoplexiae quam maxime affinis eſt.

Hydrocephalus interior, S. sp. 1.
Hydrocephalus internus, *Whytt's Works*, pag. 725. *Lond. Med. Observ.* Vol. IV. art. 3. 6. and. 25. VI. 6. 7. 8. *Gaudelius* de hydrocephalo, apud *Sandifort* Thesaur. Vol. II. Ed. Med. Eff. II. 18. III. 23. Soc. Royale III. Mem. p. 194.
Hydrocephalus acutus, *Quin*, Diff. de hydrocephalo, Edinb. 1779.
Afthenia a hydrocephalo, S. sp. 3.

4. Apoplexia (*atrabiliaria*) in corpore melancholico.

Apoplexia atrabiliaria. S. sp. 12. *Preyfinger*, Sp 6.
Carus traumaticus, S. sp. 5.

5. Apoplexia (*traumatica*) a vi externa mechanica, capiti illata.

Apoplexia traumatica, S. sp. 2. Ed. Eff. V. 52

6. Apoplexia (*venenata*) a potentiis sedantibus interne vel externe adhibitis.

Apoplexia temulenta, S. sp. 3.
Carus a narcoticis, S. sp. 14.
Lethargus a narcoticis, S. sp. 3.
Carus a plumbagine, S. sp. 10.

Apoplexia mephitica, S. sp. 14. Ed. Eſſ. V. 55.
Asphyxia a mephitide, S. sp. 9.
Asphyxia a muſto, S. sp. 3.
Catalepſis a fumo, S. sp 3.
Asphyxia a fumis, S. sp. 2.
Asphyxia a carbone, S. sp. 16.
Asphyxia foricariorum, S. sp. 11.
Asphyxia ſideratorum, S. sp. 10.

Carus ab insolatione, S. sp. 12.

Carus a frigore, S. sp. 15.
Lethargus a frigore, S. sp. 6.
Asphyxia congelatorum, S. sp. 5.

7. Apoplexia (*mentalis*) a pathemate mentis.

Carus a pathemate, S. sp. 11.
Asphyxia a pathemate, S. sp. 7.
Ecſtaſis catoche, S. sp. 1.
Ecſtaſis resoluta, S. sp. 2.

8. Apoplexia (*cataleptica* *) muscu-

* Catalepſin niſi ſimulatam ipse nunquam vidi, & ab aliis visam frequenter ſimulatam fuiſſe credo. De morbo itaque rarius viso, varie descripto, & saepe prorsus ſimulato, pro certo ſtatuere mihi vix liceret; sed genere ab apoplexia neutiquam diversum eſſe, bene persuasus sum; ideoque hic inter apoplexiae species collocavi.

lis, sub artuum a vi externa motu, contractilibus.

Catalepsis, S. G. 176. L. 129. V. 230. *Sag.* G. 281. *Boerh.* 1036. *Junck.* 44.

Species apud SAUVAGESIUM sunt,

Catalepsis hysterica, S. sp. 1.
——— verminosa, S. sp. 2.
——— a fumo, S. sp 3.
——— a menostasia, S sp. 4.
——— malencholica, S. sp. 5.
——— delirans, S. sp. 6.

9. Apoplexia (*suffocata*) a potentia externa suffocante.

Asphyxia suspensorum, S. sp. 4.
Asphyxia immersorum, S. sp. 1. *M'Donel* de submersis, Edin. 1784.
Asphyxia flatulenta, S. sp 12. ad apoplexiae genus pertinet, si a signis externis dignosci posset.

Apoplexia saepe symptomatica est,

1. Febris intermittentis.

Apoplexia febricosa, S sp. 9.
Carus febricosus, S. sp. 3.

Cataphora timor, S. sp. 8.
Typhomania febricosa, S. sp. 1.
Catalepsis quartanaria, S. sp. 7.

2. Febris continuae.

Carus febrilis, S. sp. 2.
Typhomania continua, sp. 2.
Typhomania agrypnocoma, S. sp. 3.
Lethargus a febre, S. sp. 1.

3. Phlegmasiae.

Apoplexia inflammatoria, S. sp. 13.
Lethargus cephaliticus, S. sp. 4.
Lethargus pulmonicus, S. sp. 2.

4. Exanthematis.

Carus variolosus, S. sp. 8.
Apoplexia metastatica, S. sp. 6.
Carus exanthematicus, S. sp. 18.
Cataphora exanthematica, S. sp. 5.

5. Hysteriae.

Apoplexia hysterica, S. sp. 4.
Carus hystericus, S. sp. 9.
Asphyxia hysterica, S. sp. 8.
Carus mystagmus, S. sp. 17.
Carus hypochondriacus, S. sp. 13.

6. Epilepſiae.

Apoplexia epileptica, S. sp. 8.
Apoplexia suspiriosa, S. sp. 10.

7. Podagrae.

Apoplexia arthritica, S. sp. 5.
Carus arthriticus, S. sp. 6.
Cataphora arthritica, S. sp. 4.
Lethargus arthriticus, S. sp. 5.

8. Vermium.

Apoplexia verminosa, S. sp. 15.
Carus verminosus, S. sp. 7.
Typhomania verminosa, S. sp. 4.

9. Ischuriae.

Carus Ischuriosus, S. sp. 4.

10. Scorbuti.

Cataphora scorbutica, S. sp. 3.

G. XLIII. PARALYSIS.

Motus voluntarii nonnulli tantum imminuti, saepe cum sopore.

Paralyſis, *Boerh.* 1057.

Hemiplegia, S. G. 170. L. 103. V. 228.
Paraplexia, S. G. 171.
Paraplegia, L. 102. V. 227.
Paralysis, S. G. 169. L. 104. V. 226. *Junck.* 115.
Atonia, L. 120.

I. Species idiopathicae sunt,

1. Paralysis (*partialis*) quorundam musculorum tantum.

Paralysis, S. G. 169. L. 104. V. 226. *Junck.* 115
Paralysis plethorica, S. sp. 1.
Paralysis serosa, S. sp. 12.
Paralysis nervea, S. sp. 11.
Mutitas a glossolysi, S. sp. 1.
Aphonia paralytica, S. sp. 8.

2. Paralysis (*hemiplegica*) alterius corporis lateris.

Hemiplegia, S. G. 170. L. 103. V. 228. *Sag.* G. 276.

Variat ratione habitus corporis.

a. Hemiplegia in habitu plethorico.

Hemiplegia ex apoplexia, S. sp. 7.
Hemiplegia spasmodica, S. sp. 2.

b. Hemiplegia in habitu leucophlegmatico.

Hemiplegia serosa, S. sp. 10.

Male recensetur.

Hemiplegia apoſtematodes, S. sp. 11.

Quae ſignis externis dignosci non poteſt, &

Hemiplegia ex epilepſia, S. sp. 12.

Recenseri vix meretur.

3. Paralyſis (*paraplegica*) dimidii corporis transverſim sumpti.

Paraplexia, S. G. 171. *Sag.* G. 277.
Paraplegia, L. 102. V. 227.
Paraplexia sanguinea, S. sp. 2.
Paraplexia a spina bifida, S. sp. 3.
Paraplexia rheumatica, S. sp. 1.

4. Paralyſis (*venenata*) a potentiis sedantibus externe vel interne adhibitis.

Paralyſis metallariorum, S. sp. 22.
Hemiplegia saturnina, S. sp. 14.

II. Species symptomaticae sunt,

Hemiplegia intermittens, S. sp. 8.
Paraplegia intermittens, S. sp. 6.
Paralysis febrilis, S. sp. 8.
Hemiplegia exhantematica, S. sp. 6.

Paralysis rheumatica, S. sp. 3.
Hemiplegia arthritica, S. sp. 5.
Paralysis rachialgica, S. sp. 2.
Paraplegia rachialgica, S. sp. 5.
Paralysis biliosa, S. sp. 9.

Hemiplegia transversa, S. sp. 1.
Paralysis scorbutica, S. sp. 6.
Paralysis scrophulosa, S. sp. 5.
Hemiplegia scrophulosa, S. sp. 4.
Hemiplegia syphilitica, S. sp. 3.
Paraplegia syphilitica, S. sp. 7.
Paralysis Polonica, S. sp. 7.

Paralysis a vomica, S. sp. 10.

Paralysis traumatica, S. sp. 4.
Hemiplegia traumatica, S. sp. 9.
Paraplegia traumatica, S. sp. 4.

Tremorem, utpote semper symptomaticum, in numerum generum recipere nollem; species autem a SAUVAGESIO recensitas, prout mihi vel Astheniae vel Paralysios, vel con-

vulſionis symptomata eſſe videntur, hic subjungam,

TREMOR.

Artus alterna per itus & reditus frequentes motitatio.

Tremor, S. G. 129. L. 139. V. 184. *Sag.* 236.

1. Species aſthenicae,

Tremor a debilitate, S. sp. 1.
Tremor senilis, S. sp. 2.
Tremor a coffea, S sp. 4.
Tremor a pathemate, metu, ira, gaudio, libidine, S. sp. 14.
Tremor typhodes, S. sp. 19.

2. Species paraliticae.

Tremor paralytodes, S. sp. 11.
Tremor vertiginosus, S. sp 7.
Tremor a plethora, S. sp. 13.
Tremor a saburra, S. sp. 12.
Tremor a hydrocephalo, S. sp. 8.
Tremor scorbuticus, S. sp. 10
Tremor rheumatismalis, S. sp. 18.
Tremor temulentus, S. sp. 3.

Tremor metallurgorum, S. sp. 5.
Tremor traumaticus, S. sp. 17.

3. Species convulsivae.

Tremor coactus, S. sp. 6.
Tremor tendinum, S. sp. 9.
Tremor palpitans, S. sp. 16.

O. II. ADYNAMIAE.

Motus involuntarii, sive vitales sive naturales, imminuti.

Adynamiae, V. Cl VI.
Defectivi, L. Cl. VI. O. I.
Leipopsychiae, S. Cl. VI. O. IV. *Sag.* Cl. IX. O. IV.

G. XLIV. SYNCOPE.

Motus cordis imminutus, vel aliquamdiu quiescens.

Syncope, S. G. 174. *S.* 94. V. 274. *Sag.* 280. *Junck.* 119.
Leipothymia, S. G. 173. L. 93. V. 273. *Sag.* 279.
Asphyxia, S. G. 175. L. 95. V. 275. *Sag.* 281.
Virium lapsus & animi deliquia, *Hoffm.* III. 267.

I. Idiopathicae.

1. Syncope (*cardiaca*) ſine causa manifeſta saepe rediens, cum palpitatione cordis vehementi in intervallis: *Ex vitio cordis vel vasorum vicinorum*.

Syncope plethorica, S. sp. 5. *Senac*, Tr. de coeur, p. 540.
Syncope a cardiogmo, S. sp. 7. *Senac*, de coeur, 414. *Morgagn.* de sed. XXV. 2. 3. 10.
Syncope a polypo, S. sp. 8. *Senac*, p. 471.
Syncope ab hydrocardia, S. sp. 12. *Senac*, 533. *Schreiber* Almag. L. III. §. 196.
Syncope *Lanzoni*, S. sp. 18. *Lanzon.* Op. II. p. 462.
Asphyxia Valsalviana, S. sp. 13.

2. Syncope (*occaſionalis*) a causa manifeſta oriens: *Ex affectione totius syſtematis*.

Leipothymia a pathemate, S. sp. 1. *Senac*, p. 544.
Syncope pathetica, S. sp. 21.
Asphyxiae a pathemate, S. sp. 7.
Syncope ab antipathia, S. sp. 9. *Senac*, p. 554.
Syncope, a veneno, S. sp. 10. *Senac*, p. 546.

Syncope ab apoſtematis, S. sp. 11. *Senac*, p. 554.
Syncope a sphacelo, S. sp. 14. *Senac*, p. 553.
Syncope ab inanitione, S. sp. 1. *Senac*, p. 536.
Syncope a phlebotomia, S. sp 4.
Syncope a dolore, S. sp. 2. *Senac*, p. 583.
Asphyxia traumatica, S. sp. 14.
Asphyxia neophytorum, S. sp. 17.

II. Symptomaticae, ſive symptomata morborum vel totius syſtematis, vel aliarum praeter cor partium.

Syncope febrilis, S. sp. 3. *Senac*, p. 548.
Syncope febricosa, S. sp. 17. *Torti* Terap. spec. L. III. cap. 1.
Syncope exanthematica, S. sp. 19.
Syncope metaſtatica, S. sp. 20.
Leipothymia ſtomachica, S. sp. 2.
Syncope ſtomachica, S. sp. 13. *Senac*, p. 545.
Syncope hyſterica, S. sp. 6. *Senac*, p. 547.
Syncope arthritica, S. sp. 16. *Musgrave* de arthr. anomala, cap. 8.
Syncope scorbutica, S. sp. 15. *Lind.* Treat. on scurvey.
P. II. chap. 11. *Senac*, p. 552.

G. XLV. DYSPEPSIA.

Anorexia, nausea, vomitus, inflatio, ructus, ruminatio, cardialgia, gaſtrodynia, pauciora saltem vel plu-

ra horum ſimul concurrentia, plerumque cum alvo adſtricta, & ſine alio vel ventriculi ipſius, vel aliarum partium morbo.

Dyspepſia, V. 277. Lond. Med. Obs. VI. 11.
Apepſia, V. 276.
Diaphora, V. 278.
Anorexia, S. G. 162. L. 116. *Sag.* G. 268.
Cardialgia, S. G. 202. L. 48. V. 157. *Sag.* G. 160.
Gaſtrodynia, S. G. 203. *Sag.* G. 161.
Soda, L. 47. V. 161.
Nausea, S. G. 250. L. 182. V. 159. *Sag.* G. 185.
Vomitus, S. G. 251. L. 183. V. 214. *Sag.* G. 186.
Flatulentia, S. G. 271. L. 165. V. 127. *Sag.* G. 207.

I. Idiopathicae.

Anorexia pituituosa, S. sp. 2.
Anorexia a saburra, S. sp. 9.
Anorexia exhauſtorum, S. sp. 8.
Anorexia paralytica, S. sp. 1.

Nausea ex cacochylia, S. sp. 11.
Vomitus pituitosus, S. sp. 26.
Vomitus ruminatio, S. sp. 6.
Vomitus a saburra, S. sp. 2.

Vomitus a crapula, S.. sp. 1.
Vomitus lacteus, S. sp. 3.

Flatulentia infantilis, S. sp. 5.
Flatulentia acida, S. sp. 1.
Flatulentia nidorosa, S. sp. 2.

Cardialgia bradypepta, S. sp. 9.
Cardialgia a saburra, S. sp. 2.
Cardialgia lactantium, S. sp. 11.
Cardialgia flatulenta, S. p. 3.
Cardialgia paralytica, S. sp. 7.

Gastrodynia saburralis, S. sp. 1.
Gastrodynia flatulenta, S. sp. 2.
Gastrodynia periodynia S. sp. 7.
Gastrodynia astringens, S. sp. 9.
Gastrodynia atterens, S. sp. 10.
Gastrodynia a frigore, S. sp. 18.

II. Symptomaticae,

1. A morbo ipsius ventriculi.

Cardialgia schirrosa, S. sp. 6.
Vomitus a pyloro calloso, S. sp. 8.
Vomitus a steatomate ventriculi, S. sp. 11.

Nausea ab apostemate circa cardiam, S. sp. 9.
Gastrodynia ulcerosa, S. sp. 5.
Vomitus ab ulcere ventriculi, S. sp. 10.

Cardialgia a veneno, S. sp. 2.

Gaſtrodynia a veneno, S sp. 4.
Vomitus a veneno, S. sp. 7.

Flatulentia accidentalis, S. sp. 4.
Gaſtrodynia a peregrinis, S. sp. 11.
Anorexia biliosa, S. sp. 6.
Nausea biliosa, S. sp. 6.
Gaſtrodynia biliosa, S. sp. 3.

Vomitus urinosus, S. sp. 27.

Gaſtrodynia calculosa, S. sp. 8.
Vomitus bezoarticus, S. sp. 13.

Cardialgia verminosa, S. sp. 10.
Nausea a taenia, S. sp. 1.

Vomitus verminosus, S. sp. 5.

Gaſtrodynia a xiphoide, S sp. 12.
Gaſtrodynia Americana, S. sp. 6.
Nausea ex compreſſo ventriculo, S. sp. 5.
Vomitus a cartilagine xiphoidea, S. sp. 22.

Vomitus ab oesophago obſtructo, S. sp. 21.
Gaſtrodynia gaſtrocelica, S. sp. 20.
Nausea ex gaſtrocele, S. sp. 4.
Vomitus gaſtrocelicus, S. sp. 18.

Cardialgia sputatoria, S. sp. 5.
Cardialgia inflammatoria, S. sp. 13.

Nausea ex gastritide, S. sp. 10.
Vomitus gastriticus, S. sp. 19.

2. A Morbo aliarum partium vel totius corporis.

Vomitus cephalalgicus, S. sp. 23.
Vomitus a dentitione S. sp. 4.
Vomitus iliacus, S. sp. 24.
Nausea ex pancreatis schirro, S. sp. 3.
Vomitus a pancreate, S. sp. 17.
Vomitus ab hepate obstructo, S. sp. 16.
Anorexia melancholica, S. sp. 5.
Gastrodynia hypochondriaca, S. sp. 16.
Flatulentia hypochondriaca, S. sp. 3.
Flatulentia convulsiva, S. sp. 7.
Vomitus hypochondriacus, S. sp. 6.
Vomitus atrabilarius, S. sp. 15.
Anorexia mirabilis, S. sp. 10.
Gastrodynia hysterica, S. sp. 14.
Gastrodynia pulsatilis, S. sp. 13.
Gastrodynia chlorotica, S. sp. 15.
Nausea a semine corrupto, S. sp. 8.
Nausea gravidarum, S. sp. 2.
Vomitus gravidarum, S. sp. 12.
Flatulentia lochialis, S. sp. 6.
Anorexia arthritica, S. sp. 12.
Cardialgia arthritica, S. sp. 8.
Nausea nephritica, S. sp. 7.
Vomitus nephriticus, S. sp. 20.
Anorexia Stewartiana, S sp. 13.
Cardialgia a cardiogmo, S. sp. 12.

Anorexia plethorica, S. sp. 3.
Anorexia cachectarum, S. sp. 7.
Anorexia febrilis, S. sp. 4.
Cardialgia febricosa, S. sp. 4.
Gaſtrodynia febricosa, S. sp. 17.
Vomitus febricosus, S. sp. 29.
Vomitus rabiosus, S. sp. 14.
Vomitus haemorrhagicus, S. sp. 28.
Gaſtrodynia metaſtatica, S. sp. 19.
Nausea marina, S. sp. 12.
Vomitus marinus, S. sp. 25.
Anorexia neophytorum, S. sp. 11.

G. XLVI. HYPOCHONDRIASIS.

Dyspepſia cum languore, moeſtitia, & metu, ex cauſis non aequis, in temperamento melancholico.

Hypochondriaſis, S. G. 220. L. 76. V. 218. *Sag.* 332.
Morbus hypochondriacus, *Boerh.* 1098.
Malum hypochondriacum, *Hoffm.* III. 64. *Junck.* 36.

Speciem idiopathicam unicam tantum novi.

Hypochondriaſis melancholica, S. sp. 3.

De Hypochondriaſi algida, S. sp. 10. mihi non liquet.

Species sequentes ex FRAECASSINO, ex theoria parum certa confictae, mihi videntur.

Hypochondriaſis biliosa, S. sp. 1.
Hypochondriaſis sanguinea, S. sp. 2.
Hypochondriaſis pituitosa, S. sp. 4.

Symptomaticae sunt;

Hypochondriaſis hyſterica, S. sp. 5.
Hypochondriaſis phthiſica, S. sp. 6.
Hypochondriaſis aſthmatica, S. sp. 7.
Hypochondriaſis calculosa, S. sp. 8.
Hypochondriaſis tympanitica, S. sp. 9.

G. XLVII. CHLOROSIS.

Dyspepſia, vel rei non esculentae deſiderium; cutis pallor vel decoloratio; venae minus plenae, corporis tumor mollis; aſthenia; palpitatio, menſtruorum * retentio.

* In hoc charactere antea dixi menſtruorum *saepe* retentio; quaſi species chloroſis eſſet in qua menses rite fluxerunt, & cogitavi de specie quadam cachexiae huc referenda. Sed nunc dubito an species cachexiae quaevis sub titulo Chloroſis, vel sub charactere hic dato, recte poni possit;

sit;

Chlorosis, S. G 309. L. 222. V. 305. *Sag.* G. 135. *Boerh.* 1285. *Hoffm.* III. 311. *Junck.* 86.

Chloroseos unicam speciem veram agnoscimus, scilicet,

Chlorosis virginea, S. sp. 1.
a. Chlorosis amatoria.

Caeterae SAUVAGESII species spuriae, sive decolorationes, symptomaticae sunt.

Chlorosis a menorrhagia, S. sp. 2.
Chlorosis gravidarum, S. sp. 3.
Chlorosis infantum, S. sp. 4.
Chlorosis verminosa, S. sp. 5.
Chlorosis viridis, S. sp. 6.
Chlorosis ab hydrothorace, S. sp. 7.
Chlorosis maculosa, S. sp. 8.
Chlorosis Carthagenica, S. sp. 10.
Chlorosis Bengualensis, S. sp. 11.
Chlorosis rachialgica, S. sp. 12.

sit; & nullam chlorosis speciem veram, praeter illam quae retentionem menstruorum comitatur, agnoscere vellem. Hinc vocabulum *saepe* in charactere nunc omissum est; sed simul fateri cogor, chlorosin ideo hic minus recte pro genere recensitam esse, cum pro symptomate amenorrhoeae semper haberi possit.

O. III. SPASMI.

Musculorum vel fibrarum muscularium motus abnormes *.

Spasmi, S. Cl. IV. V. Cl. V. *Sag.* Cl. VII.
Motorii, L. Cl. VII.
Morbi spasmodici & convulsivi, *Hoffm.* III. 9.
Spasmi & convulsiones, *Junck.* 45. 54.
Epilepsia, *Boerh.* 1071. 1088.

SECT. I. In functionibus animalibus.

G. XLVIII. TETANUS.

Plurium musculorum rigiditas spastica. Variat gradu.
1. Tetanus.

Dimidium vel totum corpus spasmis affectum.

* Motus abnormes sunt qui ex causa praeternaturali oriuntur, & qui violentia, frequentia, vel diuturnitate contractionis praeter modum fiunt; & nullus dubito quin hujusmodi motus, in morbis omnibus sub hoc ordine a nobis collocatis, revera fiunt; plures licet morbi sint, quam sub eodem ordine ab aliis nosologis recensiti fuerunt.

Tetanus, S. G. 122. L. 127. V. 180. *Sag.* G. 228.
Catochus *, S. G. 123. L. 128. V. 183. *Sag.* G. 229.
Opisthotonos, V. 181.
Episthotonos, V. 182.

Hujus species, ut solet, plures recensuit SAUVAGESIUS; sed omnes, quae idiopathicae dici queunt, ad unam, ni fallor, referri possunt, & cujus forma praecipua apud SAUVAGESIUM appellatur.

Tetanus Indicus, S. sp. 5. de quo plura haberi possunt apud *Hillary*, Barbadoes, p. 219. *Chalmers*, Lond. Med. Obs. Vol. I. Art. 12. *D. Monro* Edinb. Phys. & Liter. Essays, Vol. III. Art. 30. *A. Monro*, Art. 31. & sub nomine spasmi apud *Bontium* de med. Ind. meth. med. cap. 2.

Nec alius morbus est,

Convulsio Indica, S. sp. 9.

* Catochus apud SAUVAGESIUM genus est minime naturale, cum genus illud conjunxerit species natura prorsus diversas; ideoque ejusmodi genus omisi, sed species sub eo recensitas, quae a rigiditate spastica pendeant, ad tetani genus huc retuli.

Variat autem Tetanus ratione causae remotae, quatenus nimirum vel a causa interna, vel a frigore, vel a vulnere oriatur. A vulnere, varietas frequentissima apud SAUVAGESIUM appellatur.

Tetanus traumaticus, S. sp. 11.

Variat etiam quavis causa ortus Tetanus ratione partis corporis affectae; hinc

Tetanus tonicus, S. sp. 1.
Tetanus holotonicus, S. sp. 4.
Catochus holotonicus, S. sp. 1. *M. Febr.* in Ephem. German. D. II. A. I, Obs. 1.
Catochus cervinus, S. sp. 2. *Stork.* Ann. Med. 1758. *M. Julio.*
Tetanus opisthotonicus, S. sp. 3.
Tetanus emprosthotonicus, S. sp. 2.

Tetani species symptomaticae sunt,

Tetanus febricosus, S. sp. 10. *Stork.* Ann. Med. 759. p. 166.
Tetanus hemiplegicus, S. sp. 9.

Tetanus lateralis *, S. sp. 6. *Morgagn.* de caus. & sed. X. 2. & 3.
Pleurosthotonos Strack.
Tetanus syphiliticus, S. sp. 7.
Tetanus verminosus, S. sp. 8.
Tetanus hystericus, S. sp. 12.
Tetanus mirandus, S. sp. 13.
Catochus diurnus, S. sp. 6.

G. XLIX. TRISMUS.

Praecipue maxillae inferioris Spastica rigiditas.

Trismus, S. G. 117. L. 124. *Sag.* G. 225.
Capistrum, V. 208.

I. Species verae sunt,

1. Trismus (*nascentium*) infantes in-

* In exemplo Tetani lateralis quod profert SAUVAGESIUS, adfuit in eodem aegro alterius lateris paralysis; ideoque hic mox post Tetanum hemiplegicum posui; sed si Tetani lateralis exemplum a MORGAGNIO allatum, sine alterius lateris paralysi fuit, de quo tamen mihi non constat, idem inter varietates idiopathicas recenseri potuisset. Interim, donec haec res certius determinaretur, post Tetanum lateralem posui Pleurosthoton Strackii.

tri duas primas a nativitate septimanas corripiens.

Trismus nascentium, S. sp. 1. Gallis Americanis mal de machoire. *Heister*, Comp. med pract. cap XV. §. 10 *Cleghorn's* Minorca, Introd. p. 33. *Hofer*. in Act. Helvet. tom. I. p. 65. *Macb*. p. 459.

2. Trismus (*traumaticus*) omnium aetatum, a vulnere vel frigore.

Trismus traumaticus, S. sp. 2. *Lond. Med. Obs*. Vol. I. Art. I. 7. Vol II. 8. 34. Vol. III. 31. Vol. IV. 7. VI. 13. Med. Trans. II. 4.

Angina spasmodica, S. sp. 18. *Zwingeri* act. Helvet. tom. III. p. 319.

Convulsio a nervi punctura, S. sp. 2.

Trismus catarrhalis, S. sp. 15. *Hillary's* Barbadoes, 221. Lond. Med. Obs. Vol. IV. 7.

II. Sequentes apud SAUVAGESIUM Trismi species, spurias, vel falsas dicimus; vel quod non a spasmo, sed ab alio musculorum vitio pendeant, vel quod convulsivae potius quam spasmodicae sint, vel denique, quod faciei potius quam maxillae inferioris, musculorum affectiones sint.

Trismus inflammatorius, S. sp. 3.
Trismus scorbuticus, S. sp. 4.
Trismus capiſtratus, S. sp. 11.
Trismus arthriticus, S. sp. 9.

Trismus verminosus, S. sp. 5.
Trismus hypochondriacus, S. sp. 8.
Trismus febrilis, S. sp. 10.
Trismus crepitans, S. sp. 7.

Trismus occipitalis, S. sp. 12.
Trismus maxillaris, S. sp. 13.
Trismus dolorificus, S. sp. 14.

Trismus cynicus, S. sp. 16.
Trismus cynogelos, S. sp. 17.
Trismus sardonicus, S. sp. 18.
Trismus diaſtrophe, S. sp. 19.

G. L. CONVULSIO.

Musculorum contractio clonica, abnormis, citra soporem.

Convulſio, S. G. 128. L. 142. V. 191. Sag. G. 235.

I. Idiopathicae.

Convulſio universalis, S. sp. 11.

Hieranosos, L. 144. V. 190.
Convulſio habitualis, S. sp. 12.
Convulſio intermittens, S. sp. 16.
Convulſio hemitotonos, S. sp. 15.
Convulſio abdominis, S. sp. 10.
Convulſio ab inanitione, S. sp. 1.
Convulſio ab onanismo, S. sp. 13.
Scelotyrbe feſtinans, S. sp. 2.

II. Symptomaticae.

Convulſio a capitis ictu, S. sp. 4.
Convulſio nephralgica, S. sp. 6.
Convulſio gravidarum, S. sp. 14.
Scelotyrbe verminosa, S. sp. 5.
Convulſio febrilis, S. sp. 3.

G. LI. CHOREA*.

Impuberes utriusque sexus, ut plurimum intra decimum & decimum quartum aetatis annum adorientes, motus convulſivi ex parte voluntarii, plerumque alterius lateris, in brachiorum & manuum motu, hi-

* In priore hujus libri editione, Choream pro convulſionis specie habui; cum autem ratione tum aetatis quam adoritur, tum motuum quos exhibet, a quavis alia convulſionis specie plurimum differat, hic pro genere diverso posui.

ſtrionum geſticulationes referentes; in greſſu, pedem alterum saepius trahentes quam attollentes.

Scelotyrbe, S. G. 136. *Sag.* G. 243.
Chorea, L. 139.

Speciem unam tantum videre mihi contigit, quae apud SAUVAGESIUM audit

Scelotyrbe chorea Viti, S. sp. 1.
Chorea St Viti *Sydenham.* Sched. monitoria.

Nec alia eſt.

Scelotyrbe inſtabilis, S. sp. 3. & fortaſſis,
Scelotyrbe intermittens, S. sp. 4.
Hiearonoſis *Macb.* 558.

G. LII. RAPHANIA:

Articulorum contractio spaſtica, cum agitatione convulſiva, dolore violentiſſimo, periodico.

Raphania, L. 145. V. 193. *Linn.* Amoen. acad. Vol. VI.
Convulſivo raphania, S. sp. 7.

Germanis DER KRIEBEL KRANKHEIT.

Eclampſia typhodes, S. sp. 1. *Sennert.* de febr. L. IV. cap. 16. *Gregor. Horſt.* oper. tom. II. L. VIII. Obs. 22. *Willis* de Morb. convuls. *Muller* apud *Haller*, disp. tom. I. *Waltschmied* apud *Haller*, disp. tom. VII. *Wedel*, ibid. *Hoffm.* tom. I. 231. *Kannigiesser*, A. N. C. tom. VII. *Brunner* in Ephem. Germ. D. III. A. II. obs. 224. *Willisch.* ibid. Cent. VII. obs 13. *Wepfer* de affect. cap. obs. 120. *Breslauver* Sammlung 1717. Julio, Septembri, & Decembr. Ibid. 1723. Januar. A. N. C. Vol. VII. Obs. 41. *Bruckmann.* Comm. Norim. 1743, pag. 50. Soc. Royale, I. Mem. p. 303. II. Mem. p. 587.
Convulſio ab uſtilagine, S. sp. 8.

An *Convulſio Solonienſis* vel *Necroſis uſtilaginea* ſit idem morbus?

Vide *Salerne* in Memoires presentés a l'acad. des sciences, tom. II.

G. LIII. EPILEPSIA.

Musculorum convulſio cum sopore.

Epilepſia, S. G. 134. L. 143. V. 188. *Sag.* G. 24. *Boerh.* 1771. *Hoffm.* III. 9. *Junck.* 54. Lond. Med. Obs. VI. 9.

Eclampsia *, S. G. 133. V. 189. *Sag.* G. 240.

Species idiopathicae sunt,

1. Epilepsia (*cerebralis*) sine causa manifesta subito adoriens; praegressa nulla sensatione molesta, nisi fortassis vertiginis vel Scotomiae alicujus.

Epilepsia plethorica, S. sp. 1.
Eclampsia plethorica, S. sp. 7.
Epilepsia cachectica **, S. sp. 2.

* Eclampsiam quasi morbum acutum, ab epilepsia, quam pro chronico habent, distinguere, & pro diverso genere ponere, voluerunt SAUVAGESIUS & VOGELIUS; sed, cum inter morbos acutos & chronicos limites accuratos ponere ubique difficile sit, & cum eclampsia SAUVAGESII tum causis tum phaenomenis plerumque cum epilepsia exacte congruat, illam genere ab epilepsia diversam esse nequaquam habere possum. Ejusmodi genus prorsus omisit LINNAEUS, & quae plura ad eclampsiam ab epilepsia distinguendam protulit SAGARUS, speciem tantum non genus distinguere possunt.

** Epilepsia, apud SAUVAGESIUM *cachectica* dicta, revera duarum specierum esse videtur. Primo

Epilepſia a terrore, *Macb.* p. 556.

2. Epilepſia (*sympatica*) ſine causa manifeſta; sed praegreſſa sensatione aurae cujusdam a parte corporis quadam versus caput aſſurgentis.

Epilepſia sympathica, S. sp. 8.
Epilepſia pedisymptomatica, S. sp. 6.

3. Epilepſia (*occaſionalis*) ab irritatione manifeſta oriens, & ablata irritatione ceſſans.

Variat pro diverſitate irritamenti, & hinc

Ab injuria capiti illata.

Epilepſia traumatica, S. sp. 13.
Eclampſia traumatica, S. sp. 9.

mo enim hanc *cacheƈticam* cum *serosa* HOFFMANNI & PISONIS eandem eſſe auƈtor ſtatuit; deinceps, utpote acri repulso orta, eadem eſſe cum specie sua undecima, nimirum *exanthematica*, ſtatui poteſt. Hinc eſt quod hanc epilepſiam cacheƈticam utroque loco posui, sed dubius, & aliis dijudicandum relinquens.

A dolore.

Epilepſia a dolore, S. sp. 10. Ed. Eſſ. V. 61.
Epilepſia rachialgica, S. sp. 14.
Eclampſia a doloribus, S. sp. 4.
a. Rachialgica.
b. Ab otalgia.
c. A dentitione.
Eclampſia parturientium, S. sp. 3.

A vermibus.

Eclampſia verminosa, S. sp. 2.

A veneno.

Eclampſia ab atropa, S. sp. 11.
Eclampſia ab oenanthe, S. sp. 12.
Eclampſia a cicuta, S. sp. 13.
Eclampſia a coriaria, S. sp. 14.

A scabie, vel alia acris humoris effuſione, retropulsa.

Epilepſia exanthematica, S. sp. 11.
Epilepſia cachectica, S. sp. 2.

A cruditate ventriculi.

Epilepſia ſtomachica, S. sp. 3.

Eclampſia a saburra, S. sp. 5.

A pathemate mentis.

Epilepſia a pathemate, S. sp. 7.

Ab haemorrhagia nimia.

Eclampſia ab inanitione, S. sp. 8.

A debilitate.

Eclampſia neophytorum, S. sp. 15.

Epilepſiae symptomaticae sunt,

Epilepſia febricosa, S. sp. 9.
Eclampſia febricosa, S. sp. 17.
Eclampſia exanthematica, S. sp. 10.
Epilepſia uterina, S. sp. 4.
Epilepſia syphilitica, S. sp. 12.
Eclampſia ab hydrocephalo, S. sp. 16.
Eclampſia ab ischuria, S. sp. 6.

Sect. II. In functionibus vitalibus.

A. In actione cordis.

G. LIV. PALPITATIO.

Motus cordis vehemens, abnormis.

Palpitatio, S. G. 130. L. 132. V. 213. *Sag.* 257. *Hoffm.* III. 83. *Junck.* 33. *Macb.* 569.

Si palpitationis causae variae externis ſignis dignosci poſſent, plures ejus species cum SAUVAGESIO pro diverſitate causae ſtatuere potuiſſemus; sed, cum causae diversae nullo modo, quantum novimus, diſtingui queant, non niſi speciem unicam idiopathicam ſtatuere poſſum, & quam charaƈtere sequenti inſigniri vellem.

Palpitatio (*cardiaca*) fere conſtans, saltem saepe rediens, ſine alio morbo evidente.

Pro synonymis sequentes SAUVAGESII species recensere placet.

Palpitatio ab aneurysmate cordis, S. sp. 1. *Senac*, Mal. de coeur. p. 284. *Lanciſi* de aneurysm.
Palpitatio tremula, S. sp. 4. *Senac* de coeur, p. 504.
Palpitatio apoſtematosa, S. sp. 7. *Lanciſi* de aneurysmate, lib. 1. prop. 5. *Senac* de coeur, 485.

Palpitatio a corde offificato, S. sp. 2. *Senac* de coeur, pag. 484. *Morgagn.* de Sed. Ep. XXIV. 17.
Palpitatio calculosa, S. sp. 3.
Palpitatio a polypo, S. sp. 5. *Senac* de coeur. lib. IV. cap. 16. p. 484.
Palpitatio polyposa, S. sp. 6.
Palpitatio ex aortae aneurysmate, S. sp. 8.
Palpitatio ex aortae anguftia, S. sp. 9. *Lancifi* de aneurys. prop. 53. *Senac*, 484.

Palpitationis species symptomaticae sunt,

Palpitatio a pancreate, S. sp. 10. *Storck.* Ann. med. I. p. 245.
Palpitatio arthritica, S. sp. 11.
Palpitatio chlorotica, S. sp. 12.
Palpitatio hyfterica, S. sp. 13.
Palpitatio melancholica, S. sp. 14. *Lancifi* de aneurys. prop. 44.
Palpitatio febricosa, S. sp. 15. *Storck*, Ann. med. 1. p. 75.

B. In actione pulmonum,

G. LV. ASTHMA.

Spirandi difficultas per intervalla subiens; cum anguftiae in pectore sensu, & respiratione cum fibilo

ſtrepente; tuſſis sub initio paroxysmi difficilis, vel nulla, versus finem libera, cum sputo muci saepe copioso.

Aſthma, S. G. 145. L. 161. V. 268. *Sag.* G. 252.
Aſthma convulſivum & spasmodico-flatulentum, *Hoffm.* III. 94.
Aſthma spaſticum, *Junck.* tab. 51.

Species idiopathicae sunt,

1. Aſthma (*spontaneum*) ſine causa manifeſta, vel alio morbo comitante.

Aſthma humidum, S. sp. 1. flatulentum, *Floyer* on the aſthma, chap. 1.
Aſthma convulſivum, S. sp. 2. *Willis*, Pharm. rat. p. 2. Sect. 1. cap. 12. Med. Tr. I. 7.
Aſthma hyſtericum, S. sp. 3. *Floyer* on the aſthma, chap. 1.
Aſthma ſtomachicum, S. sp. 8. *Floyer*, Scheme of the species of aſthma. Periodic aſthma, 6.
Orthopnoea spasmodica, S. sp. 3.
Orthopnoea hyſterica, S. sp. 4.

2. Aſthma (*exanthematicum*) a sca-

biae vel alia acris effúſione retropulsa.

Aſthma exanthematicum, S sp. 11.
Aſthma cachecticum, S. sp. 13.

3. Aſthma (*plethoricum*) a suppreſſa evacuatione sanguinis antea solita, vel a plethora spontanea.

Aſthma plethoricum, S. sp. 15.

Species aſthmatis symptomaticae sunt,

Aſthma hypochondriacum, S. sp. 4.
Aſthma arthriticum, S. sp. 5.
Aſthma venereum, S. sp. 14. *Junck.* tab. 32.

G. LVI. DYSPNOEA.

Spirandi difficultas perpetua, ſine anguſtiae, & potius cum repletionis & infarctus in pectore, sensu. Tuſſis per totum morbi decursum frequens.

Dyspnoea S. G. 144. L. 160. V. 267. *Sag.* 251. *Junck.* 32.
Orthopnoea, S. G. 146. L. 162. V. 269. *Sag.* G. 253. M. 574,

Species idiopathicae sunt,

1. Dyspnoea (*catarrhalis*) cum tussi frequente, mucum viscidum copiosum ejiciente.

Asthma catarrhale, S. sp. 16.
Asthma pneumonicum, *Willis*, Pharm. rat. P. II. sect. I. cap. 12.
Asthma pituitosum, *Hoffm.* III. sect. II. cap. II. §. 3.
Asthma pneumodes, S. sp. 17. Ed. Ess. III. 25.

2. Dyspnoea (*sicca*) cum tussi plerumque sicca.

Hujus causae variae haud facile dignoscendae sunt; sequentes autem Sauvagesii species huc referri possunt.

Dyspnoea a tuberculis, S. sp. 2.
Dyspnoea a steatomatis, S. sp. 5.
Orthopnoea a lipomate, S. sp. 18.
Dyspnoea a hydatidibus, S. sp. 4.
Dyspnoea polyposa, S. sp. 20.

3. Dyspnoea (*aërea*) a minima quavis tempestatum mutatione aucta.

Dyspnoea a pneumatia S. sp. 12.

4. Dyspnoea (*terrea*) cum tuſſi materiem terream vel calculosam ejiciente.

Dyspnoea calculosa, M. 574.

5. Dyspnoea (*aquosa*) cum urina parca & oedemate pedum, ſine fluctuatione in pectore, vel aliis characteriſticis hydrothoracis ſignis.

Dyspnoea pituitosa, S. sp. 1.
Orthopnoea ab hydropneumonia, S. sp. 12.

6. Dyspnoea (*pinguedinosa*) in hominibus valde obeſis.

Orthopnoea a pinguedine, S. sp. 6.

7. Dyspnoea (*thoracica*) a partibus thoracem cingentibus laeſis, vel male conformatis.

Dyspnoea traumatica, S sp. 15.
Orthopnoea traumatica, S. sp. 14.
Dyspnoea Galenica, S. sp. 16.

Dyspnoea rachitica, S. sp. 10.

Aſthma a gibbo, S. sp. 9.

8. Dyspnoea (*extrinseca*) a cauſis externis manifeſtis.

Aſthma pulverulentorum, S. sp. 7.
Aſthma metallicum, S. sp. 12.
Orthopnoea a vaporibus, S. sp. 16.
Orthopnoea a deglutitis, S. sp. 9.
Orthopnoea a fungis, S. sp. 25.
Orthopnoea ab antipathia, S. sp. 15.
Orthopnoea a bronchocele, S. sp. 10.

Dyspnoeae species symptomaticae sunt symptomata,

1. Morborum cordis, vel vasorum majorum.

Dyspnoea a corde, S. sp. 11.
Aſthma a polypo cordis, S. sp. 6.
Orthopnoea polyposa, S. sp. 26.
Orthopnoea cardiaca, S. sp. 2.
Dyspnoea aneurysmatica, S. sp. 19.
Orthopnoea ab aneurysmate, S. sp. 8.
Dyspnoea ab aortae anguſtia, S. sp. 22.

2. Tumoris abdominalis.

Dyspnoea a physconia, S. sp. 7.
Dyspnoea a graviditate, S. sp. 8.

Dyspnoea tympanitica, S. sp. 9.
Dyspnoea a liene, S. sp. 14.
Dyspnoea a ſtomacho, S. sp. 13.
Dyspnoea a gaſtrocele, S. sp. 17.
Orthopnoea a gaſtrocele, S. sp. 11.

3. Variorum morborum,

Aſthma febricosum, S. sp. 18.
Orthopnoea febricosa, S. sp. 20.
Orthopnoea peripneumonica, S. sp. 1.
Orthopnoea pseudo peripneumonica, S. sp. 21.
Orthopnoea variolosa, S. sp. 24.

Dyspnoea scorbutica, S. sp. 18.
Orthopnoea scorbutica, S. sp. 22.

Orthopnoea a hydrothorace, S. sp. 5.
Orthopnoea ab empyemate, S. sp. 13.
Orthopnoea a vomica, S. sp. 7.
Dyspnoea a vomica, S. sp. 6.

Orthopnoea a hydrocephalo, S. sp. 23.
Orthopnoea a vermibus, S. sp. 17.

G. LVII. PERTUSSIS.

Morbus contagiosus; tuſſis convulſiva, ſtrangulans, cum inspiratione sonora, iterata; saepe vomitus.

Pertuſſis *Sydenham*. Ed. Leid. p. 200. 311.

312. *Huxham* de aëre; ad ann. 1732. Lond. Med. Obs. III. 27. 30. Soc. Royale III. Hist. p. 268.
Tussis convulsiva, sive ferina, *Hoffm.* III. 111.
Tussis ferina, S. sp. 10. *Sag.* sp. 10.
Tussis convulsiva, S. sp. 11. *Sag.* sp. 11.
Amphimerina tussiculosa, S. sp. 13.

III. In functionibus naturalibus.

G. LVIII. PYROSIS.

Epigastrii dolor urens, cum copia humoris aquei, plerumque insipidi, aliquando acris eructata.

Pyrosis, S. G. 200. *Sag.* G. 158.
Soda, L. 47. V. 154.
SCOTIS, the WATER-BRASH.

Species unica vera,

Pyrosis Suecica, S. sp. 4.
Cardialgia sputatoria, S. sp. 5. *Macb.* p. 515.

Caeterae SAUVAGESII species symptomaticae sunt,

Pyrosis vulgaris, S. sp. 1.

Pyrosis a conceptione, S. sp. 6.
Pyrosis biliosa, S. sp. 2.
Pyrosis a phlogosi, S. sp. 3.
Pyrosis ulcerosa, S. sp. 5.

G. LIX. COLICA.

Dolor abdominis, praecipue circa umbilicum torquens; vomitus; alvus adstricta.

Colica, S. G. 204. L. 50. V. 160. *Sag.* G. 162. *Junck.* 106.
Colica spasmodica & flatulenta, *Hoffm.* II. 284. *Macb.* p. 519.
Rachialgia, S. G. 211. *Sag.* G. 168.
Ileus, S. G. 252. V. 162. *Sag.* G. 187. Iliaca, L. 185.
Dolor & spasmus iliacus, *Hoffm.* II. 263.
Passio iliaca, *Junck.* 107.

Species idiopathicae sunt,

1. Colica (*spasmodica*) cum retractione umbilici & spasmis musculorum abdominalium.

Colica spasmodica, S. sp. 7.
Colica, flatulenta S. sp. 1.
Ileus physodes, S. sp. 9.

Colica biliosa, S. sp. 5. *. Edin. Med. Eſſ. III. 27.
Colica pituitosa, S. sp. 2. **.
Ileus a colo pituita infarcto, S. sp. 5.
Ileus Indicus, S. sp. 8.

Variat symptomatis superadditis; hinc,

a. Colica cum vomitu ſtercoris, vel rerum per anum injectarum.

Ileus spasmodicus, S. sp. 3. ***. Lond. Med. Obs. IV. 17. Edinb. Phys. Eſſ. II. 27. 28.

* Cum vomitus quivis vehemens & saepe repetitus bilem plerumque eliciat, *colicam* quam, ex vomitu bilis solo, *biliosam* appellarunt medici, omnino *spasmodicam* eſſe censeo.

** Pituita in parte quadam inteſtinorum congeſta non niſi a spasmo obſtruente fieri videtur; ideoque tum *colicam pituitosam*, tum *ileum, a colo pituita infarcto*, hic apposui.

*** *Ileus* gradu tantum, nequaquam natura, a *colica* differre mihi videtur; ideoque *ileum* pro varietate *colicae* tantum hic recensui. Multi quidem medici *ileum* omnem inflammatorium eſſe putarunt. Dolorem autem abdominis, ſive colicam, cum vomitu ſtercoris ſine inflammatione ad-

Ileus volvulus, S. sp. 7.

b. Colica cum inflammatione superveniente.

Ileus inflammatorius, S. sp. 1.
Colica phlogistica, S. sp. 6.

2. Colica (*pictonum*) praeeunte ponderis vel molestiae in abdomine, praecipue circa umbilicum, sensu; accedente dolore colico, primum levi, non continuo, & praecipue post pastum aucto; tandem graviore & fere perpetuo; cum dolore brachiorum, & dorsi, in paralysin demum abeunte.

adesse, ipse aliquoties vidi. Sin autem inflammatio aliquando adsit, si eadem *colicae* supervenerit, *colicam phlogisticam* dari recte monuit SAUVAGESIUS; nec ideo epigenomeno genus mutari; & si quidem cum dolore abdominis & vomitu ab initio adfuerit inflammatio, morbum pro *enteritide* habere vellem. Denique, quovis modo dari *ileum* genus a *colica* diversum concedere non possum.

Rachialgia pictonum, S. sp. 1. *.
Colica pictonum *Citesii* & succedentium *Auctorum*. Med. Trans. I. 12. 13. 14. 15. 20. Edinb. Phys. Ess. I. 22. *Chalmers's* Carolina, p. 187.
Colica nervosa, *Macb.* p. 524.

Variat ratione causae remotae; & hinc

a. A veneno metallico.

Rachialgia metallica, S. sp. 3.
Colica pictonum *Tronchin.* Sp. sive a causa remota 2da.

b. Ab acidis ingestis.

Rachialgia pictonum, S. sp. 1. *Tronchin.* sp. 3.

c. A frigore.

Rachialgia ab adiapneusti, *Tronchin.* sp. 5.

* *Rachialgiam* a *colica* genere diversam esse nequaquam video. Symptomata enim *colicae* essentialia in utroque morbo semper adsunt; & si forte alteri quaedam superaddita sint, haec speciem non genus diversum constituere possunt. Ut medici igitur nuperi fere omnes, ita ego quam *rachialgiam* appellarunt ASTRUCIUS & SAUVAGESIUS, pro specie *colicae* habui ac recensui.

d. A contuſione dorſi.

Rachialgia traumatica, S. sp. 7.

3. Colica (*ſtercorea*) in hominibus alvi tardae, poſt diuturnam alvi obſtipationem.

Colica ſtercorea, S. sp. 3.
Ileus a faecibus induratis, S. sp. 2.

4. Colica (*accidentalis*) a materie acri ingeſta.

Colica accidentalis, S. sp. 18.
Colica Japonica, S. sp. 10.
Colica lactentium, S. sp. 20.
Ileus a veneno, S. sp. 14.
Cholera ſicca auriginosa a fungis venenatis, S. sp. 2.

5. Colica (*meconialis*) neophytorum a meconio retento.

Colica meconialis, S. sp. 19.

6. Colica (*callosa*) cum sensu in quadam inteſtinorum parte ſtrictu-rae, & saepe ante eam collecti fla-tus cum aliquo dolore, qui flatus

etiam per eandem paulatim tranſiens evanescit; alvo tarda, & tandem non niſi faeces paucas liquidas egerente.

Ileus a callosa coli ſtrictura, S. sp. 11. Edin. Med. Eſſ. IV. 31.

7. Colica (*calculosa*) cum duritie in quadam parte abdominis fixa; calculis quondam per anum dejectis.

Colica calculosa, S. sp. 15. Edinb. Med. Eſſ. I. 32. Edinb. Phys. Eſſ. II. 26.
Ileus calculosus, S. sp. 10.

Colicae symptomaticae sunt,

Colica febricosa, S. sp. 21.
Rachialgia febricosa, S. sp. 2. *Tronchin.* sp. 1.

Colica hyſterica, S. sp. 17.
Colica gravidarum, S. sp. 16.

Colica verminosa, S. sp. 4.
Ileus verminosus, S sp. 13.
Colica Lapponica, S. sp. 9.

Rachialgia arthritica, S. sp. 4. *Tronchin.* sp.
Rachialgia scorbutica, S. sp. 6.

Ileus herniosus, S. sp. 6.
Colica enterocelica, S. sp. 22.
Ileus ab inteſtino compreſſo, S. sp. 4.
Colica schirrosa, S. sp. 12.
Colica pancreatica, S sp. 13.
Colica mesenterica, S. sp. 11.

Rachialgia ab oſteosarcoſi, S. sp. 8.

Colica plethorica, S. sp. 8.

a. Haemorrhoïdalis.
b. Catamenialis.

Colica pulsatilis, S. sp. 14.
Ileus imperforatorum, S. sp. 12.

G. LX. CHOLERA.

Humoris bilioſi vomitus, ejusdem ſimul dejectio frequens; anxietas; tormina; surarum spasmata.

Cholera, S. 253. L. 186. V. 110. *Sag.* G. 188. *Hoffm.* II. 165.
Diarrhoea cholerica, *Junck.* 112.

Species idiopathicae sunt;

1. Cholera (*spontanea*) tempeſtate calida, ſine causa manifeſta oboriens.

Cholera spontanea, S. sp. 1. *Sydenh.* sect. IV. cap. 2. *Cleghorn's* Diseases of Minorca.
Cholera Indica, S. sp. 7.

2. Cholera (*accidentalis*) a rebus acribus ingestis.

Cholera crapulosa, S. sp. 11.
Cholera a venenis fossilibus, S. sp. 4.
Cholera a veneno animali, S. sp. 5.

Cholerae symptomaticae sunt;

Cholera intermittens, S. sp. 6.
Cholera inflammatoria, S. sp. 8.
Cholera arthritica, S. sp. 10.
Cholera verminosa, S. sp. 9.

G. LXI. DIARRHOEA.

Dejectio frequens; morbus non contagiosus; pyrexia nulla primaria.

Diarrhoea, S. G. 253. L. 187. V. 105. *Sag.* G. 189. *Junck.* 112.
Hepatirrhoea, S. G. 246.
Cholerica, L. 190.
Coeliaca, S. G. 255. L. 189. V. 109. *Sag.* G. 199.
Lienteria, S. G. 256. L. 188. V. 108. *Sag.* G. 191.
Pituitaria, V. 111.

Leucorrhois, V. 112.
Lambsma ventris fluxus multiplex. Amſt. 1756.

Species idiopathicae sunt,

1. Diarrhoea (*crapulosa*) qua ſtercora naturalibus liquidiora & majori copia dejiciuntur.

Diarrhoea ſtercorosa, S. sp. 1.
Diarrhoea vulgaris, S. sp. 2.

2. Diarrhoea (*biliosa*) qua faeces flavae magna copia dejiciuntur.

Diarrhoea biliosa, S. sp. 8.

3. Diarrhoea (*mucosa*) qua vel ab acribus ingeſtis, vel a frigore, praecipue pedibus applicato, mucus copiosus dejicitur.

Diarrhoea lactantium, S. sp. 19.
Dysenteria Pariſiaca, S. sp. 3.
Diarrhoea ab hypercatharſi, S. sp. 16.
Dysenteria catharticis, S. sp. 12.

Pituitaria, V. 111.
Leucorrhois, V. 112.
Diarrhoea pituitosa, S. sp. 4.
Coeliaca mucosa, S. sp. 3.

Diarrhoea serosa, S. sp. 10.
a. Diarrhoea urinosa.

4. Diarrhoea (*coeliaca*) qua humor lacteus specie chyli dejicitur.

Coeliaca chylosa, S. sp. 1.
Coeliaca lactea, S. sp. 4.

5. Diarrhoea (*lienteria*) qua ingesta parum mutata celeriter dejiciuntur.

Lienteria spontanea, S. sp. 2.

6. Diarrhoea (*hepatirrhoea*) qua materies seroso-cruenta, sine dolore dejicitur.

Hepatirrhoea intestinalis, S. sp. 2.

II. Symptomaticae.

Diarrhoea febrilis, S. sp. 3.
Diarrhoea febricosa, S. sp. 20.
Hepatirrhoea intermittens, S. sp. 7.
Diarrhoea variolosa, S. sp. 6.
Diarrhoea pleuriticorum, S. sp. 21.
Diarrhoea arthritica, S. sp. 9.
Diarrhoea colliquativa, S. sp. 13.
Diarrhoea choleriodes, S. sp. 17.
Hepatirrhoea vera, S. sp. 1.

Hepatirrhoea a vulnere, S. sp. 3.
Hepatirrhoea mesenterica, S. sp. 4.
Dysenteria a mesenterii vomica, S. sp. 11.
Diarrhoea purulenta, S. sp. 11.
Coeliaca purulenta, S. sp. 2.
Hepatirrhoea scorbutica, S. sp. 5.
Dysenteria scorbutica, S. sp. 18.
Lienteria scorbutica, S. sp. 3.
Lienteria ex ulcere ventriculi, S. sp. 1.
Lienteria aphthosa, S. sp. 4.
Lienteria secundaria, S. sp. 5.
Diarrhoea verminosa, S. sp. 14.
Diarrhoea a dentitione, S. sp. 15.
Diarrhoea chilienſis, S. sp. 12.
Diarrhoea acraſia, S. sp. 7.

G. LXII. DIABETES.

Urinae plerumque praeternaturalis, copia immodica, profuſio chronica.

Diabetes, S. G. 263. L. 197. V. 115. *Sag.* G. 199. *Junck.* 99. *Dobson*, Lond. Med. Observations, Vol. V. Art. 27. *Home's* Clinical Experiments, sect. xvi.
Dieureſis, V. 114.

Species idiopathicae sunt,

I. Diabetes (*mellitus*) cum urina odoris, coloris, & saporis mellei.

Diabetes Anglicus, S. sp. 2. *Mead* on poisons. Eſſay 1. *Ejusdem* Monita Med. Cap. IX. ſect. 2. Lond. Med. Obs. III. 26. *Dobson*, in Lond. Med. Obs. Vol. V. Art. 27. *Myers*, Diſſ. inaug. de Diabete, Edinb. 1779.

Diabetes febricosus, S. sp. 7. *Sydenh.* Epiſt. resp. ad *R. Brady* *.

II. Diabetes *(inſipidus)* cum urina limpida non dulci **.

M. Liſter Exerc. medicin. II. de Diabete.

* Quaeri poteſt, an diabetes febricosus SYDENHAMI ad diabetem mellitum, an ad inſipidum referri debeat? Et ſimul quaeri poteſt, an urina in diabete hyſterico vel arthritico ſit mellita, an inſipida, cum SYDENHAMUS ipse nullibi de sapore urinae, in diabete quovis, quicquid dixerit? Ad poſterius respondere possum, quod, ex propria observatione, novi, urinam in diabete hyſterico & arthritico nequaquam dulcem, & fere prorsus inſipidam, eſſe, & diabetem febricosum SYDENHAMI ad diabetem mellitum ideo retuli; quod in ſimili senis, poſt diuturnam febrem, diabete, urinam omnino dulcem inveni.

** An hujusmodi diabetis species ſit frequens, incertum eſt. In omnibus exemplis, iisque non pau-

Diabetes legitimus S. sp. 1. *Aretaeus* de Morb. diuturn. L. II. cap. 2.

paucis, quae viderat WILLISIUS, urinam mellitam semper invenit; & observationes nuperae frequentes fere omnes ejusmodi urinam exhibuerunt; ita ut dubium fit, an alia diabetis idiopathicae & permanentis species revera detur. Affirmat autem LISTERUS; & ego ipse inter plures mellitas unicam infipidam observavi. Ejusmodi itaque speciem dari concedo, ideoque recensui; sed, an recte legitima dici queat, vel an diabetes ARETAEI & plurium auctorum ejusmodi fuissent, multum dubito. Ante WILLISIUM quidem, vel prioris aevi, vel extra Angliam, medicorum nemo urinam dulcem annotaverat; sed ejusmodi urinam temporibus WILLISII primo & in Anglia tantum comparuisse, minus verisimile est; omnesque ante WILLISIUM de urina in diabete dulci prorsus siluisse, potius observationi perfunctoriae, vel omnino neglectae, imputarem. Quod observatores, quibus diabetis exempla antea occurrebant, vel negligentes vel malae fidei fuissent suspicor; cum plurimi eorum tam incredibilia, de potu in diabeticis per renes transeunte prorsus immutato, narrant. SYDENHAMUM autem ipsum, adeo perspicacem & diligentem, de statu urinae nihil monuisse, mirum videtur; sed, cum scripta WILLISII, SYDENHAMO satis nota, urinam semper esse dulcem asseruerint, si diversam invenisset SYDENHAMUS, quin id indicasset, nullus dubito.

Diabetes ex vino, S. sp. 5. *Ephem. Germ.* D. I. A. II. Obs. 122.

Symptomaticae sunt;

Diabetes hyftericus, S. sp. 3. *Sydenh.* diff. epift. ad *G. Cole*.
Diabetes arthriticus, S. sp. 6. *Sydenh.* de podagra.
Diabetes artificialis, S. sp. 4. *Malpigh.* de liene.

G. LXIII. HYSTERIA.

Ventris murmura; sensus globi in abdomine se volventis, ad ventriculum & fauces ascendentis, ibique ftrangulantis; sopor; convulfiones; urinae limpidae copia profusa; animus, nec sponte, varius & mutabilis *.

* Novit quisque, in Nosologia & in Medicina facienda quadantenus exercitatus, quam difficile fit inter dyspepfiam, hypochondriafin, & hyfteriam semper accurate diftinguere. Genera autem vera, & satis a se invicem diftincta, indicaffe mihi videor: Recte autem, an secus, fecerim, aliis dijudicandum relinquo. Morbos affines facile inter se misceri probe novi; &, in quocunque casu, quisnam eorum pro primario fit

Hysteria, S. G. 135. L. 126. V. 219. *Sag.* G. 242.
Malum hystericum, *Hoffm.* III. 50. *Junck.* 36.
Affectio hysterica, *Willis* de morb. convulsiv. cap. 5. 10. 11. *Sydenh.* diss. epist. ad *G. Cole.* *Whytt* on nervous disorders.

Quatenus specie differat hysteria idiopathica, dicere non possum, nec, ut opinor, recte dixit SAUVAGESIUS. Species enim ab eo recensitae non, nisi ratione causae remotae, varietates esse mihi videntur. Ita habet,

A. Ab emansione mensium,

Hysteria chlorotica, S. sp. 2. *Raulin.* cap. 13.

B. A menorrhagia cruenta.

Hysteria a menorrhagia, S. sp. 3. *Raulin.* *Sydenham*, Diss. epist. ad *G. Cole.*

C. A menorrhagia serosa, sive fluore albo.

sit habendus, per characteres nosologicos indicare, mihi difficillimum fore agnosco. Posteri, ut spero, hanc rem luculentius expositam dabunt.

Hyſteria a leucorrhoea, S. sp. 4. *Raulin*, cap. 14.

D. A viscerum obſtructione.

Hyſteria emphractica, S. sp. 5. *Raulin*, cap. 5.

E. A vitio ſtomachi.

Hyſteria ſtomachica, S. sp. 7. *Raulin*. cap. 4.

F. A Salacitate nimia.

Hyſteria libidinosa, S. sp. 6 *.

Manifeſto symptomaticae sunt.

Hyſteria verminosa, S. sp. 1. *Delii* Amoenit. Academ.

* In speciebus hyſteriae recensendis, egregius SAUVAGESIUS RAULINUM, theoriae subtili & fallaci, potius quam observationi, innitentem, secutus fuiſſe videtur. Nec quidem inter caeteras hyſteriae species indicaſſe videtur SAUVAGESIUS, illam quam maxime exquiſitam & frequentiſſimam, censeo, illam, scilicet, quae foeminas adultas, laute viventes, sanguineas, plethoricas, valentiores, & a morbo alio quovis immunes, saepe ex pathemate mentis solo adoritur.

Hyſteria febricosa, S. sp. 8. *Wedel.* in Ephem. German. D. I. A. II. Obs. 193.

G. LXIV. HYDROPHOBIA.

Potionis cujuslibet, utpote convulſionem pharyngis dolentem cientis, faſtidium & horror; plerumque e morsu animalis rabidi.

Hydrophobia, S. G. 231. L. 86. V. 30. *Sag.* G. 343. *Boerh.* 1138. *Junck.* 124. *Mead* on poisons. *Desault* sur la rage. *Sauvages* diſſ. sur la rage. *James* on canine madness. *Dalby*, Virtues of cinnaber and musk againſt the bite of a mad dog. *Nugent* on the hydrophobia. *Choisel*, Nouvelle methode pour le traitement de la rage. *Journal de Medecine*, paſſim. *Lond. Med. Obs. and Inquir.* Vol. III. Art. 34. Vol. V. Art. 19. 26. and. App. *Lond. Med. Trans.* Vol. II. Art. 5. 12. and 15. *Edinb. Med. Eſſ.* V. Art. 51. *Heysham*, Diſſ. Inaug. de rab. canin. Edinb. 1777. *Parry*, Diſſ. inaug. de rab. contagios. ſive canin. Edinb. 1778. *Soc. Royale* I. Mem. p. 105. 146. *Andry*, Recherches sur la rage, 1780. *Soc. Royale* II. Hiſt. p. 229. 230. 456. III. Hiſt. p. 167. *Vaughan*, Cases of hydrophobia, second. edit. 1778.

Species sunt,

I. Hydrophobia (*rabiosa*) cum mordendi cupiditate ex morsu animalis rabidi.

Hydrophobia vulgaris, S. sp. 1.

II. Hydrophobia (*ſimplex*) ſine rabie, vel mordendi cupiditate.

Hydrophobia spontanea, S. sp. 2. Edinb. Med. Eſſ. I. 29.

O. IV. VESANIAE*.

* *Veſaniarum* ordinem hic inſtituere velim, quae cum claſſe VOGELII nona, *Paranoiae* inſcripta, eadem omnino ſit; sed a claſſe *Veſaniarum* SAUVAGESII & SAGARI in eo diversa, quod horum auctorum ordines *Hallucinationum* & *Moroſitatum* prorsus excludat; itidemque a claſſe *Mentalium* apud LINNAEUM diversa, quod hujus auctoris ordines *Imaginariorum* & *Patheticorum* etiam omittat.

A claſſe *Veſaniarum* autem tum *Hallucinationes* tum *Moroſitates* excluſas eſſe velim; quia neque cauſis, neque symptomatis cum *Veſaniis* ſtricte dictis ullo modo congruant. Quis enim Sy-

Mentis * judicantis functiones laesae sine pyrexia vel comate.

Paranoiae, V. Cl. IX.
Deliria, S. Cl. VIII. O. III. *Sag.* Cl. XI. O. III.
Ideales, L. Cl. V. O. I.

Syrigmum vel Bulimiam, vel aliam *Hallucinationem* sive *Morositatem*, quae a mentis judicio non pendeat Vesaniam appellare vellet? Verum quidem est, tum hallucinationes, tum morositates, cum vesaniis aliquando conjunctas esse, sed simul adsunt alia vesaniae indicia, quae ejusmodi hallucinationes & morositates affectionis magis generalis symptomata tantum esse ostendunt. Ob has rationes, hallucinationes SAUVAGESII & imaginarios LINNAEI ad morbos locales olim detuli; & nunc morositates SAUVAGESII & patheticos LINNAEI, antea a nobis omnino omissos, ad locales etiam deferendos esse censui.

* In priore Nosologiae nostrae editione, has functiones simpliciter mentis esse dixi, minus autem recte; nam perceptio falsa sive *hallucinatio*, & appetitus erroneus sive *morositas*, quodammodo ad mentis functiones pertinent; cum vero utrasque ab hac classe exclusas esse velim, oportebat classis characterem nunc mutare, & mentis judicantis functiones dicere.

G. LXV. AMENTIA.

Mentis judicantis imbecillitas, qua homines rerum relationes, vel non percipiunt, vel non reminiscuntur.

Amentia, S. G. 233. V. 337. *Sag.* G. 346.
Morofis, L. 106.
Stupiditas, morofis, fatuitas, V. 336.
Amnefia *, S. G 237. *Sag.* G. 347.
Oblivio, L. 107. V. 338.
Memoriae debilitas, *Junck.* 120.

Species sunt,

I. Amentia (*congenita*) a nativitate conftans.

Amentia morofis, S. sp. 8.
Amentia microcephala, S. sp. 6.

II. Amentia (*senilis*) ex perceptione & memoria, ingravescente aetate, imminutis.

* Amnefiam cum amentia ad unum genus retuli, tum quia plerumque conjungantur, tum quia ab iisdem caufis plerumque oriantur, & amnefia ingravescens ad amentiam semper ducat.

Amentia senilis, S. sp. 1.
Amnesia senilis, S. sp. 2.

III. Amentia (*acquisita*) a causis externis, evidentibus in hominibus sanae mentis superveniens.

Amnesia febrisequa, S. sp. 8.
Amentia a quartana, S. sp. 11.
Amnesia cephalalgica, S. sp. 6.
Amnesia plethorica, S. sp. 4.
Amentia rachialgica, S. sp. 10.

Amnesia a venere, S. sp. 1.
Amnesia a pathemate, S. sp. 5.

Amentia a venenis, S. sp. 3.
Amentia a temulentia, S. sp. 7.

Amentia ab ictu, S. sp. 9.
Amnesia traumatica, S. sp. 3.

Sequentes Sauvagesii species in Nosologia methodica nequaquam recenseri debent, cum causae internae a quibus characteres desumuntur, per signa externa nequaquam dignosci possint.

Amentia serosa, S. sp. 2.
Amentia a tumore, S. sp. 4.

Amentia a hydatidibus, S. sp. 5.
Amentia a ſiccitate, S. sp. 7.
Amentia calculosa, S. sp. 12.

G. LXVI. MELANCHOLIA.

Insania * partialis ſine dyspepſia **.

Melancholia, S. G. 234. L. 71. V. 332. *Sag.* G. 347. *Boerh.* 1089. *Junck.* 121.
Daemonomania, S. G. 236. *Sag.* 348.
Daemonia, L. 69.
Vesania, L. 70.
Panophobia, L. 75.
Athymia, V. 329.
Delirium melancholicum, *Hoffm.* III. 251.
Erotomania, L. 82.
Noſtalgia, S. G. 226. L. 83. *Sag.* G. 338. *Junck.* 125.
Melancholia nervea, Cl. *Lorry* de melancholia, P. I.

* Insaniam adeſſe dicimus, quando rerum relationes omnino falsae mente concipiuntur, ita ut hominis vel pathemata vel actiones praeter rationem excitentur.

** Hypochondriaſis & melancholia non semper diſtingui poſſunt. Si quando autem poſſint, nullo alio ſigno quam per dyspepſiam in hypochondriaſi semper praesentem, in melancholia saepe absentem rite, quantum video, diſtinguendi sunt.

Variat pro varietate rerum de quibus homo delirat. Ita eſt

1. Cum hallucinatione de ſtatu corporis sui a levibus cauſis periculoso; vel de ſtatu rerum suarum triſti metuendo.

Melancholia vulgaris, S. sp. 1.
Melancholia argantis, S. sp. 4.
Panophobia phrontis, S. sp. 3.

2. Cum hallucinatione de ſtatu rerum suarum jucundo.

Melancholia moria, S. sp. 5.
Melancholia enthuſiaſtica, S. sp. 13.
Melancholia saltans, S. sp. 8.

3. Cum amore vehementi ſine satyriaſi vel nymphomania.

Melancholia amatoria, S. sp. 2.
Erotomania, L. 82.

4. Cum superſtitioso futurorum metu.

Melancholia religiosa, S. sp. 3.

5. Cum aversatione motus & omnium vitae officiorum.

Melancholia attonita, S. sp. 6.

6. Cum inquietudine & ſtatus cujusvis impatientia.

Melancholia errabunda, S. sp. 7.

7. Cum taedio vitae.

Melancholia Anglica *, S. sp. 11.
Melancholia phrontis, S. sp. 14.

6. Cum hallucinatione de sua speciei natura.

Melancholia zoantropica, S. sp. 12.
Melancholia hippantropica, S. sp. 9.
Melancholia scytharum, S. sp. 10.

DAEMONOMANIAM nullam veram eſſe censeo **, & noſtra sententia spe-

* Apud Anglos fortaſſis taedium vitae non semper a morbo pendet.

** Ita censeo, quia daemonum in noſtra corpora vel hisce temporibus in mentes noſtras, potentiam ullam eſſe pauci jam credunt.

cies sub hoc titulo a SAUVAGESIO recensitae sunt, vel,

1. Species melancholiae sive maniac uti

Daemonomania fanatica, S. sp. 5.
Daemonomania Indica, S. sp. 7.

Vel, 2do, Morbi ab adstantibus ad daemonum potentiam falso relati., uti

Daemonomania a vermibus, S. sp. 4.
Daemonomania Polonica, S. sp. 8.
Daemonomania a cardiogmo, S. sp. 9.

Vel, 3tio, Morbi omnino simulati, uti

Daemonomania sagarum, S. sp. 1.
Daemonomania vampirismus, S. sp. 2.
Daemonomania simulata, S. sp. 3.

Vel, 4to, Morbi partim veri, ut No. 2., partim simulati, ut 3tio, recensiti, uti

Daemonomania hysterica, S. sp. 6.

G. LXVII. MANIA.

Insania universalis.

Mania, S. G. 235. L. 68. V. 331. *Sag.* G. 349. *Boerh.* 1118. *Junck.* 122. *Battie* on madneſſ.
Paraphrosyne, L. 66.
Amentia, L. 67.
Delirium maniacum, *Hoffm.* III. 251.

1. Mania (*mentalis*) omnino a pathemate mentis.

Mania a pathemate, S. sp. 1. Exempla inveniuntur ex melancholia apud *Preyſingerum* de diagnoſi morborum capitis; ex terrore. apud *Locherum* de mania; ex amore apud Ephem. Nat. Cur. Dec. II. A. X. Obs. 126.; ex ira apud *Hoffman.* III. p. 263.

2. Mania (*corporea*) a vitio corporis evidente.

Variat pro varietate vitii corporis; hinc

Mania metaſtatica, S. sp. 4.
ab ulcere ſiccato *Amat. Luſitan.* Cent. II. cur. 67.

a resecta plica, *Hoffm.* tom. III. p. 263. Ephem. N. Cur. Cent. I. Obs. 35.
a represso herpete, *Locher* de mania.
a menstruis retentis *Schenck.* Obs. p. 142.
a semine retento, *Schenck.* ibid.
a repressa scabie, *Lorry* de melancholia, tom. II. P. II. cap. 3.
a graviditate, *Lorry*, P. I. cap. 7.
a parciori lactis & lochiorum fluxu, *Puzos*, 3. Mem.
Mania lactea, S. sp. 2.
Mania hysteralgica, S. sp. 8.
Mania ab hemicrania, S. sp. 3.
Mania a venenis, S. sp. 5.
Phrenitis inanitorum, S. sp. 16.

3. Mania (*obscura*) praegresso nullo vel pathemate mentis, vel vitio corporis evidente.

Mania vulgaris, S. sp. 7.
Phrenitis apyreta, S. sp. 10.
Mania periodica, S. sp. 6.

Maniae species symptomaticae sunt,

PARAPHROSYNE, S. G. 232. *Sag.* G. 345.

1. Paraphrosyne a venenis,

Paraphrosyne temulenta, S. sp. 1.
Paraphrosyne a datura, S. sp. 2.

Paraphrosyne ab opio, S. sp. 3.
Paraphrosyne a conio, S. sp. 4.
Paraphrosyne magica, S. sp. 5.

2. Paraphrosyne a pathemate, S. sp. 7.

Paraphrosyne hyſterica, S. sp. 12.

3. Paraphrosyne febrilis.

Delirium, L. 65. V. 330.
Paraphrosyne febricosa, S sp. 10.
Paraphrosyne critica, S. sp. 11.
Paraphrosyne calentura, S. sp. 9.
Paraphrosyne puerperarum, S. sp. 8.

G. LXVIII. ONEIRODYNIA.

In somno imaginatio vehementior vel moleſta.

Somnium, V. 339.
Somnambulismus, S. G. 221. L. 77. *Sag.* G. 333.
Hypnobataſis, V. 340.
Noctambulatio, *Junck.* 124.
Ephialtes, S. G. 138. L. 163. *Sag.* 245.
Incubus, V. 211. *Junck.* 50.

1. Oneirodynia (*activa*) excitans ad ambulationem, & motus varios.

Somnambulismus vulgaris, S. sp. 1.

Somnambulismus catalepticus, S. sp. 2.

2. Oneirodynia (*gravans*) ex sensu ponderis alicujus incumbentis, & pectus praecipue comprimentis.

Ephialtes plethorica, S. sp. 1.
Ephialtes stomachica, S. sp. 2.
Ephialtes hypochondriaca, S. sp. 6.
Ephialtes tertianaria, S. sp. 5.
Ephialtes verminosa, S. sp. 4.
Ephialtes ex hydrocephalo *, S. sp. 3.

CL. III. CACHEXIAE.

Totius vel magnae partis corporis habitus depravatus; sine pyrexia primaria vel neurosi.

Cachexiae, S. Cl. X. V. Cl. VIII. *Sag.* Cl. III.
Deformes, L. Cl. X.

* Cum hydrocephalus per signa externa non semper dignosci possit, haec species minus apte recensetur; sed ideo apposui, quod ephialtes in iis qui simul anasarca crurum, & hydrothorace vel ascite laborant, ad hydrocephalum utcunque referri possit.

O. I. MARCORES.

Corporis totius macies.

Macies, S. Cl. X. O. I. *Sag.* Cl. III. O. I.
Emaciantes, L. Cl. X. O. I.

G. LXIX. TABES.

Marcor; aſthenia; pyrexia hectica.

Tabes, S. G. 275. L. 209. V. 309. *Sag.* G. 100.

Species sunt,

1. Tabes (*purulenta*) ex ulcere externo vel interno, vel ex vomica,

Tabes a vomica, S. sp. 15.
Tabes ulceroſa, S. sp. 12.
Tabes apoſtematodes, S. sp. 3.

Variat sede; hinc

Tabes renalis, S. sp. 2.
Tabes hepatica, S. sp. 8.
Tabes a ſtomacho, S. sp. 14.
Tabes a pericardio, S. sp. 7.

Tabes catarrhalis *, S. sp. 13.

2. Tabes (*scrophulosa*) in corporibus scrophulosis.

Tabes glandularis, S. sp. 10.
Tabes mesenterica, S. sp. 9.
Scrophula mesenterica, S. sp. 4.
Atrophia infantilis, S. sp. 13.
Atrophia rachitica, S. sp. 8.
Tabes rachialgica, S. sp. 16.

3. Tabes (*venenata*) a veneno ingesto.

Tabes a veneno, S. sp. 17.

Atrophia (*febrisequa*), S. sp. 16. ad tabem purulentam, vel ad genus atrophiae, pertinet.

G. LXX. ATROPHIA.

Marcor & asthenia, sine pyrexia ** hectica.

* Si cum catarrho diuturno adfuerit tabes, cum pyrexia hectica, nihil dubitarem ejusmodi tabem catarrhalem ad purulentam referre.

** Atrophia fortassis nunquam sine pyrexia, sal-

Atrophia, S. G. 277. L. 210. V. 308. *Sag.* G. 102. *Junck.* 41.
Marasmus, L. 211.

Species sunt,

1. Atrophia (*inanitorum*) ex evacuatione nimia.

Atrophia a ptyalismo, S. sp. 7.
Atrophia a vomitu, S. sp. 9.
Atrophia ab alvi fluxu, S. sp. 6.
Tabes nutricum, S sp. 4.
Atrophia nutricum, S. sp. 5.
Atrophia a leucorrhoea, S. sp. 4.
Tabes dorsalis *, S. sp. 1.
Tabes sudatoria, S. sp. 6.
Tabes a sanguifluxu, S. sp. 2.
Sanguinis inopia Ill. Lieutaud. synops. univ. med. vol. I. pag. 52.

saltem sine pulsu solito frequentiori, adest; sed absentia pyrexiae hecticae, (pag. 80.) fere semper atrophiam a tabe distinguit.

* An ad atrophiam inanitorum, an ad atrophiam debilium, pertinet tabes dorsalis, dubium mihi videtur, & ad posteriorem referre mallem.

2. Atrophia (*famelicorum*) a nutrimento deficiente.

Atrophia lactentium, S. sp. 3.

3. Atrophia (*cacochymica*) a nutrimento corrupto.

Atrophia scorbutica, 12.
Tabes syphilitica, S sp 11.
Tabes a hydrope, S. sp. 5.

4. Atrophia (*debilium*) a nutritionis functione depravata, praegressa nulla vel evacuatione nimia, vel cacochymia.

Atrophia nervea, S. sp. 1.
Atrophia lateralis, S. sp. 15.
Atrophia senilis, S. sp. 11.

O. II. INTUMESCENTIAE.

Totum vel magna corporis pars extrorsum tumens.

Intumescentiae, S. Cl. X. O. II. *Sag.* Cl. III. O. II.
Tumidosi, L. Cl. X. O. II.

Sect. I. *ADIPOSAE.*

G. LXXI. POLYSARCIA.

Corporis pinguedinosa intumescentia molesta.

Polysarcia, S. G. 279. L. 213. V. 540. *Sag.* G. 106.
Steatites, V. 390.

Species unica,

Polysarcia adiposa, S. sp. 1. Lond. Med. Obs. III. 9. V. 21. 22. Med. Trans. II. 18.

Sect. II. *FLATUOSAE.*

G. LXXII. PNEUMATOSIS.

Corporis intumescentia tensa, elastica, sub manu crepitans.

Pneumatosis, S. G. 280. V. 391. *Sag.* G. 107.
Emphysema, S. G. 13. L. 288. V. 392.
Leucophlegmatia, L. 214.
Combalusier de flatulentis corporis humani affectibus.

Species sunt,

1. Pneumatosis (*spontanea*) sine causa manifesta.

Emphysema spontaneum, S. sp. 1.
Pneumatosis febrilis, S. species aliquot. Lond. Med. Obs. VI. 19.

2. Pneumatosis (*traumatica*) a vulnere thoracis.

Pneumatosis a vulnere, S. sp. 2. Lond. Med. Obs. II. 2. III. 4. 35. 36. *Cheston*, chap. 1.
Pneumatosis febrilis, S. species aliquot.

3. Pneumatosis (*venenata*) a veneno injecto vel applicato.

Pneumatosis a veneno, S. sp. 1.

4. Pneumatosis (*hysterica*) cum hysteria.

Pneumatosis hysterica, S. sp. 3.

G. LXXIII. TYMPANITES.

Abdominis intumescentia tensa, elastica, sonora; alvus adstricta; caeterarum partium macies.

Tympanites, S. G. 291. L. 219. V. 316. *Sag.* G. 118. *Boerh.* 226. *Junck.* 87.
Affectio tympanitica, *Hoffm.* III. 339.
Meteorismus, S. G. 292.

Species sunt,

1. Tympanites (*intestinalis*) cum tumore abdominis saepe inequali, & cum rejectione aëris frequenti, tensionem & dolorem levante.

Tympanites intestinalis, S. sp. 1. Edinb. Med. Ess. I. 31.
Tympanites enterophysodes, S. sp. 3.
Tympanites verminosus, S. sp. 7.
Tympanites spasmodicus, S. sp. 5.

Meteorismus ventriculi, S. sp. 1.
Meteorismus abdominis, S. sp. 2.
Meteorismus hystericus, S. sp. 3.
Meteorismus a manzanilla, S. sp. 4.

2. Tympanites (*abdominalis*) cum resonitu evidentiore, tumore magis aequabili, & emissione flatuum rariori & minus levante.

Tympanites abdominalis, S. sp. 2.
Tympanites asciticus, S. sp. 4.

Ascites flatulento-peritoneus, S. sp. 28.
Tympanites Stewartii, S. sp. 6.

G. LXXIV. PHYSOMETRA.

Tumor levis, elasticus, in hypogastrio figuram & sedem uteri referens.

Physometra, S. G. 290. *Sag.* G. 117.
Hysterophyse, V. 317.

Species sunt,

Physometra sicca, S. sp. 1.
Tympanites uteri sicca, *Astruc*, sur les malad. des femmes, L. II. cap. 9.
Physometra humida, S. sp. 2.
Tympanites uteri humida, *Astruc*, loc. cit.

Sect. III. *AQUOSAE SIVE HYDROPES.*

G. LXXV. ANASARCA.

Corporis totius vel partis ejus intumescentia mollis, inelastica.

Anasarca, S. G. 281. L. 215. V. 313. *Sag.* G. 108. *Boerh.* 1225. *Hoffm.* III. 322 *Junck.* 87. *Monro* on the dropsy, 1765. *Milman.* Animadversiones de hydrope, 1779.
Phlegmatia, S. G. 282.
Angina aquosa, *Boerh.* 791.

Species sunt,

1. Anasarca (*serosa*) a retento sero ob evacuationes solitas suppressas, vel ab aucto sero ob ingestam aquam nimiam.

Anasarca metastatica, S. sp. 1.
a. Anasarca periodica.
b. Anasarca ab adiapneustia.
Phlegmatia lactea, S. sp. 3.
Phlegmatia a menostasia, S. sp. 5.
Anasarca urinosa, S. sp. 11.
Anasarca hydropotarum, S. sp. 10.

2. Anasarca (*oppilata*) a compressione venarum.

Anasarca gravidarum, S. sp. 5.
Phlegmatia gravidarum, S. sp. 4.
Phlegmatia cruralis, S. sp. 9.
Angina LoWeriana, S. sp. 2.
Angina oedematosa, *Boerh.* 791.

3. Anasarca (*exanthematica*) post exanthemata, & praecipue post erysipelas, suborta.

Anasarca exanthematica, S. sp. 3.

Phlegmatia exanthematica, S. sp. 10.
Phlegmatia ulcerosa, S. sp. 6.
Phlegmatia Malabarica, S. sp. 7.
Phlegmatia elephantina, S sp. 8.
Anasarca Americana, S. sp. 7.

4. Anasarca *(anaemia)* a tenuitate sanguinis per haemorrhagiam producta.

Anasarca a fluxu, S. sp. 2.

5. Anasarca (*debilium*) in debilibus a morbis longis, vel ab aliis causis.

Phlegmatia vulgaris, S. sp. 1.
Anasarca a febribus, S. sp. 4.
Anasarca hysterica, S. sp. 2.
Phlegmatia hysterica, S. sp. 2.
Anasarca rachialgica, S. sp. 8.
Phlegmatia Deliensis, S. sp. 11.

Anasarca purulenta, S. sp. 9. vix ad anasarcam referri potest.

G. LXXVI. HYDROCEPHALUS.

Capitis intumescentia mollis, inelastica, hiantibus cranii suturis.

Hydrocephalus, S. G. 185. L. 216. *Boerh.* 1217.

Hydrocephalum, V. 384.

Species unica,

Hydrocephalus exterior, S. sp. 2 *. Lond. Med. Obs. V. 13. Med. Trans. II. 18. Edinb. Med. Eff. III. 22.

G. LXXVII. HYDRORACHITIS.

Tumor supra vertebras lumborum, mollis, exiguus, hiantibus vertebris.

Hydrorachitis, S. G. 287. *Morgagn.* de sed. XII. 9. & seq.
Spinola, L. 289.
Spina bifida, V. 386.

G. LXXVIII. HYDROTHORAX.

Dyspnoea; faciei pallor; pedum oedemata; urina parca; decubitus difficilis; subita & spontanea ex somno cum palpitatione excitatio; aqua in pectore fluctuans.

Hydrothorax, S. 150. V. 311. *Boerh.* 1219.

* Hydrocephalum internum, antea hic recensitum, ad Apoplexiam, sub nomine Apoplexiae hydrocephalicae, jam supra retuli.

Species sunt,

Hydrothorax vulgaris, S. sp. 3.
Hydrothorax febrisequens, S. sp. 4.
Hydrothorax a scabie, S. sp. 9.

Sequentes minus recte recensentur, cum liquidi intus contenti neque natura, neque fons, neque sedes, per signa externa dignosci queat.

Hydrothorax chylosus, S. sp. 1. *Willis*, Pharm. rat. P. I. sect. 1. Cap. 13.
Hydrothorax hydatidosus, S. sp. 5. *Morg.* de sed. XVI. 33.
Hydrothorax mediastini, S. sp. 6.
Hydrothorax pleurae, S. sp. 7. *Hoffm.* III. p. 337. *Bergeron*, diss. de hydrope pectoris.
Hydrothorax pericardii, S. sp. 8. *Morg.* de sed. XVI. 34. 36. *Senac* de coeur, tom. II. p. 349. Edinb. Med. Ess. V. 56. 58. 59.

Minus recte a SAUVAGESIO hic recensetur.

Hydrothorax ab omento, S. sp. 2.

G. LXXIX. ASCITES.

Abdominis intumescentia tensa, vix elastica, sed fluctuosa.

Ascites, S. G. 288. L. 217. V. 314. *Sag.* G. 115. *Boerh.* 1226. *Hoffm.* III. p. 322. *Junck.* 87. *D. Monro* on the dropsy, 1765. Med. Trans. II. 17. *Milman*, Animadversiones de hydrope, 1779.

Species sunt,

1. Ascites (*abdominalis*) cum tumore totius abdominis aequali, & cum fluctuatione satis evidente.

Ascites vulgatior, S. sp. 1.

Variat ratione causae.

A. Ab oppilatione viscerum.

Ascites ab oppilatione, S. sp. 2.
Ascites ab hepate, S. sp. 3.
Ascites a liene, S. sp. 4.
Ascites scrophulosus, S. sp. 5.
Ascites artificialis, S. sp. 10.

B. A debilitate.

Ascites ab exanthematis, S. sp. 8.
Ascites arthriticus, S. sp. 9.
Ascites febrilis, S. sp. 12.
Ascites ex quartana, *Werlhof*.
Ascites scorbuticus, S. sp. 11.

C. A tenuitate sanguinis.

Ascites a sanguifluxibus, S. sp. 7.

Variat etiam ratione liquidi effusi.

Ascites purulentus, S. sp. 21. *.
Ascites urinosus, S. sp 22.
Ascites chylosus, S. sp. 23.
Ascites oleosus, S. sp. 24.

2. Ascites (*saccatus*) cum tumore abdominis, saltem initio, partiali & cum fluctuatione minus evidente.

Ascites ab ovariis, S. sp. *6.*
Ascites ovarii, S. sp. 1*9.*
a. Ascites saccatus.
Hydrometra ovarii, S. sp. *6.*
Ascites cruentus, S. sp. 20. Edinb. Med. Ess. V. *63.*
Ascites stomachi, S. sp. 1*6.*
Ascites omentalis, S. sp. 18.

Ascites intercus, S. sp. 14.
Ascites sanguineo intercus, S. sp. 2*6.*
Ascites sangnineo peritonaeus, S. sp. 27.
Ascites purulento-peritonaeus, S. sp. 29.

* De hisce & pluribus aliis ascitis speciebus recensitis idem notandum est, ac in pag. 279.

G. LXXX. HYDROMETRA.

Hypogaſtrii in mulieribus paulatim crescens tumor, uteri figuram referens, preſſui cedens fluctuansve; citra ischuriam & graviditatem.

Hydrometra, S. G. 289. *Sag.* G. 116. *Boerh.* 1224.

Species per externa ſigna diſtinguendae vix dari poſſunt: sed sequentes ex SAUVAGESIO recensentur.

Hydrometra ascitica, S. sp. 1.
Hydrometra gravidarum, S. sp. 2.
Hydrometra hydatica, S. sp. 4.
Ascites uterinus, S. sp. 15.
Hydrometra sanguinea, S. sp. 3.
Ascites sanguineo uterinus, S. sp. 25.
Hydrometra puriformis, S. sp. 5.

G. LXXXI. HYDROCELE.

Tumor scroti non dolens, paulatim crescens, mollis, fluctuans, pellucidus.

Oscheocele, S. G. 41. V. 388.
Oscheophyma, *Sag.* G. 44.

Hydrops scroti, V. 389.
Hydrops teſtium, *Boerh*, 1227.

Species sunt,

Oscheocele aquosa, S. sp. 2. *Monro* in Edinb. Med. Eſſ. Vol. V. Art. 21. *Sharp's* Operations and critical inquiry. *Douglas* on the hydrocele. *Pott's* remarks on the hydrocele. *Le Dran*, Operations de Chirurgie. *Bertrandi* in Mem. de l' Acad. de chirurgie, Vol. III.
Oscheocele hydatidosa, S. sp. 3.
Oscheocele Malabarica, S. sp. 4. *Kempfer*, Amoen. exot. fasc. III. obs. 7.

Sect. IV. *SOLIDAE.*

G. LXXXII. PHYSCONIA.

Tumor quandam abdominis partem potiſſimum occupans, paulatim crescens, nec sonora, nec fluctuans.

Physconia, S. G. 283. V. 325. *Sag.* G. 110.
Hyposarca, L. 218.

Species sunt *,

* Species sequentes nequaquam ad normam Nosologiae methodicae recensentur, sed accuratius

Physconia hepatica, S. sp. I.

Cl. *Cusson. Bonet.* Sepulchr. de graviditate falsa, obs. 3. n. 8. 9. 10. *Verduc* Patholog. du rachitis.

a. *Schirrhodea.* G. *Segeri* M. Nat. Cur. D. I. Ann. IV. obs. 142.

b. *Calculosa Bonet* Sepulchr. de hypochondrii tumore, obs. 5.

c. *Hydatidosa Winckeri* Disp. de hydatidibus apud *Bonet.* Med. Septent. T. II. pag. 3.3.

Physconia splenica, S. sp. 2.

a. *Emphractica Haller.* Disp. pathol. T. IV. Disp. 109. *Tulp.* Obs med. lib. II. cap 30.

b. *Schirrhodea Bonet.* Sepulchr. de ventris tumore, obs. 34. n. 3.

Physconia renalis, S. sp. 3.

Bonet. Sepulchr. de gravid. falsa, obs. 3. n. 7.

a. *Calculosa Plater.* Obs. L. II. p. 449. *River*, cent. IV. obs. 34.

b. *Sarcomatico-cystica Haller.* Disp. pathol. Disp. 114.

tius physconiae species indicare difficile foret, saltem plus exegisset, quam quo nunc fruor otii, Interim *Cussoni* doctissimi opus summae ad pathologiam utilitatis repetere hic placuit.

Physconia uterina, S. sp. 4.

Bonet Sepulchret. de gravid. falsa, obs. 2. n. 5. 6. 7.

Physconia ab ovario; S. sp. 5.

Monro, Edinb. Med. Eff. tom. VI. Art. 74. obs. 1.

Physconia mesenterica, S. sp. 6.

a. *Hydatidosa Greg Horftii*, Lib. 5. obs. 33. *Tulp*. obs. Lib. II. c. 34.
b. *Strumosa Bonet*. ex Rudnicio de ventr. tumore, obs. X. n. 15. *Ambr. Pare*, L. VII. c. 21. *Scultet*. Armam. chirurg. obs. 38.
c. *Schirrodea Marc. Donat*. Hift. med mir. lib. VII. c. 15. *Claudin:* consult. Sect II. consult. 134. *Trincavell*, lib. III. cons. 22. *Riolan* Anthropogr. lib. II. c. 26. *Morgagni* de sedib. ep. 39. n. 2.
d. *Sarcomatica Bonet*. Sepulchr. de falsa gravid. obs. 3. n. 1.
e. *Steatomatosa*, *Barth. Cabrol*. Obs. 33. & 35. *Tulp*. Obs. Lib. II. c. 32. & 33. *J. Lechelii* apud *Bonet*. Med. sept. T II. p. 486. Idem Collect. acad. tom. III. p. 585. *Hierne* Collect. Acad. tom. III. p. 226. Obs. 166.
f. *Fungosa*, *Bonet*. Sepulchr. de gravid. falsa, obs. 3.

Physconia inteſtinalis, S. sp. 7.

a. *Concreto-glomerata*, *Morgagn.* de sedib. epiſt. 39. n. 21. 25.
b. *Sarcomatica*, *Fontan.* Obs, med. selectiores, obs. 11.

Physconia omentalis, S. sp. 8.

Frid. Reebman Diſſ. de omento.

Physconia polysplachna, S. sp. 9.

a. *Schirrhodea*, *Fabr. Hildani* cent. II. obs. 45.
b. *Schirrhodea & sarcomatica*, *Huldenreich*, Misc. Nat. C. D. I. ann. VI. & VII. p. 321.
c. *Schirrhodea & adiposa T. Bartholin.* cent. III. obs. 6.
d. *Hydatidosa*, *Volch. Coiter.* Obs. anat. p. 117. *Maur. Cordaei* comm. 5. ad lib. priorem, *Hippocr.* de muliebr.
e. *Hydatidosa & schirrhodea*, *Halleri* Disp. pathol. Tom. V. p. 256.

Physconia visceralis, S. sp. 10.

Bonet. Sepulchr. de gravid. falsa, obs. 3. Megalosplachnos *Hippocrat. Marc. Donat.* Hiſt.

med. mir. lib. VI. c. 2. *Schenck.* ex Garnero de liene, Lib. III. Obs. 9. *Salmuth.* cent. I. obs. 21. *Bonet.* Med. sept Lib. VII. p. 487. *Bianchi* Hist. hepat. T. I. p. 130.

Physconia externa lupialis, S. sp. 11.

Graham Trans. philos. compend. V. IX. cap. 4. p. 187.

Physconia externa scirrhodea, S. sp. 12.

Ger. Blas. Obs. med. VI.

Physconia externa hydatidosa, S. sp. 13.

Bonet. Sepulchr. de gravid. falsa, obs. 3. §. 2. 3. 4. 11. &c. *Achotzii* apud *Schenkium*, Lib. III. de hydrope, obs. 4. & apud *Scholtzium* cons. 339. *Solenandri* cons. 15. Sect. V. *Riverii* Obs. communicat. ultim.

Physconia ab adipe subcutaneo, S. sp. 14.

a. *Simplex*, Cl. *Lieutàud.* Comp. med. *J. Mich. Fehr.* apud *Bonet.* Med. sept. T. I. p. 636.

b. *Syphilitica*, observante celeb. *Fizes*.

Physconia ab excrescentia, S. sp. 15.

G. LXXXIII. RACHITIS.

Caput magnum anterius maxime tumens; genicula tumida; costae depressae; abdomen tumidum; caetera marcescentia.

Rachitis, S. G. 294. L. 212. V. 312. *Sag.* G. 120. *Boerh.* 1480. *Hoffm.* III. 487. *Zeviani* della rachitide.

Variat,

1. Simplex sine alio morbo.

Rachitis nodosa, S. sp. 1.
Rachitis Britannica *, S. sp. 2. *Glisson* de rachitide.

2. Aliis morbis conjuncta.

* Minus recte pro diversis speciebus ponuntur rachitis *nodosa* & *Britannica*, cum non differant aliter quam morbus incipiens & confirmatus.

Rachitis ſtrumosa, S. sp. 3.
Rachitis Polonica, S. sp. 5.
Rachitis elephantiaca, S. sp. 6.

Neque rachitis *calmucana*, S. sp. 4. neque rachitis *a caſtratione*, S. sp. 7. pro morbo haberi poteſt.

O. III. IMPETIGINES.

Cachexiae, cutem & externum corpus praecipue deformantes.

Impetigines, S. Cl. X. O. V. *Sag.* Cl. III. O. V.

G. LXXXIV. SCROPHULA.

Glandularum conglobatarum, praeſertim in collo, tumores; labium superius & columna naſi tumida; facies florida, cutis levis; tumidum abdomen.

Scrophula, S. G. 285. V. 367. *Sag.* G. 121.
Struma, L. 284.

Species sunt,

1. Scrophula (*vulgaris*) ſimplex, externa, permanens.

Scrophula vulgaris, S. sp. 1.

2. Scrophula (*mesenterica*) ſimplex interna, cum pallore faciei, inappetentia, tumore abdominis, & foetore faecum insolito.

Scrophula mesenterica, S. sp. 4.

3. Scrophula (*fugax*) ſimpliciſſima, & tantum circa collum, plerumque a resorptione ex ulceribus capitis proveniens.

Scrophula fugax, S. ſp. 2.

4. Scrophula (*Americana*) cum framboeſia conjuncta.

Scrophula Americana, S. sp. 5.

Neque scrophula *periodica*, S. sp. 6. neque scrophula *Moluccana*, S. sp.

8. ad genus scrophulae pertinere mihi videtur.

G. LXXXV. SYPHILIS.

Morbus contagiosus, post concubitum impurum & genitalium morbum, ulcera tonsillarum; cutis, praesertim ad marginem capillitii, papulae corymbosae, in crustas & in ulcera crustosa abeuntes; dolores ostocopi; exostoses.

Syphilis, S. G. 3086. L. 6. V. 319. *Sag.* G. 126.
Lues venerea, *Boerh.* 1440. *Hoffm.* III. 413. *Junck.* 96. *Astruc* de lue venerea

Species unica,

Syphilis venerea, S. sp. 6.

Syphilis *Polonica*, S. sp. 2. nequaquam ad hoc genus pertinet, & de Syphilide *Indica*, S. sp. 3. nobis non satis constat, ut pro diversa specie ponatur.

G. LXXXVI. SCORBUTUS.

In regione frigida poſt victum putreſcentem, salitum, ex animalibus confectum, deficiente ſimul materia vegetabili recente; aſthenia; ſtomacace; in cute maculae diverſicolores, plerumque livescentes, praesertim ad pilorum radices.

Scorbutus, S. G. 391. L. 223. V. 318 *Sag.* G. 127. *Boerh.* 1148. *Hoffm.* III. 369. *Junck.* 91. *Lind* on the scurvy. *Hulme* de scorbuto. *Rouppe* de morbis navigantium, Med. Trans. II. 18. 21. *Milman* on the Scurvy. *Ferris* de sanguinis per corpus vivum circulantis putredine, Ed. 1784.

Variat gradu.

a. Scorbutus incipiens.
b. Scorbutus crescens.
c. Scorbutus inveteratus.

Variat etiam symptomatibus.

d. Scorbutus lividus, *Nitzsch*, Theoret. pract. ab Handl. des Scharbockes, &c.
e. Scorbutus petechialis, *Nitzsch*, ibid.

f. Scorbutus pallidus, *Nitzsch*, ibid.
g. Scorbutus ruber, *Nitzsch*, ibid.
h. Scorbutus calidus, *Nitzsch*, ibid.

G. LXXXVII. ELEPHANTIASIS.

Morbus contagiosus; cutis crassa, rugosa, aspera, unctuosa, pilis destituta; in extremis artubus anaesthesia; facies tuberibus deformis; vox rauca & nasalis.

Elephantiasis, S. G. 302. V. 321. *Sag.* G. 128.
Elephantia Arabum, V. 322.

Varietates sunt,

Elephantiasis Orientalis, S. sp. 1.
Elephantiasis legitima, S. sp. 2. *Lond. Med. Obs.* Vol. I. Art. 19. Soc. Royale I. mem. p. 161.
Elephantiasis leonina, S. sp. 3.
Elephantiasis Tyria, S. sp. 4.
Elephantiasis Alopecia, S. sp. 5.
Elephantiasis syphilitica, S. sp. 6.
Elephantiasis Javanensis, S. sp. 7.
Elephantiasis Indica, S. sp. 9. *.

* De Elephantiasi, Lepra, Framboesia, & Trichomate, utpote morbis a meipso nunquam visis, amplius statuere non ausus sum.

G. LXXXVIII. LEPRA.

Cutis escharis albis, furfuraceis, rimosis, aspera, aliquando subtus humida, pruriginosa.

Lepra, S. G. 303. L. 262. *Sag.* G. 129.
Lepra Graecorum, V. 320.

Varietates sunt;

Lepra Graecorum, S. sp. 1.
Lepra ichthyosis, S. sp. 2.
Lepra Indica, S. sp. 3.
Lepra Asturiensis, S. sp. 4.
Lepra herpetica, S. sp. 5.
Lepra malum mortuum, S. sp. 6.

G. LXXXIX. FRAMBOESIA.

Fungi, mori, vel rubi idaei fructus referentes, in variis cutis partibus enati.

Framboesia, S. G. 229. *Sag.* G. 125.

Varietates sunt,

Framboesia Guineensis, S. sp. 1. Edinb. Essays, Vol. VI. Art. 71.

Framboesia Americana, S. sp. 2.

G. XC. TRICHOMA.

Morbus contagiosus, capilli solito crassiores, in cirrhos & funiculos inextricabiles implicati.

Thrichoma, S. G. 311. *Sag.* G. 137.
Plica, L. 313.
Plica sive Rhopalosis, V. 323.

Species sunt,

Thrichoma cirrosum, S. sp. 1.
Trichoma villosum, S. sp. 2.

G. XCI. ICTERUS.

Flavedo cutis & oculorum; faeces albidae; urina obscure rubra, immissa colore luteo tingens.

Icterus, L. 224. V. 306. *Boerh.* 918. *Junck.* 90.
Aurigo, S. G. 306 *Sag.* G. 132.
Cachexia icterica, *Hoffm.* III. 301.

Species idiopathicae sunt,

1. Icterus (*calculosus*) cum dolore in regione epigaſtrica acuto, poſt paſtum aucto, & cum dejectione concretionum biliosarum.

Aurigo calculosa, S. sp. 9. Edinb. Med. Eſſ. I. 33. II. 28. 29. Med. Trans. II. 10.

2. Icterus (*spasmodicus*) ſine dolore, poſt morbos spasmodicos & pathemata mentis.

Aurigo hyſterica, S. sp. 13.
Species quaedam, quae a SAUVAGESIO sub titulo Auriginis a venenis, recensentur.

3. Icterus (*hepaticus*) ſine dolore, poſt morbos hepatis.

Aurigo hepatica, S. sp. 11.
Aurigo ab obſtructione, S. sp. 6.
Aurigo purulenta, S. sp. 7.

4. Icterus (*gravidarum*) sub graviditate oriens, & poſt partum abiens. *Van-Swiet.* ad *Boerh.* Aph. 950.

Aurigo plethorica, S. sp. 5.

5. Icterus (*infantum*) in infantibus haud diu post natales oriens.

Aurigo neophytorum, S. sp. 12.

Icteri sequentes, siquidem recte icteri dicantur *, symptomaticae sunt,

Aurigo febrilis, S. sp. 1.
Aurigo febricosa, S sp. 8.
Aurigo accidentalis, S. sp. 2.
Aurigo typhodes, S. sp. 10.
Aurigo rachialgica, S. sp. 14.
Aurigo a venenis, S. sp. 4.

Aurigo Indica, S. sp. 3. sive quarundam gentium color naturalis, nequaquam pro morbo haberi potest.

* Flavedo cutis oriri potest, vel a bile non, ut solet, excreta, sed in vasa sanguifera excepta, & inde subter cuticulam effusa; vel a sero sanguinis saepe flavescente, subter cuticulam, ut in ecchymosi, effuso. In quibusdam casibus, an flavedo cutis ab una vel altera illarum causarum oriatur, apud medicos non semper constat; sed tantum ex prima icterum genuinum, & ab altera morbum diversum, quique, quantum fieri possit, distingui debet, oriri censemus.

CL. IV. LOCALES*.

Partis, non totius corporis, affectio.

Vitia ** S. Cl. I. L. Cl. XI. V. Cl. X. *Sag.* Cl. I.
Plagae, S. CL. I. O VII. *Sag.* Cl. II.
Morbi organici *Auctorum*.

O. I. DYSAESTHESIAE.

Sensus depravati aut deleti, ex organorum externorum vitio ***.

* Fortassis aliquando ambiguum esse potest, utrum ad universales, vel ad locales, morbi quidam referri debent; de plerisque vero, utri classi referendi sint, satis obvium erit; & ex institutione hujus *Localium* classis, quamplurimos morbos rectius & facilius, quam in aliorum nosologorum systematibus, disponi posse contendimus.

** *Vitia* hic dixi, utpote sub hac classe *Localium* comprehensa; morbos vero multo plures comprehendit hic classis, ita ut vox *vitia* pro hujus synonymo nequaquam haberi potest, & idem de *Plagis* SAGARI dictum velim.

*** Vereor ne in sequentibus aliquando species recensuerim quae characteri ordinis non prorsus res-

Dysaesthesiae, S. CL. VI. O. I. *Sag.* Cl. IX. O. I.
Hallucinationes, S. Cl. VIII. O. I. *Sag.* Cl. XIII. O. I.
Privativi, L. Cl. VI. O. III.

G. XCII. CALIGO.

Visus imminutus, vel prorsus abolitus, ob repagulum opacum, inter objecta & retinam, oculo ipso vel palpebris inhaerens.

Caligo, S. G. 153. V. 288. S. G. 259.
Cataracta, L. 109.

Species sunt,

1. Caligo (*lentis*) ob maculam opacam pone pupillam.

respondeant, quasdam, scilicet, dysaesthesias quae ex organorum externorum vitio non pendeant. Hujusmodi species quidem aliquando recensui; sed paucae omnino sunt, & feci, quia species affines, & hic loci expectandas, separare nolui.

Cataracta *, S. G. 152. L. 109. V. 239.
Sag. G. 26.

Apud SAUVAGESIUM species sunt, verae vel spuriae:

Verae varietates sunt.

Cataracta vera, S. sp. 1.
Glaucoma Woolhousii.
Cataracta antiglaucoma, S. sp. 2.
Cataracta glaucoma, S. sp. 3.
Glaucoma *Maitre Jan.* & *St Ives.*

Spuriae varietates sunt,

Cataracta membranacea, S. sp. 4.
Cataracta secundaria, S. sp. 5.

2. Caligo (*corneae*) ob corneam opacam.

Achlys, V. 242.

* Non video quod, cum SAUVAGESIO, *Cataracta* pro diverso a *Caligine* genere haberi possit; & judicent periti, annon ideo recte *Caliginis* characterem mutaverim, & *cataractam* pro eius specie posuerim.

Variat pro varietate morbi opacitatem facientis.

Caligo a nephelio, S. sp. 5.
Caligo a leucomate, S. sp. 6.
Caligo ceratocele, S. sp. 10.
Caligo a ſtaphylomate, S. sp. 11.
Caligo a pterygio, S. sp. 12.
Caligo hyposphagma, S. sp. 13.

3. Caligo (*pupillae*) ob obſtructam pupillam.

Variat pro varietate causae.

Caligo ab ectaſi, S. sp. 18.
Amauroſis a synchyſi, S. sp. 6.
Amauroſis a myoſi, S. sp. 7.
Caligo a synizeſi, S. sp. 19.
Synizeſis, V. 240.

4. Caligo (*humorum*) ob vitium vel defectum humoris aquei.

Glaucoma, V. 241.

Variat pro diverso humoris ſtatu.

Caligo hypoaema, S. sp. 15.
Caligo lactea, S. sp. 16.

Caligo a rhytidosi, S. sp. 17.
Amblyopia hydrophthalmica, S. sp. 7.

5. Caligo (*palpebrarum*) ob vitium palpebris inhaerens.

Variat pro varietate vitii palpebrarum.

Caligo a symblepharosi, S. sp. 1.
Caligo ab ancyloblepharo, S. sp. 2.
Caligo a blepharoptosi, S. sp. 3.
Caligo a pacheablepharosi, S. sp. 4.
Caligo a lupia, S. sp. 7.
Caligo a sarcomate, S. sp. 8.
Caligo a cancro, S. sp. 9.

G. XCIII. AMAUROSIS.

Visus imminutus vel prorsus abolitus, sine vitio oculi evidente; plerumque cum pupilla dilatata & immobili.

Amaurosis, S. G. 155. L. 110. V. 238. *Sag.* G. 261.
Mydriasis, V. 237.
Amblyopia, L. 108. V. 236.

Species sunt,

1. Amaurofis (*compreſſionis*) poſt causas & cum ſignis congeſtionis in cerebro.

Variat pro varietate causae remotae.

Amaurofis pituitosa, S. sp. 2.
Amaurofis scrophulosa, S. sp. 3.
Amaurofis plethorica, S. sp. 4.
Amaurofis intermittens, S. sp. 13.
Amaurofis exanthematicà, S. sp. 11.
Amaurofis venerea, S. sp. 10.
Amaurofis traumatica, S. sp. 1.

2. Amaurofis (*atonicà*) poſt causas & cum ſignis debilitatis.

Amaurofis congenita, S. sp. 5.
Amaurofis exhauſtòrum, S. sp. 16.
Amaurofis rachialgica, S. sp. 14.
Amaurofis arthritica, S sp. 17.
Amblyopia absoluta, S. sp. 6.

3. Amaurofis (*spasmodica*) poſt causas & cum ſignis spasmi.

Amaurofis a spasmo, S. sp. 8.
Amaurofis hyſterica, S. sp. 15.

4. Amaurosis (*venenata*) a veneno ingesto vel applicato,

Amaurosis a narcoticis, S. sp. 12.
Amaurosis soricariorum, S. sp. 9.

G. XCIV. DYSOPIA*.

Visus depravatus, ita ut non nisi certa luce, vel ad certam distantiam, vel in certa positura, objecta clare videantur.

Amblyopia, S. G. 154. *Sag.* G. 258.

Species sunt;

1. Dysopia (*tenebrarum*) in qua non nisi in magna luce objecta videntur.

Amblyopia crepuscularis, S. sp. 1.

* Verbum *Amblyopia*, quo pro hujus generis nomine utitur SAUVAGESIUS, alio sensu intelligunt tum veteres, tum LINNAEUS, & VOGELIUS; ideoque hujus generis nomen mutare necessarium duxi.

2. Dysopia (*luminis*) in qua non nisi in obscura luce objecta videntur.

Amblyopia meridiana, S. sp. 2.

3. Dysopia (*dissitorum*) in qua longe distantia non videntur.

Amblyopia dissitorum, S. sp. 3.
Myopia, L. 309.
Myopiasis, V. 515.

4. Dysopia (*proximorum*) in qua proxima non videntur.

Amblyopia proximorum, S. sp. 4.
Presbytia, L. 308.

5. Dysopia (*lateralis*) in qua non nisi oblique posita videntur.

Amblyopia luscorum, S. sp. 5.

G. XCV. PSEUDOBLEPSIS.

Visus depravatus, ita ut quae non existant homo se videre imaginatur; vel quae existunt aliter videt ac revera se habeant.

Suffusio, S. G. 217. *Sag.* G. 329.
Phantasma, L. 73. V. 289.

Species sunt,

1. Pseudoplepsis (*imaginaria*) in qua quae non existunt conspici videntur.

Variat pro varietate phantasmatis.

a. Suffusio myodes, S. sp. 1.
b. Suffusio reticularis, S. sp. 2.
c. Suffusio scintillans, S. sp. 3.
Marmaryge, V. 290.
d. Suffusio coloris, S. sp. 4.
Haemalopia, V. 239.

2. Pseudoblepsis (*mutans*) in qua objecta revera existentia aliquomodo mutata apparent.

Variat pro varia objectorum mutatione.

a. Suffusio metamorphosis, S. sp. 5.
b. Suffusio nutans, S sp. 7.
c. Suffusio dimidians objecta, S. sp. 6.
d. Suffusio multiplicans.
Diplopia, S. G. 218. *Sag.* G. 330.
Dysopia, V. 291.

Diplopia iterum variat pro varietate causae remotae.

α. Diplopia pyrectica, S. varietas 1.
β. Diplopia a spasmo, S. Var. 2.
γ. Diplopia a paralysi, S. Var. 3.
δ. Diplopia ab ancyloblepharo, S. Var. 4.
ε. Diplopia a catarrho, S. Var. 5.
ζ. Diplopia a debilitate, S. Var. 6.
η. Diplopia a contusione, S. Var. 8.
θ. Diplopia a terrore, S. Var. 9.
ι. Diplopia a temulentia, S. Var. 10.
κ. Diplopia remotorum, S. Var. 7.

G. XCVI. DYSECOEA.

Auditus imminutus vel abolitus.

Dysecoea, S. G. 158. V. 246. *Sag.* G. 264.
Cophosis, S. G. 160. L. 112. *Sag.* G. 266.
Surditas, V. 247.

Species sunt,

1. Dysecoea (*organica*) ob vitium in organis sonos ad internam aurem transmittentibus.

Variat pro varietate vitii & partis affectae.

a. Dysecoea monotonon seu malcorum, S. sp. 1.
b. Dysecoea a meatu obſtructo, S. sp. 2.
Cophoſis a meatu, S. sp. 1.
c. Dysecoea a myringae atonia, S. sp. 3.
Cophoſis a tympano, S. sp. 4.
d. Dysecoea a myringae duritie, S. sp. 4.
e. Dysecoea a myringa perforata, S sp. 5.
f. Dysecoea a tympani fiſtula, S. sp. 6.
g Dysecoea a hydrotympano, S. sp. 7.
h. Dysecoea a tuba obſtructa, S. sp. 8.
Cophoſis a tuba, S. sp. 3.
i. Dysecoea syphilitica.
Cophoſis syphilitica.

Cophoſis congenita, S. sp. 8.

2. Dysecoea (*atonica*) ſine organorum sonos transmittentium vitio evidente.

Variat pro varietate causae.

a. Cophoſis critica, S. sp. 2.
Dysecoea febrilis.
b. Cophoſis a comate, S. sp. 7.
c. Cophoſis serosa, S. sp. 6.
d. Cophoſis a ſteatomate, S. sp. 9.

G. XCVII. PARACUSIS.

Auditus depravatus.

Paracusis, S. G. 159. *Sag.* G. 265.
Syrigmus, S. G. 219. *Sag.* G. 231.

Species sunt,

1. Paracusis (*imperfecta*) in qua soni ab externis venientes percipiuntur, non autem accurate vel cum solitis conditionibus.

Variat,

a. Cum auditu gravi.

Paracusis barycoea, S. sp. 1.

b. Cum auditu nimis sensibili.

Paracusis oxycoea, S. sp. 2.

c. Cum sono unico externo a causis internis duplicato.

Paracusis duplicata, S. sp. 3.

d. Soni quos homo audire velit, nisi sono alio vehementi simul excitato non audiuntur.

Paracusis Willisiana, S. sp. 4.

2. Paracusis *(imaginaria)* in quâ soni extrinsecus non existentes ab internis causis excitantur.

Syrigmus, S. G. 219. *Sag.* G. 231.
Syringmos, L. 72.
Susurrus, V. 292.

Variat pro varietate soni percepti.

a. Syrigmus sibilus, S. sp. 4.
b. Syrigmus susurrus, S. sp. 5.
c. Syrigmus bombus, S. sp. 11.

Variat etiam pro varietate causae remotae.

d. Syrigmus a debilitate, S. sp. 1.
e. Syrigmus criticus, S. sp. 2.
f. Syrigmus plethoricus, S. sp. 3.
g. Syrigmus vertiginosus, S. sp. 10.
h. Syrigmus cephalalgicus, S. sp. 6.
i. Syrigmus a ventriculo, S. sp. 7.
k. Syrigmus catarrhalis, S. sp. 8.
l. Syrigmus ab oxycoea, S. sp. 9.

G. XCVIII. ANOSMIA.

Olfactus imminutus vel abolitus.

Anosmia, S. G. 156. L. 113. V. 248. *Sag.* 262.

Species sunt,

1. Anosmia (*organica*) ob vitium in membrana nares internas investiente.

Variat pro varietate vitii.

Anosmia catarrhalis, S. sp. 1.
Anosmia a siccitate, S. sp. 6.
Anosmia a polypo, S. sp. 3.
Anosmia ab ozaena, S. sp. 2.
Anosmia syphilitica, S. sp. 4.
Anosmia verminosa, S. sp. 5.

2. Anosmia (*atonica*) sine vitio membranae narium evidente.

Anosmia paralytica, S. sp. 7.

G. XCIX. AGHEUSTIA.

Gustus imminutus vel abolitus.

Agheustia, S. G. 157. *Sag.* G. 263.

Agheuſtia, L. 114.
Apogeuſis, V. 449.

Species sunt,

1. Agheuſtia (*organica*) ob vitium in membrana linguae, a nervis sapida arcens.

Agheuſtia febrilis, S. sp. 1.

2. Agheuſtia (*atonica*) ſine vitio linguae evidente.

Agheuſtia paralytica, S. sp. 2.

G. C. ANAESTHESIA.

Tactus imminutus vel abolitus.

Anaeſtheſia, S. G. 161. L. 118. *Sag.* G. 267.
Anodynia, V. 274.

Sequentes species a SAUVAGESIO recensentur, &, cum de iis mihi non satis liqueat, nihil mutare volui.

Anaeſtheſia a spina bifida. S. sp. 1.
Anaeſtheſia plethorica, S. sp. 2.
Anaeſtheſia nascentium, S. sp. 3.
Anaeſtheſia melancholica, S. sp. 4.

O. II. DYSOREXIAE*.

Appetitus erroneus vel deficiens.

Sect. I. *APPETITUS ERRONEI.*

Morositates, S. G. VIII. O. II. *Sag.* Cl. XIII. O. II.
Pathetici, L. Cl. V. O. II.
Hyperaesthesеs, V. Cl. VII.

G. CI. BULIMIA.

Appetitus esculentorum majori copia quam quae digeri possit.

Bulimia, S. G. 223. L. 79. *Sag.* 335.
Bulimus, V. 296.
Addephagia, V. 297.
Cynorexia, V. 298.

* *Morositates* SAUVAGESII minus recte ad *Vesaniarum* classem referri, supra dixi, & nunc ad locales detuli. Recte, ni fallor, cum dysorexiae fere omnes manifesto partis singularis, potius quam totius corporis, affectiones sint. Nostalgia sola, si quidem revera morbus sit, minime pro locali haberi potest; sed morbum incertum a caeteris dysorexiis separare non bene potui.

Species idiopathicae sunt,

1. Bulimia *(helluonum)*, ſine morbo ventriculi, cibi majorem solita copiam appetens.

Bulimia esurigio, S. sp. 4.
Addephagia, V. 297.

2. Bulima *(syncopalis)* cibum frequenter appetens, ob sensum famis syncopen minitantis.

Bulimia cardialgica, S. sp. 2.
Bulimus, V. 296.

3. Bulimia (*emetica*) cibum magna copia appetens, & mox per vomitum rejiciens.

Bulimia canina, S. sp. 1.
Cynorexia, V. 298.

Species symptomaticae sunt,

Bulimia verminosa, S. sp. 3.
Bulimia addephagia, S. sp. 5.
Bulimia convulsorum, S. sp. 6.
Bulimia ab acidis, S. sp. 7.

G. CII. POLYDIPSIA.

Appetitus majoris solita copiae potulentorum.

Polydipſia, S. G. 224. L. 80. V. 275. *Sag.* G. 336.

Polydipſia fere semper symptomatica eſt, & variat tantum pro varietate morborum quos comitatur; hinc

Polydipſia febrilis, S. Var. a.
Polydipſia hydropica, S. Var. b.
Polydipſia fluxuum, S. Var. c.
Polydipſia a venenis, S. Var. d.

G. CIII. PICA.

Deſiderium non esculenti ingerendi.

Pica, S. G. 222. *Sag* G. 334.
Citta, L. 78.
Allotriophagia, V. 299.
Malacia, V. 300.

Cum de speciebus *picae* mihi non satis liqueat, sequentes ex Sauvagesio recenseo.

Pica infantilis, S. sp. 1.

Pica chlorosiantium, S. sp. 2.
Pica malacia, S. sp. 3.
Pica abscorbuticorum, S. sp. 4.
Pica voluntaria, S. sp. 5.

G. CIV. SATYRIASIS.

In maribus effraenis veneris cupiditas.

Satyriasis, S. G. 228. L. 81. *Sag*. G. 340.
Satyriasim pro specie maniae habet VOGELIUS.

Species sunt,

Satyriasis (*juvenilis*) cum veneris cupiditate praeter modum vehementi, corpore simul parum perturbato.

Satyriasis neogamorum, S. sp. 5.

2. Satyriasis (*furens*) cum veneris cupiditate effraeni, corpore simul multum perturbato.

Satyriasis acuta, S. sp. 1. *Aretaei Cappad.* Acut. Lib. II. cap. 12.

Satyriasis chronica, S. sp. 2. ad priapismum pertinet; & Satyriasis vene-

rea, S. sp. 3. necnon satyriafis hydrophobica, S. sp. 4. manifefto symptomatica eft,

G. CV. NYMPHOMANIA.

In foeminis effraene veneris defiderium.

Nymphomania, S. G. 229. *Sag.* G. 341.
Satyriafis, L. 81.
Furorem uterinum pro specie maniae habet VOGELIUS.

Nymphomaniae species unica eft, & gradu tantum varians, hinc

Nymphomania salacitas, S. sp. 1.
Nymphomania furibunda, S. sp. 2.
Nymphomania fervor uteri, S. sp. 3.
Nymphomania pruriginosa, S. sp. 4.

G. CVI. NOSTALGIA.

In absentibus a patria, vehemens eandem revisendi defiderium.

Noftalgia, S. G. 226. L. 83. *Sag.* G. 338.
Noftalgiam pro specie melancholiae habet VOGELIUS.

Species sunt,

1. Noſtalgia (*ſimplex*) ſine alio morbo.

Noſtalgia ſimplex, S. sp. 1.

2. Noſtalgia *(complicata)* aliis morbis comitata.

Noſtalgia complicata, S. sp. 2.

Sect. II. *APPETITUS DEFICIENTES.*

Anepithymiae, S. Cl. VI. O. II. *Sag.* IX. O. II.
Privativi, L. Cl. VI. O. III.
Adynamiae, V. Cl. VI.

G. CVII. ANOREXIA.

Appetitus esculentorum deficiens.

Anorexia, S. G. 162. L. 116. V. 279. *Sag.* G. 268.

Omnis anorexia mihi symptomatica esse videtur, & variat tantum pro varietate morbi quem comitatur. Species quidem omnes, quotquot a

SAUVAGESIO fuerant recensitae, ad genus dyspepsiae supra retuli; sed fortassis utile hic erit easdem seorsum, & rectius ordinatas, iterum recensere.

Species sunt,

1. Anorexia (*humoralis*) ab humore ventriculum gravante.

Anorexia pituitosa, S. sp. 2.
Anorexia biliosa, S. sp. 6.
Anorexia a saburra, S. sp. 9.

2. Anorexia (*atonica*) ob tonum fibrarum ventriculi amissum.

Anorexia paralytica, S. sp. 1.
Anorexia exhaustorum, S. sp. 8.
Anorexia melancholica, S. sp. 5.
Anorexia cachectarum, S. sp. 7.
Anorexia arthritica, S. sp. 12.
Anorexia febrilis, S. sp. 4.

Incertae naturae sunt,

Anorexia plethorica, S. sp. 3.
Anorexia mirabilis, S. sp. 10.

Anorexia neophytorum, S. sp. 11.
Anorexia Stewartiana, S. sp. 13.

G. CVIII. ADIPSIA.

Appetitus potulentorum suppressio, sive sitis feriatio.

Adipsia, S. G. 163. L. 117. V. 281. *Sag.* G. 269.

Adipsiam sine alio morbo, qualis est

Adipsia primaria, S. sp. 1.

Pro morbo habere nollem; omnemque adipsiam pro sympathica, sive symptomate morbi cujusdam, sensorium commune afficientis, habeo; ideoque non ad locales referendi.

G. CIX. ANAPHRODISIA.

Libidinis defectus, vel veneris impotentia.

Anaphrodisia, S. G. 164. *Sag.* G. 270.
Atechnia, L. 119.
Agenesia, V. 283.

Species verae sunt,

Anaphrodisia paralytica, S. sp. 1.
Anaphrodisia gonorrhoica, S. sp. 2.

Species spuriae, sive veneris rite exercendae impedimenta, sunt,

Anaphrodisia a mariscis, S. sp. 4.
Anaphrodisia ab urethrae vitio, S. sp. 5. *.

Pro ficta & falsa habenda est

Anaphrodisia magica, S. sp. 3.

O. III. DYSCINESIAE.

Motus impediti vel depravati ex organorum vitio.

Dyscinesiae, S. Cl. VI. O. III. *Sag.* Cl. IX. O. III.

G. CX. APHONIA.

Vocis plena suppressio, citra coma aut syncopen.

Aphonia, S. G. 166. L. 115. V. 253. *Sag.* G. 272.

* Ad dyspermatismi genus pertinet.

Species sunt,

1. Aphonia (*gutturalis*) a tumefactis faucibus & glottide.

Aphonia catarrhalis, S. sp. 4. Anginosa *Morgagni*.

2. Aphonia (*trachealis*) a compressa trachea.

Aphonia aneurismatica, S. sp. 5.
Aphonia pulmonica, S. sp. 9.

3. Aphonia (*atonica*) a nervis laryngis resectis.

Aphonia traumatica, S. sp. 6.

Sequentes symptomaticae esse videntur:

Aphonia melancholica, S. sp. 1.
Aphonia paralytica, S. sp. 8.
Aphonia temulentorum, S. sp. 3.
Aphonia hysterica, S. sp. 7.
Aphonia ab antipathia, S. sp. 2.

G. CXI. MUTITAS.

Verba articulandi impotentia.

Mutitas, S. G. 165. V. 257. *Sag.* G. 271.

Species sunt,

1. Mutitas (*organica*) ex lingua ablata vel vitiata.

Mutitas elinguium, S. sp. 4.
Mutitas a ſiccitate, S. sp. 5.

2. Mutitas (*atonica*) ex nervis linguae laeſis.

Mutitas traumatica. S. sp. 2.

3. Mutitas (*surdorum*) ex surditate congenita, vel puerilibus annis aborta.

Mutitas surdorum, S. sp. 3.

Sequentes symptomaticae sunt.

Mutitas a gloſſocele, S. sp. 1.
Mutitas a narcoticis, S. sp. 3.
Mutitas spasmodica, S. sp. 6.
Mntitas proaeretica, S. sp. 7.

G. CXII. PARAPHONIA.

Vocis sonus depravatus.

Paraphonia, S. G. 168.
Cacophonia, *Sag.* G. 274.
Raucedo, L. 146.
Raucitas, V. 252.
Asaphia, V. 250.
Clangor, V. 251.
Leptophonia, V. 254.
Oxyphonia, V. 255.
Rhenophonia, V. 256.

Species sunt,

1. Paraphonia (*puberum*) in qua, circa pubertatis tempus, vox ab acutiori & suavi in graviorem & ingratam mutatur.

Paraphonia puberum, S. sp. 1.

2. Paraphonia (*rauca*) in qua, ob ſiccitatem vel tumorem faucium flaccidum, vox fit rauca & scabra.

Paraphonia catarrhalis, S. sp. 3.
Raucedo, L. 146.
Raucitas, V. 250.

3. Paraphonia (*resonans*) in qua, ob obſtructas nares, vox ſit rauca, cum sonitu per nares ſibilante.

Paraphonia nasalis, S. sp. 2.
Paraphonia a polypo, S. sp. 8.
Rhenophonia, V. 256.

4. Paraphonia (*palatina*) in qua, ob deficientem vel divisam uvulam, plerumque cum labio leporino, vox ſit rauca, obscura, & ingrata.

Paraphonia gutturalis, S. sp. 5.
Asaphia, V. 250.

5. Paraphonia (*clangens*) in qua vox in acutam, clangentem, & exilem mutatur.

Paraphonia ulcerosa, S. sp. 4.
Paraphonia ſibilans, S. sp. 7.
Clangor, V. 251.
Leptophonia, V. 254.
Oxyphonia, V. 255.

6. Paraphonia (*comatosa*) in qua, ob laxatum velum palati & glottidem, sonus inter inspirandum editur.

Paraphonia ſtertens, S. sp. 6.

G. CXIII. PSELLISMUS.

Verba articulandi vitium.

Psellismus, S. G. 167. L. 138. *Sag.* G. 273.
Psellotis, V. 259.
Traulotis, V. 258.
Ischnophonia, V. 260.
Battarismus, V. 261.

Species sunt,

1. Psellismus (*haesitans*) in quo sermonis verba, praesertim prima, non facile proferuntur, & non nisi prima syllaba saepius repetita.

Psellismus ischnophonia, S. sp. 1.
Ischnophonia, V. 201.
Battarismus, V. 261.

2. Psellismus (*ringens*) in quo sonus literae R. semper aspiratur, & quasi geminatur.

Psellismus rottacismus, S. sp. 2.
Traulotis sive blaesitas, V. 258.

3. Psellismus *(lallans)* in quo sonus literae L. fit liquidior, vel loco literae R. pronunciatur.

Psellismus lamdacismus, S. sp. 3.

4. Psellismus *(emolliens)* in quo literae durae in molliores mutantur, & litera S. multum usurpatur.

Psellismus tiaulotes, S. sp. 4.

5. Psellismus (*balbutiens*) in quo, ob linguam magnam vel tumefactam, literae labiales magis audiuntur, & saepe loco aliarum proferuntur.

Psellismus balbuties, S. sp. 5.
Psellismus a ranula, S. sp. 11.

6. Psellismus *(acheilos)* in quo literae labiales vix vel non omnino pronunciari possunt.

Psellismus mogilalia, S. sp. 6.

7. Psellismus (*lagostomatum*) in quo, ob divisum palatum, literae gutturales minus recte pronunciantur.

Psellismus lagoſtomatum, S. sp. 10.
Psellismus cotacismus, S. sp. 8.

G. CXIV. STRABISMUS.

Oculorum axes optici non convergentes.

Strabismus, S. G. 116. L. 304. V. 514. *Sag.* G. 222.

Species sunt,

1. Strabismus (*habitualis*) a consuetudine prava oculo tantum uno utendi.

Strabismus vulgaris, S. sp. 2.

2. Strabismus (*commodus*) ab unius oculi prae altero, debilitate vel mobilitate majori, adeo ut uterque oculus non commode adhibeatur.

Strabismus Buffonii, S. sp. 3.
Strabismus spasmodicus, S. sp. 4.
Strabismus paralyticus, S. sp. 5.
Strabismus catarrhalis, S. sp. 6.

3. Strabismus (*necessarius*) ob mutatum situm vel figuram partium oculi.

Strabismus a luscitate, S. sp. 1.
Strabismus caligantium, S. sp. 11.
Strabismus a crystallino, S. sp. 12.
Strabismus myopum, S. sp. 9.

De Strabismo aequinoctiali mihi non liquet.

Minus recte, ut mihi videtur, ad Strabismum referuntur sequentes.

Strabismus symptomaticus, S. sp. 7.
Strabismus lagophthalmos. S. sp. 8.

G. CXV. DYSPHAGIA.

Molestia deglutitionem impediens sine respirationis laesione vel phlegmasia.

Dysphagia, S. G. 199. *Sag.* G. 216.
Acataposis, V. 149.

Species a SAUVAGESIO recensitae sunt,

1. Dysphagia spasmodica.
2. ———— hysterica.
3. ———— paralytica.
4. ———— pharyngea.

5. ———— oesophagea.
6. ———— lactentium.
7. ———— tussiculosa.
8. ———— hydrophobica.
9. ———— nauseosa.
10. ———— a deglutitis.
11. ———— a datura.
12. ———— a sarcomate.
13. ———— ab schirro.
14. ———— canina.
15. ———— valsalviana.
16. ———— aneurismatica.
17. ———— a labario.
18. ———— a siccitate.
19. ———— ab hypostaphyle.

G. CXVI. CONTRACTURA.

Artus unius vel plurium contractio diuturna, rigida.

Contractura, S. G. 119. L. 299. *Sag.* G. 225.
Obstipitas, S. G. 11.
Caput obstipum, V. 513.
Digitium, V. 221.

Species sunt,

1. Contractura (*primaria*) a musculis contractis, rigidis.

2. A musculis ab inflammatione rigidis.

Contractura dolorifica, S. sp. 2.
Contractura arthritica, S. sp. 7.
Contractura catarrhalis, S. sp. 8.
Obstipitas catarrhalis, S. sp. 3.

b. A musculis a spasmo rigidis.

Contractura spasmodica, S. sp. 11.
Obstipitas spasmodica, S. sp. 6.
Obstipitas renuens, S. sp. 1.
Obstipitas lateralis, S. sp. 5.
Contractura hypochondriaca, S. sp. 1.

c. A musculis, ob antagonistas paralyticos, contractis.

Contractura paralytica, S. sp. 4.
Contractura rachialgica, S. sp. 5.
Contractura Bohemica, S. sp. 6.
Obstipitas annuens, S. sp. 2.

d. A musculis ab acrimonia irritante contractis.

Contractura scorbutica, S. sp. 3.

2. Contractura (*articularis*) ob artus rigidos.

Contractura anchylofis, S. sp. 9.
Contractura syphilitica, S. sp. 10.
Obstipitas gibbosa, S. sp. 4.

O. IV. APOCENOSES.

Fluxus five sanguis, aut humores alii, solito uberius profluens, fine pyrexia impetuve fluidorum aucto.

Apocenoses, V. Cl II. O. II.
Fluxus, S. Cl. IX. *Sag.* Cl. V.
Morbi evacuatorii, L. Cl. IX.

G. CXVII. PROFUSIO.

Fluxus sanguinis.

Profufio, L. 239.
Haemorrhagia, V. 81. *Boerh.* 218.

Ex sanguifluxibus, a SAUVAGESIO recenfitis, sequentes, ad hunc locum pertinere videntur.

Haemorrhagia paffiva, S. sp. 1.
Haemoptyfis traumatica, S. sp. 12.
Haematemefis traumatica, S. sp. 3.
Haematuria traumatica, S. sp. 14.
Haematuria violenta, S. sp. 2.
Haemorrhagia ab hirudine, S. sp. 7.

Haemoptyſis a hirudine, S. sp. 13.
Haematemeſis ab hirudine, S. sp. 4.

G. CXVIII. EPHIDROSIS*.

Sudoris praeter naturam evacuatio.

Ephidroſis, S. G. 258. *Sag.* G. 194.
Sudor, L. 208.
Hydropedeſis, V. 121.

Species idiopathicae unica eſt,

Ephidroſis spontanea, S. sp. 1.

Ephidroses symptomaticae variant, pro varietate morbi quem comitantur, & ſimul pro varietate sudoris eliciti, & quodammodo pro varietate partis maxime sudantis. Hinc

Ephidroſis febrilis, S sp. 3.
Ephidroſis febricosa, S. sp. 7.
Ephidroſis hectica, S. sp. 5.

* Ephidroſin minus recte ad morbos locales relatam eſſe agnosco; cum autem huic morbo nullum in ſyſtemate noſtro locum idoneum invenerim, ne prorsus omitteretur, hic cum aliis quodammodo affinibus morbis evacuatoriis recensui.

Ephidrosis exanthematum, S. sp. 6.
Ephidrosis syncoptica, S. sp. 4.
Ephidrosis scorbutica, S. sp. 2.
Ephidrosis a saburra, S. sp. 18.

Ephidrosis lactea, S. sp. 9.
Ephidrosis mellea, S. sp. 10.
Ephidrosis vinosa, S. sp. 11.
Ephidrosis viridis, S. sp. 12.
Ephidrosis nigra, S. sp. 13.
Ephidrosis lutea, S. sp. 14.
Ephidrosis urinosa, S. sp. 15.
Ephidrosis cruenta, S. sp. 16.
Ephidrosis caerulea, S. sp. 17.
Ephidrosis acida, S. sp 19.
Ephidrosis arenosa, S. sp. 20.

Ephidrosis lateralis, S. sp. 8.

G. CXIX. EPIPHORA.

Fluxus humoris lachrymalis.

Epiphora, S. G. 259. L. 172. V. 99. *Sag.* G. 195.

Ex speciebus a SAUVAGESIO recensitis, nulla pro idiopathica haberi potest, nisi

Epiphora frigida, S. sp. 8.

Caeterae omnes symptomaticae sunt,

Epiphora a pathemate, S. sp. 1.
Epiphora ophthalmica, S. sp. 3.
Epiphora calida, S. sp. 9.
Epiphora ex variolis, S. sp. 4.
Epiphora arthritica, S. sp. 12.
Epiphora cruenta, S. sp. 10.

Epiphora ex rhyade, S. sp. 2.
Epiphora ex aegilope, S. sp. 5.
Epiphora ab ectropio, S. sp. 6.
Epiphora ab anchylope, S. sp. 7.

Epiphora sebacea, S. sp. 11.
Epiphora lactea, S. sp. 13.

G. CXX. PTYALISMUS.

Fluxus salivae.

Ptyalismus, S. G. 261. L. 176. V. 103. *Sag.* G. 197.

Si quis ptyalismus idiopathicus sit, pro eo habere vellem

Ptyalismum a laxitate, S. sp. 4.

Sequentes omnes symptomaticae sunt,

Ptyalismus nauseosus, S. sp. 1.

Ptyalismus hypochondriacus, S. sp. 8.
Ptyalismus gravidorum, S. sp. 14.
Ptyalismus a pyrosi, S. sp. 2.
Ptyalismus Lapponicus, S. sp. 3.
Ptyalismus febrilis, S. sp. 18.
Ptyalismus variolosus, S. sp. 6.
Ptyalismus arthriticus S. sp. 9.
Ptyalismus phthisicus, S. sp. 10.
Ptyalismus scorbuticus, S. sp. 7.

Ptyalismus catarrhalis, S. sp. 15.
Ptyalismus aphthosus, S. sp. 13.
Ptyalismus a carie, S. sp. 16.
Ptyalismus purulentus, S. sp. 12.
Ptyalismus a calculo, S. sp. 17.
Ptyalismus syphiliticus, S. sp. 19.
Ptyalismus viridis, S. sp. 11.
Ptyalismus urinosus, S. sp. 20.
Ptyalismus mercurialis, S. sp. 5.

G. CXXI. ENURESIS.

Urina e vesica fluxus involuntarius non dolens.

Enuresis, S. G. 264. L. 195. V. 113. *Sag.* G. 200.

Species sunt,

1. Enureſis (*atonica*) poſt morbos sphincterem veſicae laedentes.

Enureſis herniosorum, S. sp. 3.
Enureſis puerperarum, S. sp. 5.
Enureſis calculosa, S. sp. 7.
Enureſis a fiſtula, S. sp. 8.

2. Enureſis (*irritata*) a compreſſione vel irritatione veſicae.

Enureſis gravidarum, S. sp. 4.
Enureſis catamenialis, S sp. 6.
Enureſis a sparganoſi, S. sp. 9.

Symptomaticae eſt,

Enureſis paralytica, S. sp. 2.

Pro morbo non haberi poteſt

Enureſis infantum, S. sp. 1.

G. CXXII. GONORRHOEA:

Humoris ex urethra, in maribus, cum vel absque libidine, praeter naturam fluxus.

Gonorrhoea, S. G. 268. L. 200. V. 118. *Sag.* G. 204.

Species sunt,

1. Gonorrhoea (*pura*) in qua, praegresso concubitu impuro nullo, humor puriformis, sine dysuria vel libidine, ex urethra subinde fluit.

Gonorrhoea pura, S. sp. 1.
Gonorrhoea benigna *Auctorum*.

2. Gonorrhoea (*impura*) in qua, post concubitum impurum, humor puriformis cum dysuria ex urethra fluit.

Gonorrhoea syphilitica, S. sp. 4.
Gonorrhoea maligna *Auctorum*.

Hujus sequela est,

Gonorrhoea (*mucosa*) in qua, post gonorrhoeam impuram, humor mucosus, cum minima vel nulla dysuria, ex urethra subinde fluit.

Anglis, a GLEET.

3. Gonorrhoea (*laxorum*) in qua, hu-

mor plerumque pellucidus, sine penis erectione, sed cum libidine, in vigilante, ex urethra subinde fluit.

Gonorrhoea libidinosa, S. sp. 2.

4. Gonorrhoea *(dormientium)* in qua liquor seminalis cum erectione & libidine, in dormientibus, ex somnio libidinoso, ejicitur.

Gonorrhoea oneirogonos, S. sp. 3.

Species spuriae, utpote in quibus ex urethra fluxus non fit.

Gonorrhoea spuria, S. sp. 5. *Astruc*, lib. 3. cap. 3. §. 2.
Gonorrhoea balani, S. sp. 6.

O. V. EPISCHESES.

Excernendorum suppressiones.

Epischeses, V. CL. III.
Suppressorii, L. Cl. VIII. O. II.
Suppressiones, *Sag*. CL. VI.

G. CXXIII. OBSTIPATIO.

Dejectio faecum nulla vel solito rarior.

Obstipatio, L 166. V. 128. *Sag.* G. 221.

Species sunt,

1. Obstipatio (*debilium*) in hominibus laxis, debilibus, & plerumque dyspepticis.

2. Obstipatio (*rigidorum*) in hominibus fibrae rigidae saepe hypochondriacis.

3. Obstipatio (*obstructorum*) cum symptomatis *Colicae* 1*mae*, 2*dae*, 4*tae*, *vel* 7*mae* supra dictae.

G. CXXIV. ISCHURIA.

Urinae suppressio absoluta.

Ischuria, S. G. 293. L. 167. V. 129. *Sag.* G. 212. *Home's* Clinical Experiments, sect. XV. Lond. Med. Obs. V. Append.

Species sunt,

1. Ischuria (*renalis*) praegresso renum morbo, cum dolore vel molesto gravitatis sensu in regione renum, & sine hypogastrii tumore, vel ad mingendum stimulo.

Variat pro varietate causae; hinc *

a. *Nephritica*, a renum inflammatione, S. sp. 1.
b. *Nephrolithica*, a renum calculo, S. sp. 2. Edinb. Med. Ess. II. 31.
c. *Nephroplethorica*, a plethora, S. sp. 3.
d. *Lunatica*, *periodica*, S. sp. 4.
e. *Nephrospastica*, spasmodica, S. sp. 5.
f. *Nephrelmintica*, verminosa, S. sp. 6.

* Doctissimi CUSSONI Collectanea egregia de ischuria, licet ad leges nosologiae methodicae minus confecta, non prorsus omittenda putavi. Simul autem metuens, ne iis in hoc secundo tomo locus commodus esset, in tomo primo cum systemate SAUVAGESIANO inserui. Cum vero hic specierum ischuriae characteres nosologicos dare volui, ut tota res sub uno conspectu appareret, species CUSSONI summatim hic repetere placuit. Loca autem auctorum, in quibus ischuriae varia exempla inveniri possunt, ex primo tomo adhuc petenda sunt.

g. *Nephrothromboides*, a sanguine congrumato, S. sp. 7.
h. *Neprhopyica*, a renum purulentia, S. sp. 8.
i. *Nephrophlegmatica*, pituitosa, seu mucosa, S. sp. 9.
k. *Nephroplegica*, paralytodaea, S sp. 10.
l. *Suppleta*, ab alia evacuatione suppleta, S. sp. 11.

2. Ischuria (*ureterica*) praegresso renum morbo, cum doloris vel molestiae sensu in quadam ureteris parte, & sine hypogastrii tumore, vel ad mingendum stimulo.

Variat pro varietate causae; hinc

a. *Ureteritica*, inflammatoria, S. sp. 12.
b. *Ureterolithica*, calculosa, S. sp. 13.
c. *Ureterothromboides*, a sanguinis grumo, S. sp. 14.
d. *Ureterophlegmatica*, a pituita S. sp. 15.
e. *Ureteropyica*, purulenta, S. sp. 16.
f. *Ureterostomatica*, ab orificii ureterum inferioris clausura, S. sp. 17.

3. Ischuria (*vesicalis*) cum tumore hypogastrii, dolore ad cervicem vesicae, & frequenti ad mingendum stimulo.

Variat pro varietate causae; hinc

a *Cystitica*, a vesicae inflammatione, S sp. 18.
b. *Cystolithica*, a vesicae calculo, S. sp. 19.
c. *Cystospastica*, a sphincteris vesicae spasmo, S. sp. 20.
d. *Cystoplegica*, a vesicae paralysi, S. sp. 21.
e. *Polyurica*, a vesica distenta lotio diutius cohibita, S. sp. 22.
f. *Cystopyica*, purulenta, S. sp. 23.
g. *Cystothromboides*, a sanguinis grumo, S. sp. 24
h. *Cystophlegmatica*, a muco, S sp. 25.
i. *Ectopocystica*, a vesicae ectopia, S. sp. 26.
k. *Cystoproctica*, ab intestino recto scybalis, calculo, flatibus, inflammatione, abscessu, haemorhoidibus, turgente, S sp. 27.
l. *Hysterocystica*, ab utero, S sp. 28.
m. *Atretarum*, a menstruis in vagina retentis, S. sp. 29.
n. *Paradoxa*, S. sp. 30.

4. Ischuria *(urethralis)* cum tumore hypogastrii, frequenti ad mingendum stimulo, & dolore in aliqua parte urethrae.

Variat pro varietate causae; hinc

a. *Perinaealis*, a perinaei tumore, S sp. 31.
b. *Urethrolithica*, a calculo urethrae impacto, S. sp. 32.

c. *Urethrophlegmatica*, a muco urethram infarciente, S. sp. 33.
d. *Urethrothromboides*, a sanguinis grumo urethram opplente, S. sp. 34.
e. *Urethropyica*, a pure urethram obstruente, S. sp. 35.
f. *Urethrohymenodes*, a membrana in urethram impacta, S sp. 36.
g. *Urethrelmintica* verminosa, S sp. 37.
h. *Urethritica*, ab urethrae inflammatione, S. sp. 38.
i *Caruncculosa*, a morbis ut vocant urethrae, S. sp. 39.
k. *Hydrocelodes*, ab urethrae ruptura in scrotum hiante, S. sp. 40.
l. *Cryptopyica*, a penis intra corpus retractione, S. sp. 41.
m. *Peridesmica*, a vinculo strictiori peni injecto, S. sp. 42.
n. *Phimosica*, a phimosi, S. sp. 42.
o. *Aspadialis*, ab urethrae clausura, S. sp. 44.

G. CXXIV. DYSURIA.

Dolorifica & quodammodo impedita urinae emissio.

Dysuria, S. G. 265. L. 57. V. 164. *Sag.* G. 213.
Stranguria *Auctorum*.

Species sunt,

1. Dysuria (*ardens*) cum ardore urinae ſine morbo veſicae evidente.

Dysuria primaria, S. sp. 5.
Dysuria a cantharidibus ingeſtis vel applicatis.
Dysuria arsura, S. sp. 7.
Dysuria neonympharum, S. sp. 14.

2. Dysuria (*spasmodica*) a spasmo ex aliis partibus cum veſica communicato.

Dysuria hyſterica, S. sp. 1.
Dysuria rachialgica, S. sp. 11.
Dysuria diabetica, S. sp. 17.
Dysuria nephralgica, S. sp. 3.

3. Dysuria (*compreſſionis*) a vicinis partibus veſicam prementibus.

Dysuria gravidarum, S. sp. 13.
Dysuria a cyſtocele, S. sp. 8.
Dysuria ab hyſteroloxia, S. sp. 10.
Dysuria atretarum, S. sp. 16.

4. Dysuria (*phlogiſtica*) a vicinis partibus inflammatis.

Dysuria ab hyſteritide, S. sp. 9.
Dysuria haemorrhoidalis, S. sp. 6.
Dysuria venerea, S. sp. 4.
Dysuria a caruncula, S. sp. 5.

5. Dysuria (*irritata*) cum ſignis calculi veſicalis.

Dysuria calculosa, S. sp. 12.

6. Dysuria (*mucosa*) cum excretione muci copiosa.

Glus, L. 200.
Pyuria mucosa, S. sp. 6.
Pyuria viscida, S. sp. 5.
Rarus veſicae morbus, *Hoffm.* T. IV. Consult. Med. Centur. II. cas. XCIII.
Catarhus veſicae *Lieutaud.* Syn. p. 272.
Pyuria arthritica, S. sp. 9.

De dysuria ab inſectis, S. sp. 15. mihi non satis liquet.

G. CXXV. DYSPERMATISMUS.

Seminis in actu venereo tarda, impedita, & ad generationem insufficiens emiſſio.

Dyspermatismus, S. G. 260.

Sterilitas, L. 171. *Sag.* G. 211.
Agenesia, V. 283.

Species sunt,

1. Dyspermatismus (*urethralis*) a morbis urethrae, S. sp. 1.

2. Dyspermatismus (*nodosus*) a nodis corporum cavernosorum, S. sp. 2.

3. Dyspermatismus (*praeputialis*) ab angustiori praeputii orificio, S. sp. 3.

4. Dyspermatismus (*mucosus*) a muco urethram infarciente, S. sp. 4.

5. Dispermatismus (*hypertonicus*) a validiori penis erectione, S. sp. 5. Edinb. Eff. I. 35.

6. Dyspermatismus (*epilepticus*) ab epilepsia spasmodica in coitu adveniente, S. sp. 6.

7. Dyspermatismus (*apractodes*) a genitalium ignavia, S. sp. 7.

8. Dyspermatismus (*refluus*) in qua nulla seminis in coitu emissio, ob refluxum ejusdem ex urethra in vesicam, S. sp. 9.

De dyspermatismo seroso; S. sp. 8. mihi non satis constat.

G. CXXVI. AMENORRHOEA.

Menses tempore quo fluere solent, vel solito parciores, vel non omnino fluentes, citra graviditatem.

Amenorrhoea, V. 130.
Dysmenorrhoea, L. 168. *Sag.* G. 218.

Species sunt,

1. Amenorrhoea (*emansionis*) in puberibus quibus post fluxus tempus solitum, menses, non jam prodierint, & cum simul variae affectiones morbidae adsint.

2. Amenorrhoea (*suppressionis*) in adultis, quibus menses, quae jam fluere solebant, suppressae sunt.

3. Amenorrhoea (*difficilis*) in qua menses parcius & cum dolore fluunt.

Menorrhagia difficilis, S. sp. 1.

O. VI. TUMORES.

Partis magnitudo aucta sine phlogosi.

Tumores protuberantes, L. Cl. X. O. V.

G. CXXVIII. ANEURISMA.

Tumor mollis, pulsans, supra arteriam.

Aneurisma, S. G. 32. L. 282. V. 408. *Sag.* G. 35.

G. CXXIX. VARIX.

Tumor mollis, non pulsans, supra venam.

Varix, S. G. 33. L. 282. V. 407. *Sag.* G. 36.

G. CXXX. ECCHYMOMA.

Tumor diffusus, parum eminens, livescens.

Ecchymoma, S. G. 6. V. 451. *Sag.* G. 5.

Sugillatio, L. 230.

G. CXXXI. SCHIRRUS.

Partis, plerumque glandulae, tumor durus, non dolens, aegre suppurans.

Schirrus, S. G. 14. L. 283. V. 374. *Sag.* G. 19. *Boerh.* 392.

G. CXXXII. CANCER.

Tumor schirrodeus dolens, in ulcus mali moris abiens.

Cancer, S. G. 20. V. 375. *Boerh.* 492. *Sag.* G. 25.

G. CXXXIII. BUBO.

Glandulae conglobatae tumor suppurans.

Bubo, L. 271.
Bubo, S. G. 16. V. 368. *Sag.* G. 21.
Parotis, S. G. 17. V. 370. *Sag.* G. 22.

G. CXXXIV. SARCOMA.

Extuberatio mollis, non dolens.

Sarcoma, S. G. 23. L. 294. V. 376. *Sag.* G. 28.
Polypus, V. 377.
Porrus, V. 427.

G. CXXXV. VERRUCA.

Extuberatio durior, scabra.

Verruca, S. G. 25. L. 277. V. 426. *Sag.* G. 30.

G. CXXXVI. CLAVUS.

Cuticulae craſſities dura, lamellata.

Clavus, L. 278. V. 428.
Callus ſive Tylloma, V. 429.

G. CXXXVII. LUPIA.

Extuberatio ſubter cutem mobilis, mollis, non dolens.

Lupia, S. G. 37. *Sag.* G. 40.
Atheroma, L. 285.

Encyſtis, V. 420.

G. CXXXVIII. GANGLION.

Extuberatio durior, mobilis, tendini inſidens.

Ganglion, L. 287. V. 379.

G. CXXXIX. HYDATIS.

Veſicula cuticularis humore aqueo plena.

Hydatis, S. G. 34. *Sag.* G. 38.
Phlyctaena, L. 273. V. 442.

G. CXL. HYDARTHRUS.

Articulorum, genu potiſſimum, tumor, parum primo eminens, cuti concolor, dolentiſſimus, & mobilitatem imminuens.

Hydarthrus, S. G. 38.
Anglis, a WHITE SWELLING.
Reimarus de fungo articulorum, Leid 1757.
Cheſton Path. Inq. Chap. V.
Edinb. Eſſ. IV. 18. 19. 20.

G. CXLI. EXOSTOSIS.

Tumor durus offi infidens.

Exoftofis, S. G. 29. L. 290. V. 417. *Sag.* G. 34.
Hyperoftofis, V. 418.

O. VII. ECTOPIAE*.

Pars ex sua sede dimota tumorem faciens.

Ectopiae, S. Cl. I. O. VI. *Sag.* Cl. I. O. VI.

G. CXLII. HERNIA.

Partis mollis ectopia, cute & aliis integumentis adhuc tecta.

Hernia, L. 291. *Gaub.* Pathol.

* Ectopiarum genera & species, quantum ad pathologiam pertinent, opera solertiffimi CUSSONI, enumerata in primo hujus synopfis tomo, pag. 15. & seq. inveniri, & summo cum fructu perlegi poffunt.

G. CXLIII. PROLAPSUS.

Partis mollis ectopia nuda.

Prolapsus, L. 292.
Prolapsus & procidentia, *Gaub.* Pathol.

G. CXLIV. LUXATIO.

Os ex sua in juncturis sede dimotum.

Luxatio, *Gaub.* 226. V. 472.
Exarthrema, S. 60. *Sag.* G. 67.
Diastasis, S. 61. *Sag.* G. 68.
Luxatura, L. 237.

O. VIII. DIALYSES.

Solutio continui visu tactuve manifesta.

Plagae, S. Cl. I. O. VII. *Sag.* Cl. II.
Vitia dialytica & solutiones continui, L. Cl. XI. O. II.
Exulcerationes, L. Cl. XI. O. III.
Dissolutiones, V. Cl. X. O. VI.

G. CXLV. VULNUS.

Soluta unio recens, cruenta, partis mollis, a corpore duro moto.

Vulnus, S. G. 63. L. 240. V. 465. *Sag.* G. 78. *Boerh.* 145.
Punctura, S. G. 64. L. 243. *Sag.* G. 79.
Laceratura, L. 242.
Amputatura, S. G. 70. L. 243. *Sag.* G. 86.

G. CXLVI. ULCUS.

Partis mollis solutio purulenta vel ichorosa.

Ulcus, S. G. 71. L. 249. *Sag.* G. 89.
Exulceratio, S. G. 72. *Sag.* G. 90.
Sinus, S. G. 73. V. 492. *Sag.* G. 92.
Fistula, S. G. 74. L. 254. V. 491. *Sag.* G. 91. *Boerh.* 413.
Cacoethes, L. 250. V. 485.
Phagedaena, V. 488.
Moma, L. 251. V. 489.
Carcinoma, L. 252. V. 487.

Ozaena, L. 253. V. 500.
Achor, L. 265. V. 494.
Crusta, V. 494.
Therioma, V. 486.
Sycosis, V. 390.

G. CXLVII. HERPES.

Phlyctaenae vel ulcuscula plurima, gregalia, serpentia, dysepuleta.

Herpes, S. G. 7. L. 268. V. 443. *Sag.* G. 11.

G. CXLVIII. TINEA.

In cute capillata ad radices capillorum, ulcuscula humorem in crustam albam friabilem abeuntem, fundentia.

Tinea, L. 263. V. 497. *Sag.* G. 131.

G. CXLIX. PSORA.

Pustulae & ulcuscula pruriginosa, contagiosa, manus male habens.

Psora, L. 265.
Scabies, S. G. 304. V. 444. *Sag.* G. 130.

G. CL. FRACTURA.

Offis partes a cohaefione in magna fragmenta vi solutae.

Fractura, S. G. 67. L. 235. V. 468. *Sag.* G. 98. *Boerh.* 359.

G. CLI. CARIES.

Offis exulceratio.

Caries, S. G. 77. L. 255. V. 493. *Sag.* G. 94.

INDEX.

CLASSIUM ET ORDINUM.

INDEX GENERUM.

C

D

CATALOGUS.

Morborum a nobis omissorum, quos omisisse fortassis non oportebat. *Vide Prolegomina, pag.* XXIII.

Aglactatio, L.
  Agalaxis, V.
Alopecia
Anchylops
  Ægilops
Anchylosis, L.
Anchylosis, V.
Angina, S. et L
Angina pectoris
Antipathia
Beriberia
Cardiogmus
Cephalaea
Cephalalgia
Distortio
Aglutitio
Acatapofis
Oesophagismus
Dystocia
  Parturitio et alii gravidarum et parturientium morbi
Elcosis
Essera
Hemicrania
Leucorrhoea ex vitio locali

Lithiasis in organis uropoeticis, et in aliis corporis partibus
Malis
Cocyta, L.
Melaena
Melasicterus
Melanchlorus, V.
Myocoilites
Necrosis
Odaxismus
Dentitio et alii infantum morbi
Paralysis partis singularis ex vitio musculorum
Physocephalus
Pnigma
Catarrhus suffocativus *Auct.*
Pyuria
Puoturia
Sterilitas utriusque sexus
Acyisis, V.
Stymatosis
Tarantismus
Venena
Vermes

FINIS.

TICINI REGII.

TYPIS R. I. MONASTERII S. SALVATORIS.

